

Forslag

til

Lov om ændring af vandløbsloven.

Fremsat den 8. december 1967 af *landbrugsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 214 af 11. april 1949 — vandløbsloven —, som ændret ved lov nr. 171 af 3. maj 1963 foretages følgende ændringer:

1. I § 1 ændres „vandings- og udpumpningsanlæg“ til „vandings-, udpumpnings- og spildevandsanlæg“, og ordene: „i henhold til §§ 5 og 71“ udgår.
2. I § 2, *stk. 1*, indsættes efter *1. pkt.*: „Dette gælder, selv om der er sket regulering eller rørlægning af vandløbet.“
3. I § 3, *stk. 1*, ændres ordene: „med afløb til bestående vandløb“ til „med afløb til bestående vandløb uden anvendelse af pumpeanlæg.“
4. § 3, *stk. 2*, *1. pkt.* affattes således: „Det er tilladt ejerne af tilstødende lodder fra egen grund at aflede såvel overfladevand som vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbene, herunder rørlagte strækninger af tidligere åbne vandløb.“
5. I § 3, *stk. 3*, in fine, tilføjes „jfr. dog §§ 48, 49 og 50.“
6. I § 3, *stk. 5*, *2. pkt.*, efter ordene: „udøves med hensyn til vandløb, der“ indføres: „udelukkende“.
7. § 5 affattes således:

„§ 5. Følgende genstande m. v. må ikke tilføres vandløbene eller oplægges så nær ved disse, at der kan være fare for, at de skylles ud deri:

  1. Jord, sten, sand, gødning eller andre faste stoffer, slam, døde dyr eller affald,

Landbrugsmin. j. nr. L. J. 1251-1967.
2. Midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr samt midler til regulering af plantevækst.
3. Afløb fra ensilagebeholdere og ajlebeholdere, samt
4. Vædsker, der kan skade vandløbet eller forurene, herunder forgifte, dets vand.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan dog godkende kemiske midler til bekæmpelse af grøde i vandløbene, når anvendelsen kan ske uden skade for fisk og de dyr, som fisk lever af. Endvidere kan ministeren meddele institutioner eller bestemte personer tilladelse til i begrænset tid og i videnskabeligt øjemed at iværksætte forsøg med kemisk plantebekæmpelse i vandløb.“
8. Som §§ 5 a-5 c indsættes:

„§ 5 a. Spildevand fra bebyggelser, der ikke omfattes af § 5 b, og spildevand fra sygehuse, alderdomshjem, skoler, hoteller, pensionater, campingpladser og lignende og fra vaskerier, vandværker, gasværker, mejerier, slagterier, destruktionsanstalter, fabrikker eller lignende virksomheder samt afløb fra brunkulslejer og dambrug må ikke uden vandløbsrettens godkendelse efter reglerne i kapitel XI udledes i vandløbene eller havet.

Stk. 2. Godkendelse efter *stk. 1* kræves endvidere, hvor dette følger af særlige love, lokale vedtægter, regulativer eller vandløbsrettens kendelse.

§ 5 b. Uden for samlede bebyggelser er det tilladt at aflede spildevand fra husholdninger og landbrugsbedrifter med de af *stk. 3* og *4* samt §§ 71 72 følgende begræns-

ninger, hvad enten afledning sker gennem anlæg, der kun omfatter en enkelt ejendom, eller gennem anlæg, som er fælles for to eller nogle få beboelser og landbrug.

Stk. 2. Under husholdningsspildevand henregnes afløb fra toiletter, når vandet har passeret en effektiv bundfældningstank, og under afløb fra landbrugsbedrifter henregnes afløb fra stalde og gårdspladser, jfr. dog § 5, stk. 1. nr. 3.

Stk. 3. Den ved nærværende paragraf hjemlede benyttelse af vandløb eller havet giver ingen ret til at betrede eller benytte andres ejendom eller til at foretage foranstaltninger af nogen art i vandløbet eller på søterritoriet. Den kan ikke udøves med hensyn til vandløb, der er anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af lodsejere uden at træde i stedet for et tidligere naturligt vandløb.

Stk. 4. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om den efter nærværende paragraf tilladte mængde afløbsvand fra et enkelt anlæg og om mindstefstanden mellem spildevandsudløb til samme vandløb eller havområde.

§ 5 c. Ved spildevand forstås i denne lov alt afløb, som ikke er almindeligt overfladevand eller vand fra almindelige drænings-, udgrøftnings- eller vandingsanlæg eller fra kilder og grundvandsboringer.“

9. § 7, stk. 2 og 3, affattes således:

„*Stk. 2.* Landvæsenskommissionen er første instans i alle sager, der behandles efter denne lov, medmindre de er henlagt til landvæsensnævn. Såfremt en sag for landvæsenskommissionen tillige omfatter spørgsmål, der efter stk. 3 er henlagt til landvæsensnævnet, afgøres også disse spørgsmål af kommissionen. Fremsættes der under en sag efter vandløbsloven fra ejeren af et vandforsyningsanlæg, der omfattes af §§ 12, 13 eller 36 i lov om vandforsyning, fra en sundhedskommission, fra en kommunalbestyrelse, fra indenrigsministeren eller fra nogen i vandløbssagen interesseret begæring om, at et spørgsmål om beskyttelse af en vandforsyningsinteresse behandles af en i lov om vandforsyning omhandlet landvæsensret, overgår spørgsmålet til behandling for en sådan ret.

Stk. 3. Til landvæsensnævnet henlægges:

1. Sager om sognevandløbs regulering, rørlægning og vedligeholdelse (§§ 18-29, 35-36, 88 og 100).
2. Sager angående private vandløbs regulering, rørlægning og vedligeholdelse (§§ 30-32, 35, 37, 87, 88 og 100).
3. Sager om anlæg af nye sogne- eller private vandløb, herunder dræn (§§ 18-32 og 100).
4. Sager om vandingsanlæg ved opstemning og overrisling, hvis vandet indtages fra sognevandløb og private vandløb (§§ 38-45 og 87-88).
5. Sager om private udpumpningsanlæg (§§ 51-52 og 87-88), medmindre udpumpningen sker til amtsvandløb.
6. Sager om broanlæg over sognevandløb og private vandløb (§§ 24, 62, 87, 88 og 94), medmindre anlægget i medfør af § 9, stk. 3, er optaget i højere klasse.
7. Sager om opstemningsanlæg ved sognevandløb og private vandløb (§§ 4, 24, 63-67 og 87-88), medmindre anlægget i medfør af § 9, stk. 3, er optaget i højere klasse.
8. Sager om private spildevandsanlæg uden for samlet bebyggelse, som kun bortleder spildevand fra beboelsejendomme eller landbrugsbedrifter (§§ 5 b, 70-73, 77, 80 og 88).
9. Sager om medbenyttelse (§ 3, stk. 5, og § 93, stk. 2 og 3) og om uberettiget udnyttelse eller beskadigelse af sognevandløb eller private vandløb (§§ 3, 4, 72, 102-103), medmindre der i sidstnævnte tilfælde tillige søges erstatning for allerede forvoldt skade.“

10. § 7, stk. 5, udgår.

11. Foran kap. IV indsættes som overskrift: „Særlig del“.

12. I overskriften til kap. IV ændres „vandløbene“ til „vandløb og anlæg“.

13. § 8, stk. 1, affattes således:

„**§ 8.** De i § 1 omhandlede vandløb og anlæg inddeles i offentlige og private.“

14. § 8, stk. 2, affattes således:

„*Stk. 2.* De offentlige vandløb og anlæg

inddeles i amtsvandløb, der bestyres af vedkommende amtsråd, og sognevandløb, der bestyres af vedkommende by- eller sogneråd.“

15. I § 8 indsættes som nyt *stk. 3*:

„*Stk. 3.* Vandløb og anlæg under pumpe- lag og landvindingslag bestyres af vedkom- mende lags bestyrelse i overensstemmelse med dets vedtægt.“

16. I § 8 indsættes som nyt *stk. 4*:

„*Stk. 4.* Offentlige spildevandsanlæg, jfr. § 70, bestyres af vedkommende by- eller sogneråd. Er et anlæg fælles for flere kom- muner, bestyres det enten af en af disse eller af et fælles udvalg. Uenighed om bestyrelsen afgøres af den overordnede, administrative myndighed, jfr. § 9, *stk. 4*, medmindre spørgsmålet hører under land- væsenkommissionens afgørelse.“

17. I § 9, *stk. 1*, indsættes som nyt 2. pkt. „Om spildevandsanlæg henvises til § 70, *stk. 3*.“

18. I § 9, *stk. 3, 2. pkt.* indsættes efter „, for sognekommunernes vedkommende af sognerådet“: „med henholdsvis landbrugs- ministerens og amtsrådets godkendelse.“

19. I § 11, *stk. 2*, ændres „de private vand- løb“ til „offentlige spildevandsanlæg samt de private vandløb og spildevandsanlæg“.

20. § 11, *stk. 3*, affattes således:

„*Stk. 3.* De i *stk. 1* og *2* omhandlede vandløbsbøger skal for de offentlige vand- løbs og spildevandsanlægs vedkommende indeholde oplysning om de for disse gæl- dende kendelser, forlig og regulativer. For private vandløbs og spildevandsanlægs ved- kommende skal vandløbsbogen indeholde oplysning om de afsagte kendelser eller ind- gåede forlig samt de gældende vedtægter for spildevandsanlæg. Eksemplarer af regula- tiver og vedtægter eller udskrift af kendelser og forlig skal som bilag vedlægges vand- løbsbogen.“

21. Overskriften „*Særlig del*“ forud for kap. V udgår.

22. I overskriften til *kap. V* indsættes efter „vandløb“ ordene „og spildevandsanlæg“.

23. Efter § 12 indsættes som § 12 a:

„§ 12 a. For ethvert offentligt spildevandsanlæg, for hvilket vandløbsrettens regnskabskendelse afsiges efter 1. april 1969 skal findes regulativ, som skal indeholde:

- a. en tydelig betegnelse af anlægget, her- under om bestående vandløb er ind- draget under det i medfør af § 73 c,
- b. bestemmelser om den skikkelse, anlæg- get skal have, således som vist på en regulativet vedhæftet, ajourført plan, hvorpå er angivet ledningers og åbne løbs beliggenhed, beskaffenhed, dimen- sioner, fald og bundkoter,
- c. bestemmelser om rensningsanlæg og an- dre bygværker, og hvilke krav der er stillet til disse anlægs dimensionering og tekniske udførelse og til den nødvendige rensning af spildevandet, herunder om særskilt behandling af spildevand fra industrielle virksomheder og lign.,
- d. bestemmelser til sikring af rensnings- anlæggets drift i overensstemmelse med projektets forudsætninger og bestemmel- ser til sikring af rensningsanlæggets uforstyrrede drift, såsom forbud mod afledning til anlægget af spildevand, der kan skade dette,
- e. bestemmelser om hele anlæggets pasning og vedligeholdelse, udgifternes betaling og om vilkår for fremtidig tilslutning.

Stk. 2. De omhandlede bestemmelser skal nøje følge de af vandløbsretten tidligere eller nu fastsatte bestemmelser og overens- komster vedrørende spildevandsanlægget. For angivelse af bundkoter gælder det i § 12, *stk. 4*, anførte.

Stk. 3. I regulativet skal endvidere op- tages de administrative bestemmelser, som kommunalbestyrelsen finder fornødne.“

24. § 13 affattes således:

„§ 13. Regulativer for amtsvandløb af- fattes af amtsrådet. Regulativer for sogne- vandløb affattes af vedkommende by- eller sogneråd. Udgifterne herved udredes af vedkommende kommune, men kan hen- regnes til vedligeholdelsesudgifter vedrø- rende offentlige vandløb, jfr. § 36 b.

Stk. 2. For så vidt et amtsvandløb gennemløber eller berører en købstads grund, skal amtsrådet forhandle med vedkommende byråd om affattelsen af regulativet for den pågældende vandløbsstrækning. Kan enighed ikke opnås, indstilles sagen til afgørelse af landbrugsministeren.

Stk. 3. Danner et amtsvandløb grænsen mellem flere amtsråds kredse eller et sognevandløb grænsen mellem flere by- eller sognekommuner, forhandler de vedkommende kommunalbestyrelser om affattelsen af et fælles regulativ for denne del af vandløbet. Kan enighed herom ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.

Stk. 4. Gennemløber et offentligt vandløb flere amtsråds kredse eller flere by- eller sognekommuner, udfærdiger hver kommunalbestyrelse et regulativ for den samme vedkommende del af vandløbet, medmindre der udfærdiges et fælles regulativ. For så vidt afvandingsforholdene i en kommune er afhængige af vandløbets tilstand i en anden kommune, kan enhver af bestyrelserne kræve et fælles regulativ. Kan enighed i de her omhandlede tilfælde ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.

Stk. 5. Finder der med den kommunale bestyrelses samtykke sejlads sted på et offentligt vandløb udover den i § 3, stk. 4, tilladte, skal regulativet af den kommunale bestyrelse indsendes til landbrugsministeren, som fastsætter de forskrifter angående sejladsen og behandlingen af den pågældende del af vandløbet, som af hensyn hertil anses for nødvendige, hvilke forskrifter skal optages i regulativet. Efter den kommunale bestyrelses indstilling kan det herunder fastsættes, at sejlads med større eller motordrevne fartøjer er betinget af en afgift til vandløbets vedligeholdelse, ligesom sejlads med motorbåde kan begrænses eller helt forbydes på nærmere angivne strækninger.“

25. Efter § 13 indsættes som § 13 a:

„§ 13 a. Regulativer for offentlige spildevandsanlæg affattes af vedkommende kommunalbestyrelse. Udgifterne herved udredes forskudsvis af kommunen og henregnes ved nyanlæg til anlægsudgifterne, jfr. § 74 b, og ellers til anlæggets vedligeholdelsesudgifter, jfr. § 78, stk. 1.

Stk. 2. Er et offentligt spildevandsanlæg fælles for områder i to eller flere kommuner, skal kommunalbestyrelserne forhandle om affattelsen af et fælles regulativ. Kan enighed herom ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.“

26. § 14 affattes således:

„§ 14. Når et vandløbs optagelse som offentligt vandløb er besluttet, undersøger vedkommende kommunalbestyrelse, hvorvidt der er grund til at foretage ændringer i vandløbet eller til at pålægge interesserede ejendomme bidragspligt efter § 36, stk. 1 eller 2. Det samme sker i tilfælde af et offentligt vandløbs overflytning til anden vandløbsklasse.

Stk. 2. Hvis den kommunale bestyrelse selv eller efter henvendelse fra interesserede grundejere skønner, at ændringer bør foretages, skal sagen indbringes for vandløbsretten i overensstemmelse med reglerne i kap. VI eller VII.

Stk. 3. Skønnes det uforment at foretage ændringer, kan kommunalbestyrelsen lade foretage opmåling, nivellering og anbringelse af bundpæle eller anden afmærkning. Udgifterne herved henregnes til vedligeholdelsesudgifter vedrørende offentlige vandløb, jfr. § 36 b.“

27. § 15 affattes således:

„§ 15. Når vandløbets fremtidige skikkelse er fastlagt, udfærdiger kommunalbestyrelsen udkast til et regulativ, som opfylder bestemmelserne i § 12. Udkastet fremlægges til almindeligt eftersyn i 4 uger med opfordring til enhver interesseret om inden fristens udløb at fremsende mulige indsigelser skriftligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Efter fristens udløb og efter overvejelse af eventuelle indsigelser affattes det endelige regulativ.“

28. § 16 affattes således:

„§ 16. Regulativer for amtsvandløb skal mangfoldiggøres, og eksemplarer af regulativet skal tilsendes de byråd og sogneråd, hvis område amtsvandløbene berører.

Stk. 2. Regulativer for sognevandløb indsendes i 2 eksemplarer til stadfæstelse af amtsrådet. Når et regulativ er stadfæstet,

tilbagesendes det ene eksemplar af regulativet til by- eller sognerådet, medens det andet eksemplar opbevares i amtsrådets arkiv.

Stk. 3. Genparten af regulativet skal af vedkommende kommunalbestyrelse på begæring tilstilles enhver, og der kan herfor opkræves en af landbrugsministeren fastsat betaling.“

29. Efter § 16 indsættes som § 16 a:

„§ 16 a. Regulativer for offentlige spildevandsanlæg i overensstemmelse med § 12 a skal godkendes af landvæsenskommissionen, jfr. § 74, stk. 1, og § 75, stk. 4, sidste punktum.

Stk. 2. For de ved denne lovs ikrafttræden bestående offentlige spildevandsanlæg, herunder de i § 79 omhandlede anlæg, skal der inden 1. april 1973 udfærdiges regulativer, som opfylder bestemmelserne i § 12 a. Regulativer for de af sogneråd bestyrede spildevandsanlæg forelægges amtsrådet til stadfæstelse. Skønner kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, at de foreliggende bestemmelser er ufyldstgørende og ikke kan suppleres i fornødent omfang ved administrative bestemmelser i medfør af § 12 a, stk. 3, indbringer kommunalbestyrelsen sagen for landvæsenskommissionen efter reglerne i § 76.“

30. § 17 affattes således:

„§ 17. Forandringer i den administrative del af et regulativ foretages af de samme myndigheder, til hvem affattelsen er henlagt. Det påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for, at sådanne forandringer tilføres regulativet. For så vidt angår sognevandløb og offentlige spildevandsanlæg i sognekommuner skal forandringerne dog først stadfæstes af amtsrådet.

Stk. 2. Forandringer af grundejernes forpligtelser som følge af udstykninger, jfr. § 99, optages i et tillæg til regulativet. Ændres grundejernes forpligtelser i øvrigt, fremlægges regulativet i overensstemmelse med § 15, stk. 1, andet punktum, medmindre der sendes skriftlig meddelelse til vedkommende grundejere.

Stk. 3. Foregår der ellers forandringer i de forhold, om hvilke et regulativ skal indeholde oplysning, skal heraf følgende ændringer i eller tilføjelser til gældende

regulativer snarest muligt foretages af kommunalbestyrelsen. For så vidt angår sognevandløb indsendes det ændrede regulativ til stadfæstelse af amtsrådet. For så vidt angår offentlige spildevandsanlæg forelægges det ændrede regulativ landvæsenskommissionen til godkendelse medmindre denne tidligere har bemyndiget kommunalbestyrelsen til uden forelæggelse at ændre ledningsanlægget, jfr. § 74 e og 74 f.

Stk. 4. Et eksemplar af regulativet med alle ændringer og med eventuelle tillæg angående udstykninger skal foreligge tilgængeligt for alle interesserede.“

31. I § 23, stk. 1, sidste pkt. ændres „300 kr.“ til „1.000 kr.“.

32. I § 23, stk. 5, udgår sidste punktum.

33. I § 31, stk. 3, sidste pkt. udgår ordene: „§ 23, stk. 5. og“.

34. I § 34, stk. 1, ændres „fredningsnævnet“ til „fredningsmyndigheden“, og der indsættes efter 1. pkt.:

„Endvidere sendes indberetning til indenrigsministeriet, hvis søen anvendes til badning eller efter sin beliggenhed og størrelse må antages at have betydning for den fremtidige, almindelige forsyning med vand.“

35. I § 36 indsættes efter stk. 7:

„*Stk. 8.* Er det nødvendigt at etablere adgangsveje eller anlægge ramper eller lignende for at transportere vedligeholdelsesmaskiner fra offentlig vej til vandløbet, kan kommunalbestyrelsen indbringe spørgsmålet herom for vandløbsretten. Det samme gælder, hvor bygværker, beplantninger og varige hegn fra tiden før den 1. november 1949 er til hinder for brug af vedligeholdelsesmaskiner langs vandløb. Vandløbsretten kan i sidstnævnte tilfælde bestemme, at hindringerne skal fjernes inden en vis frist, eller at vedligeholdelsen af vedkommende vandløbsstrækning overgår til bredejereren, så længe hindringen består. I øvrigt finder bestemmelsen i Kap. VI a) tilsvarende anvendelse.“

36. § 36 b, stk. 1, pkt. a) ændres til:

„Udgifter efter § 13 og 14.“

37. I § 36 b indsættes efter stk. 2:

„Stk. 3. Bidrag fra en anden kommune til vedligeholdelse af vandløb fradrages ikke. Den bidragydende kommune kan ikke medregne bidraget til refusion efter stk. 1.“

38. § 36 g affattes således:

„§ 36 g. Kommunalbestyrelsen skal føre en fortegnelse over de offentlige vandløb. Ændringer i fortegnelsen fremsendes hvert år samtidig med regnskabet over de afholdte udgifter til vedligeholdelsen som fastsat i § 36 c.“

„Stk. 2. I vandløbsfortegnelsen opføres som vandløb af 1. klasse alle vandløb, for hvilke kommunalbestyrelsen ikke i medfør af bestemmelserne i § 36, stk. 4, inden 1. oktober 1963 har vedtaget en begrænsning af vedligeholdelsen, og som vandløb af 2. klasse alle vandløb, for hvis vedkommende kommunalbestyrelsen inden 1. oktober 1963 har vedtaget en begrænsning af vedligeholdelsen efter § 36, stk. 4. Vandløb af 2. klasse overføres til 1. klasse ved ændring af vedligeholdelsen eller af regulativets tekniske bestemmelser.“

Stk. 3. § 9, stk. 3, og § 10 finder tilsvarende anvendelse ved ændringer i vandløbsfortegnelsen.“

39. § 39 affattes således:

„§ 39. Intet vandingsanlæg må iværksettes ved et vandløb, som benyttes til offentlig vandforsyning eller sejlads, eller som i henhold til en af vedkommende minister udstedt bekendtgørelse er fundet egnet til sådan benyttelse, medmindre der foreligger samtykke fra vedkommende minister.“

40. I § 40, stk. 2, 2. pkt., ændres „Er den“ til „Påhviler vedligeholdelsen det offentlige eller er den“, og ordet „dog“ udgår.

41. I § 45 indsættes som nyt stk. 2:

„Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, hvilke biologiske og hygiejniske oplysninger der skal forelægges vandløbsretten.“

42. I § 50, stk. 1, ændres „lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg“ til „lovgivningen om vandforsyning“.

43. I § 62, stk. 4, ændres „forordning af 5. marts 1845“ til „loven om fremgangsmåden ved ekspropriation af fast ejendom“.

44. I § 70, stk. 1, ændres „afsnit“ til „kapitel“ og „§ 5“ til „§§ 5 a-5 c“.

45. I § 70, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.: „Ordnes et områdes vandafledning med særskilte rørledninger for henholdsvis spildevand og andet overflødig vand, behandles også sidstnævnte ledningssystem efter reglerne i dette kapitel.“

46. I § 70, stk. 3, udgår første punktum.

47. Efter § 70 indsættes som § 70 a:

„§ 70 a. I erklæringer, kommunalbestyrelsen afgiver om en udstykningsplan til en landinspektør, der i henhold til udstykningsloven forbereder en ansøgning om udstykning til bebyggelse, skal det oplyses, om afledning af spildevand skal ske til et privat eller et offentligt spildevandsanlæg. Såfremt kommunalbestyrelsen vil kræve udstykningen stillet i bero i medfør af stk. 2 eller 3, er den endvidere pligtig at meddele landinspektøren dette. Udøves bygningsmyndigheden i området af amtsrådet, er også amtsrådet, når en landinspektør retter forespørgsel om udstykning pligtig at meddele oplysning om, hvorvidt det vil stille krav i medfør af stk. 2 eller 3, jfr. stk. 4.“

Stk. 2. Forudsætter afledning af spildevand fra parceller, der fremkommer ved udstykning, at et nyt offentligt spildevandsanlæg tilvejebringes, eller at et bestående offentligt anlæg ændres, skal udstykningen på kommunalbestyrelsens begæring stilles i bero, indtil spørgsmålet om spildevandets afledning har været behandlet efter reglerne i § 74 a.“

Stk. 3. Skal afledningen ske gennem et privat spildevandsanlæg, skal udstykningen på kommunalbestyrelsens begæring stilles i bero, indtil vandløbsrettens godkendelse af afledningen foreligger, og indtil der er stillet en efter vandløbsrettens skøn betryggende sikkerhed for udførelsen af de nødvendige arbejder. Dette gælder dog ikke, hvis spildevandsanlægget er omfattet af § 5 b.“

Stk. 4. Når en udstykningsansøgning i henhold til § 5, stk. 5, i bygge lov for køb-

stæderne og landet forelægges for amtsrådet, kan også dette i de tilfælde, der nævnes i stk. 2 og 3, kræve, at udstykningen stilles i bero.

Stk. 5. Bygningsmyndigheden kan udsætte afgørelsen om meddelelse af byggetilladelse, godkendelse eller dispensation i medfør af byggeloven for købstæderne og landet, indtil der med hensyn til bygnings spildevandsforhold er truffet afgørelse efter reglerne i denne lov.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsens eller amtsrådets beslutninger i medfør af foranstående bestemmelser kan påklages efter de nærmere regler om klage i byggelovgivningen.“

48. *Overskriften* forud for § 71: „a) Fællesbestemmelser for offentlige og private anlæg“ udgår.

49. § 71 affattes således:

„§ 71. De i § 5 b omtalte spildevandsanlæg, som har afløb til et åbent vandløb, der ikke i medfør af bestemmelserne i § 73 c, stk. 1, er inddraget under dette eller et andet spildevandsanlæg, skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke skader vandløbets naturlige tilstand.

Stk. 2. Anlæg til bortskaffelse af de i § 5 a omhandlede former for spildevand skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at de overholder vandløbsrettens krav med hensyn til beskyttelse af det vandløb, hvortil afledningen sker. Det samme gælder anlæg til bortskaffelse af de i § 5 b omhandlede former for spildevand, såfremt rettens godkendelse er indhentet.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan give nærmere bestemmelser om spildevandsanlægs udførelse, vedligeholdelse og drift.“

50 Efter § 71 indsættes som § 71 a:

„§ 71 a. Et spildevandsanlæg med afløb til havet skal, uanset om afledningen sker direkte eller gennem et vandløb, udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke volder almene ulemper. For fjorde og afgrænsede havområder kan landbrugsministeren forbyde tilledning af urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand i almindelighed eller fra enkelte af de i § 5 a omhandlede anlæg.“

51. Som *overskrift* indsættes forud for § 72:

„a) Fællesbestemmelser for offentlige og private anlæg.“

52. § 72 affattes således:

„§ 72. Udføres eller benyttes et spildevandsanlæg i strid med bestemmelserne i §§ 5 a-5 c eller i §§ 71 og 71 a, kan enhver kommunalbestyrelse, der mener sig interesseret, rejse sag for vandløbsretten. Den kommunalbestyrelse, i hvis område spildevandsanlægget er beliggende, skal rejse sag, når det kræves af 1) landbrugsministeren, 2) fiskeriministeren, 3) boligministeren, 4) indenrigsministeren på sundhedsautoriteternes vegne eller 5) ministeren for kulturelle anliggender på fredningsautoriteternes vegne. Desuden kan sag angående overtrædelse af § 5 a, § 5 b og § 71 rejses for vandløbsretten af enhver skadelidende.

Stk. 2. Et i henhold til § 5 b eller ifølge kendelse eller forlig for vandløbsretten udført spildevandsanlæg kan ikke påbydes afbrudt; men dets ejer er uanset tidligere godkendelse af anlægget pligtig inden for en passende af vandløbsretten fastsat frist at lade udføre de foranstaltninger, som vandløbsretten skønner nødvendige for, at bestemmelserne i §§ 71 og 71 a kan ske fyldest. Er de nødvendige foranstaltninger uigennemførlige eller urimelig kostbare i forhold til den skade og ulempe, anlægget forvolder, bliver der hos anlæggets ejer at tillægge de skadelidende godtgørelse for fremtidig skade og ulempe. For tidligere forvoldt skade kan der kun tillægges de skadelidende godtgørelse i tilfælde af mangelfuld vedligeholdelse eller pasning af anlægget, overbelastning eller benyttelse af dette på væsentlig anden måde eller til andet formål end godkendt af vandløbsretten.

Stk. 3. Andre bestående anlæg kan forlanges fjernet eller ombygget efter vandløbsrettens nærmere bestemmelse og inden for en af denne fastsat frist. Anlæggets ejer er desuden erstatningspligtig for enhver skade, som et ulovligt anlægs tilstedeværelse eller benyttelse efter vandløbsrettens skøn måtte forvolde.

Stk. 4. Erstatning for skade fastsættes af vandløbsretten, jfr. herved § 7 stk. 3, nr. 9, såfremt parterne er enige herom. Hidrører

skaden fra flere ejendomme eller anlæg, skal vandløbsretten i så fald fastsætte det forhold, i hvilket de enkelte ejere hæfter for skaden. Ejeren af et fællesanlæg har regres over for brugere af anlægget, som ved deres benyttelse har pådraget ejeren erstatningsansvar.“

53. § 73 affattes således:

„§ 73. Når en sag om iværksættelse af et spildevandsanlæg indbringes for vandløbsretten, skal rekvirenten meddele de nødvendige oplysninger om sagens genstand og angive, hvilke ejendomme der må anses interesserede i sagen.

Stk. 2. Til møde i sagen indvarsles bredere ved vandløbet, søen eller havområdet på det sted, hvor spildevandsledningen tænkes udledet, indehavere af særlige fiskerirettigheder og for en søs vedkommende søejeren. Endvidere indvarsles fiskeriministeriet, kommunalbestyrelsen, sundhedskommissionen, embedslægen og amtsvandinspektøren. Berører sagen et område, hvor amtsrådet er bygningsmyndighed, indvarsles amtsrådet, og i et byudviklingsområde indvarsles tillige byudviklingsudvalget. Angår sagen en sø med tilløb, indvarsles endvidere indenrigsministeriet, hvis søen anvendes til badning eller efter sin beliggenhed og størrelse må antages at have betydning for den fremtidige, almindelige forsyning med vand. Berører sagen et område, der af vedkommende fredningsmyndigheder er erklæret at være af fredningsmæssig interesse, indvarsles fredningsmyndigheden og i sådanne tilfælde kan tillige indvarsles en landbrugsmyndig.

54. Som §§ 73 a-73 d indsættes:

„§ 73 a. Vandløbsretten skal tilkalde en teknisk sagkyndig efter reglerne i § 31 i loven om landvæsenstretter.

Stk. 2. Skønnes der at være fare for forurening af fiskevande, udpeger fiskeriministeriet en fiskerisagkyndig, der deltager i sagens behandling, men ikke deltager i dennes afgørelse. Den sagkyndiges honorar fastsættes af vandløbsretten og udredes af statskassen.

§ 73 b. I sager om spildevandsanlæg skal vandløbsretten drage omsorg for, at tekniske, biologiske og hygiejniske oplys-

ninger forelægges for retten i det omfang, det er nødvendigt for sagens afgørelse.

Stk. 2. Angår sagen ændring af et bestående anlæg, fastsætter vandløbsretten dets værdi til brug for beregningen af den godtgørelse, der skal ydes de oprindelige deltagere.

§ 73 c. Finder vandløbsretten, at sagen skal fremmes, træffes i kendelsen bestemmelse om

1. ad hvilken vej spildevandet skal føres til et vandløb, til havet eller til et område, hvor spildevandet uden skade for sundheden eller ulempe for de omliggende ejendomme kan optages eller anvendes til overrisling, jfr. dog lovgivningen om vandforsyning,
2. hvorvidt ledningerne skal udføres som rørledninger eller som åbne grøfter, og hvorvidt bestående vandløb skal inddrages under anlægget eller reguleres,
3. i hvilket omfang der skal pålægges servitutter eller ske jordafståelser, og hvilke erstatninger der skal betales som følge heraf og i øvrigt som følge af anlægget,
4. anlæggets tekniske udførelse,
5. hvilke krav, der skal stilles til rensningen af spildevandet, herunder også, om spildevand fra industrielle virksomheder o. lign. skal underkastes særskilt behandling,
6. hvornår anlægget skal være færdigt,
7. anlæggets fremtidige bestyrelse, herunder om dets drift, renholdelse og vedligeholdelse.

Stk. 2. Vandløbets naturlige tilstand skal så vidt muligt bevares eller genoprettes.

Stk. 3. Vandløbsretten fastsætter endvidere, på hvilke tidspunkter spildevandsprøver skal udtages, og hvorledes de skal analyseres. Endvidere udarbejder den projekterende en beskrivelse af anlæggets forskellige dele og deres pasning.

§ 73 d. Sagsomkostninger og erstatninger, som følge af spildevandsanlægget, udredes forskudsvis af rekvirenten.“

55. § 74, stk. 1, affattes således:

„Når en eller flere kommunalbestyrelser — amtsråd eller by- eller sogneråd — skønner,

F. t. l. om ændr. af vandløbsloven.

at spildevand fra flere ejendomme bør samles til et fælles spildevandsanlæg, at private spildevandsanlæg bør overtages af kommunen, eller at der bør tilvejebringes et samlet fælles spildevandsanlæg for større arealer, skal sagen forelægges for landvæsenkommissionen. De i § 72, stk. 1, nævnte ministre kan kræve, at en sådan sag rejses. Ved sagens indbringelse i overensstemmelse med § 73, fremlægges en finanseringsplan indeholdende overslag over anlægsudgifterne og oversigt over, hvorledes udgifterne dækkes. Endvidere forelægges udkast til regulativ for anlægget, jfr. § 12 a."

56. § 74, stk. 4, affattes således:

„Stk. 4. Inddrager landvæsenkommissionen under anlægget ejendomme eller områder i en kommune, hvis kommunalbestyrelse ikke er rekvirent, kan den pålægge vedkommende kommunalbestyrelse at indtræde som medrekvirent. Det samme gælder når landvæsenkommissionen skønner, at en hensigtsmæssig løsning af områdets spildevandsafledning nødvendigvis, at spildevandet ledes til et rensningsanlæg i en anden kommune i stedet for til det af rekvirenten påtænkte anlæg. Landvæsenkommissionen påser, at der inden sagens afslutning foreligger aftale mellem de samarbejdende kommuner om, hvorledes fællesanlæggets finansiering fordeles imellem kommunerne. Kan enighed herom ikke opnås, træffer landvæsenkommissionen afgørelse.“

57. I § 74 ophæves stk. 5, 3.-7. pkt., samt stk. 6 og 7.**58. Efter § 74 indsættes som §§ 74 a-74 g:**

„§ 74 a. En kommunalbestyrelse kan i forbindelse med behandling af planer for eller ansøgninger om udstykning eller bebyggelse af arealer i kommunen indbringe sag for landvæsenkommissionen til godkendelse af retningslinier for den spildevandsafledning, der er nødvendig for områdets bebyggelse. Kommissionen træffer foreløbig afgørelse om, hvorledes anlægsudgiften og omkostningerne ved sagens forberedelse og behandling skal fordeles mellem de arealer, hvis udstykning eller bebyggelse forberedes, og eventuelle andre arealer, og kan efter kommunalbestyrelsens anmodning

fastsætte, hvilken sikkerhed for anlægsudgifter og sagsomkostninger der skal stilles af de i udstykningen eller bebyggelsen interesserede.

Stk. 2. Såfremt hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig byudvikling ikke taler imod arealets udstykning til bebyggelse på det pågældende tidspunkt, skal kommunalbestyrelsen indbringe sagen for landvæsenkommissionen inden 3 måneder, efter at udstykningen er krævet stillet i bero i henhold til § 70 a, stk. 2 eller stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan kræve, at de for sagens behandling nødvendige forarbejder tilvejebringes af andrageren eller for hans regning, jfr. § 76.

Stk. 3. Landvæsenkommissionen drager på rekvirentens ansvar omsorg for, at en foreløbig kendelse om sagens indbringelse for kommissionen tinglyses på alle ejendomme, hvis udstykning eller bebyggelse forberedes. Såfremt anlægget senere kommer til udførelse, sørger landvæsenkommissionen for affysning efter regnskabsmødets afholdelse.

§ 74 b. Udgifterne til anlæggets fællesledninger afholdes med den kommunale tilsynsmyndigheds samtykke helt eller delvis af kommunen efter regler fastsat i en af kommunalbestyrelsen oprettet vedtægt. Grundejernes bidragspligt kan midlertidigt eller endeligt nedsættes eller bortfalde. Den kommunale vedtægts beregningsregler skal godkendes af kommissionen, herunder bestemmelser om, at der skal betales særbidrag for ejendomme, hvis spildevand er af særlig beskaffenhed, og for ejendomme der har eget vandindvindingsanlæg. I områder med kommunal vandforsyning kan bidragene afpasses efter vandleverancen til eller vandafgiften for ejendommene.

Stk. 2. Har ledningerne almen offentlig interesse, kan den kommunale tilsynsmyndighed eller landvæsenkommissionen pålægge kommunen at yde tilskud til anlægsudgifterne. Tilskuddet kan være midlertidigt, således at der gives grundejerne henstand med betalingen.

Stk. 3. Landbrugsministeriet kan udfærdige standardvedtægter for udgifternes fordeling.

Stk. 4. Tvistigheder mellem en spildevandsproducent og kommunen om bidrag

efter stk. 1 og 2 afgøres af landvæsenskommissionen.

§ 74 c. Anlægsudgifter til afskærende ledninger, som til beskyttelse af vandløb, søer og kyster optager spildevand fra flere kloakudløb og leder det til et af kommissionen godkendt rensningsanlæg, samt anlægsudgifterne til rensningsanlæg afholdes foreløbigt af vedkommende kommune. Beløbene kan forlanges tilbagebetalt fra de bidragspligtige ejendomme efter regler fastsat i henhold til § 74 b.

Stk. 2. Særbidrag, beregnet efter spildevandets mængde og indhold af forurenende stoffer, kan nedsættes eller bortfalde efter landvæsenskommissionens bestemmelse, såfremt virksomheden indretter egne anlæg til rensning af sit spildevand.

§ 74 d. Landvæsenskommissionen kan ved foreløbig kendelse indstille, at staten yder bidrag til anlægsudgifterne til spildevandsanlæg, såfremt udgifterne forøges som følge af

1. statslige myndigheders indgriben i henhold til § 72, i henhold til lovgivningen om by- og egnsplanlægning og byudvikling eller om fredning af områder, herunder vandløb, søer og strande, som er af betydning for almenheden som rekreative områder.
2. at et for flere kommuner fælles spildevandsanlæg udføres i stedet for et planlagt lokalt anlæg.
3. at søer og vandløb, der berøres af spildevandsanlægget, af indenrigsministeriet er betegnet som værende af sandsynlig betydning for befolkningens fremtidige, almindelige forsyning med vand.

Stk. 2. Indstilling i henhold til stk. 1, kan kun fremsættes, såfremt anlægsudgifterne ikke kan dækkes af rimelige bidrag fra grundejerne efter §§ 74 a-74 c og § 100.

Stk. 3. Den foreløbige kendelse fremsendes til landbrugsministeren, der afgør, hvorvidt staten skal yde bidrag. Ydes der ikke et bidrag af samme størrelse som forudsat i den foreløbige kendelse, genoptager vandløbsretten sagen til afgørelse af, hvorledes anlægget skal fremmes.

§ 74 e. Landvæsenskommissionen bestemmer, hvorledes der skal forholdes, så-

fremt hel eller delvis fornyelse af ledninger og rensningsanlæg senere bliver nødvendig, og såfremt den foreskrevne kontrol viser, at anlægget ikke længere opfylder de stillede betingelser, jfr. § 73 c, stk. 1, nr. 5, eller de forudsætninger, hvorunder godkendelse er meddelt, ikke længere er til stede.

§ 74 f. Finder landvæsenskommissionen, at et spildevandsanlæg bliver uforholdsmæssig kostbart efter den brug deraf, som kan forventes i den nærmeste årrække, kan den bestemme, dels at visse dele af anlægget udføres med formindskede dimensioner, dels at udførelsen af andre dele af anlægget udsættes. Den skal da i kendelsen fastsætte de rettigheder, som betalingen af det grundene pålagte bidrag medfører, samt hvilke forpligtelser grundejerne får med hensyn til udgifterne til de senere nødvendige supplerende anlæg.

Stk. 2. I kendelsen fastsættes endvidere bestemmelser om anlæggets udbygning eller fuldførelse. Det kan om fornødent bestemmes, at rekvirenten skal indbringe sagen for vandløbsretten, når anlægget ønskes udbygget. I så fald skal rekvirenten tillige indbringe sagen, hvis det begæres af en sundhedskommission eller en kommunalbestyrelse, hvis område berøres af anlægget, eller af en interesseret grundejer, i sidstnævnte tilfælde dog kun hvis der af grundejeren stilles betryggende sikkerhed for udgifterne til forretningen og til de nødvendige tekniske forarbejder.

§ 74 g. Vandløbsretten træffer bestemmelse om fordelingen af omkostningerne ved sagens behandling, herunder udgifterne til de tekniske undersøgelser.

Stk. 2. Finder vandløbsretten, at sagen ikke bør fremmes, pålægges det i almindelighed rekvirenten at betale omkostningerne.

59. § 75, stk. 1 og 2, affattes således:

„Udførelsen af anlægget påhviler den eller de kommunale bestyrelser, der er rekvirenter, eller som ifølge kendelse indtræder som medrekvirenter, og hver af dem kan kræve at udføre de dele af anlægget, som er beliggende inden for deres egen kommunes grænser.

Stk. 2. Udførelsen skal i almindelighed ske

ved licitation, men kan dog for enkelte leverancers vedkommende, eller hvis intet antageligt tilbud fremkommer, ske ved akkord underhånden eller ved kommunens egen foranstaltning uden entreprenør.“

60. § 75, stk. 4 affattes således:

„Stk. 4. Indsigelser mod det af kommunen aflagte anlægsregnskab forelægges af denne for landvæsenskommissionen. Landvæsenskommissionen afgør i øvrigt opståede spørgsmål vedrørende arbejdets udførelse, herunder om den af kommunen beregnede leje af materiel, som er stillet til rådighed for en entreprenør, og vedrørende ændringer i de bidragspligtige arealer. Såfremt et regulativ ikke foreligger til regnskabsmødet, indrømmes der rekvirenten en passende udsættelse til regulativets forelæggelse.“

61. I § 76 ændres „bestemmelserne i §§ 74 og 75 ...“ til „bestemmelserne i §§ 74-75 ...“

62. § 77 affattes således:

„§ 77. Ønsker nogen at udføre et privat anlæg til afledning af spildevand som nævnt i § 5 a til eller over anden mands grund eller til et vandløb eller et havområde, indbringes sagen for landvæsenskommissionen.

Stk. 2. Kan et privat anlæg til afledning af spildevand som nævnt i § 5 b på grund af reglerne i § 5 b, stk. 3, § 71 eller de i medfør af § 5 b, stk. 4, fastsatte bestemmelser ikke udføres uden tilladelse, indbringes sagen for landvæsensnævnet.

Stk. 3. Det samme gælder, hvis en part-haver i et bestående privat spildevands-anlæg ønsker foretaget ændringer i anlægget eller i bestemmelserne for dets benyttelse.“

63. Efter § 77 indsættes som §§ 77 a-77 d:

„§ 77 a. Når vandløbsretten har modtaget en begæring efter § 77, forelægger rettens formand sagen for kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt anlægget bør søges udført efter reglerne om udførelse af offentlige anlæg. I så fald skal kommunalbestyrelsen snarest muligt indbringe sagen for vandløbsretten. Angår sagen et anlæg, som det efter sundhedsvedtægten eller sundhedskommissionens be-

slutning påhviler grundejeren at udføre, og som også kan komme andre end denne til gode, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at søge anlægget udført som offentligt anlæg.

Stk. 2. Overgår sagen ikke til behandling efter reglerne i afsnit b, indkalder vandløbsrettens formand til møde.

Stk. 3. Opstår der under sagens behandling spørgsmål om, hvorvidt der bør indrømmes andre medbenyttelsesret til anlægget eller om ændring af anlægget, således at det også kommer andre til gode, træffer vandløbsretten afgørelse herom.

§ 77 b. Finder vandløbsretten, at anlægget bør udføres, bestemmes det, hvem der skal udføre arbejdet, hvorledes anlægsudgifterne, herunder erstatninger og omkostningerne ved sagens behandling, skal fordeles mellem de interesserede grundejere, samt hvorvidt den, der skal udføre en del af arbejdet, kan kræve, at der stilles sikkerhed for medinteressenternes bidrag. Anlægsudgifterne fordeles mellem grundejerne i forhold til hver enkeltets nytte af anlægget.

Stk. 2. Er arbejdet eller en del deraf egnet til udførelse som naturalarbejde, træffer vandløbsretten bestemmelse om, hvorledes arbejdet skal fordeles mellem grundejerne.

Stk. 3. Kan arbejdet ikke fuldtud udføres ved naturalarbejde, kan vandløbsretten pålægge rekvirenten at fremlægge et forslag om udførelsesmåden og om tilvejebringelse af anlægskapitalen. Fremsætter rekvirenten ikke et egnet forslag, afvises sagen, medmindre kommunalbestyrelsen efter vandløbsrettens anbefaling indgår på at lade arbejdet udføres og forskudsvis at afholde udgifterne dertil efter de for offentlige anlæg gældende regler.

Stk. 4. Vandløbsretten træffer bestemmelse om fordelingen af arbejdet eller udgiften ved den fremtidige drift, renholdelse og vedligeholdelse af anlægget.

Stk. 5. Finder vandløbsretten, at sagen ikke bør fremmes, pålægges omkostningerne ved sagens behandling i almindelighed rekvirenten.

§ 77 c. Godkendes et privat spildevands-anlæg, der efter vandløbsrettens bestemmelse skal være forsynet med rensnings-

anlæg, påhviler det rekvirenten at fremkomme med forslag til en vedtægt for rensningsanlæggets drift og benyttelse. Vedtægten udarbejdes i overensstemmelse med reglerne i § 12 a, stk. 1 og 2, og godkendes af vandløbsretten.

Stk. 2. Vandløbsretten kan bestemme, at anlægget skal undergives regelmæssig tilsyn af en teknisk sagkyndig, der udpeges af vandløbsretten. Udgifterne ved tilsynet afholdes af anlægget.

Stk. 3. Kan konstaterede mangler som nævnt i § 74 e ikke afhjælpes ved kommunens foranstaltning efter § 77 d, § 87, stk. 3, eller § 88, indbringes sagen for vandløbsretten.

§ 77 d. Enhver interesseret kan indgive klage til kommunalbestyrelsen, dersom en grundejer ikke rettidigt udfører de foranstaltninger, det ved forlig eller kendelse er pålagt ham at udføre. Skønnes klagen berettiget, er kommunen forpligtet til at lade de manglende arbejder udføre på grundejerens bekostning. I tvivlstilfælde skal kommunalbestyrelsen dog, forinden arbejdet sættes i værk, henvise klageren til at forelægge spørgsmålet for den vandløbsret, der skal behandle sagen om selve anlægget efter § 77. Afgørelsen kan ikke påankes.“

64. § 78, stk. 1 og 2 affattes således:

„Driften og vedligeholdelsen af offentlige spildevandsanlæg påhviler kommunen. Udgifterne hertil kan pålignes de ejendomme, som er tilsluttet anlægget. Vedrører anlægget flere kommuner, og kan der ikke opnås enighed mellem kommunerne, finder reglerne i § 9, stk. 4, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Mener kommunalbestyrelsen eller en i anlægget interesseret grundejer, at bestemmelserne om anlæggets drift og vedligeholdelse er ufyldestgørende, kan kommunalbestyrelsen eller vedkommende grundejer indbringe spørgsmålet for landvæsenskommissionen, jfr. § 76.“

65. § 79 affattes således:

„**§ 79.** Hvor driften og vedligeholdelsen af spildevandsanlæg, der i henhold til § 70, stk. 3, skal henregnes til offentlige spildevandsanlæg, efter de hidtil gældende regler ikke er overtaget af den kommunale be-

styrelse, gælder de bestående vedligeholdelsesregler, indtil der i medfør af § 16 a er udfærdiget regulativ for anlægget.“

66. I § 80, stk. 1, ændres „landvæsensnævnet“ til „vandløbsretten efter § 77“.

67. I § 80, stk. 2, i slutningen, ændres „landvæsensnævnet“ til „vandløbsretten“.

68. I § 80, stk. 3, ændres „§ 77, stk. 8“ til „§ 77 d“.

69. Kap. XII affattes således:

„XII. Tilsyn og kontrol.

§ 81. Landbrugsministeriet fører det overordnede tilsyn med de i denne lov omhandlede vandløb og anlæg.

Stk. 2. Sundhedskommissionen, embedslægen, politiet og fiskerikontrollen fører, hver inden for sit stedlige og saglige område, kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i kap. XI. Såfremt påtalte forhold ikke bringes i orden af den ansvarlige inden den herfor fastsatte frist, eller såfremt den ansvarlige undlader at indbringe sag for vandløbsretten om afhjælpning af påtalte forhold, indberettes sagen til vedkommende ministerium.

§ 82. Amtsrådet fører overtilsyn med sognevandløbene.

Stk. 2. Amtsrådet fører tilsyn med offentlige pumpelag, med de ved amtsvandløb liggende opstemningsanlæg, diger, sluser, broer og andre bygværker og de ved sognevandløb og private vandløb liggende tilsvarende anlæg, som er optaget i amtsvandløbenes klasse.

Stk. 3. Amtsrådene fører derhos tilsyn med de af sogneråd bestyrede offentlige spildevandsanlæg.

§ 83. I enhver amtsrådsreds ansætter amtsrådet en amtsvandinspektør, som skal opfylde de i § 92 anførte betingelser for at opnå autorisation.

Stk. 2. Amtsrådets tilsynsvirksomhed udføres af amtsvandinspektøren eller på dennes vegne og ansvar af hans under amtsrådet ansatte assistenter eller lokale tilsynsførende.

Stk. 3. Synsforretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af amtsrådet. For hvert spildevandsanlæg føres en

særlig protokol. Udgifterne ved tilsyn og kontrol afholdes af amtsfonden, men refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

§ 84. Byråd og sogneråd fører tilsyn med de ved sognevandløb liggende opstemningsanlæg, diger, sluser, broer og andre bygværker, som ikke står under amtsrådets tilsyn, og med de ved private vandløb liggende tilsvarende anlæg, som er optaget i sognevandløbenes klasse. Byråd fører endvidere tilsyn med købstadens offentlige spildevandsanlæg.

Stk. 2. Tilsynet foretages af dertil valgte medlemmer af rådet eller af dertil af rådet valgte tilsynsmænd, der kan være fælles for flere kommuner. Med amtsrådets billigelse kan tilsynet også overdrages amtsvandsinspektøren.

Stk. 3. Synsforretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af kommunalbestyrelsen. Udgifterne ved tilsyn afholdes af kommunen, men refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

§ 85. Byråd og sogneråd indsender hvert år til amtsrådet en beretning om sognevandløbene, indeholdende de oplysninger, der findes ønskelige som supplement til vedkommende kommunes indberetningsskema efter § 36 c.

§ 86. Med de private vandløb føres ikke regelmæssigt tilsyn, men enhver i vandløbet interesseret kan til enhver tid rette henvendelse til vedkommende kommunalbestyrelse om foretagelse af syn angående vandløbets overensstemmelse med de for vandløbsretten indgåede forlig eller afsagte kendelser eller angående dets tilbørlige vedligeholdelse.

Stk. 2. Med private spildevandsanlæg føres kontrol i overensstemmelse med de af vandløbsretten truffene bestemmelser og den for anlægget gældende vedtægt. Enhver, der er interesseret i anlægget eller i det vandløb, hvortil afledningen sker, kan begære tilsyn foretaget efter reglen i stk. 1.

Stk. 3. Afgår den af vandløbsretten udmeldte kontrollør for et privat spildevandsanlæg, udpeger kommunalbestyrelsen en anden. Viser en kontrollør sig forsømmelig, kan kommunalbestyrelsen afsætte ham og udpege en anden.

Stk. 4. Synsforretninger indføres i den i § 84, stk. 3, omhandlede protokol.

Stk. 5. Udgifterne ved tilsyn afholdes af klageren, såfremt der ikke forefindes mangler. I modsat fald bestemmer kommunalbestyrelsen, hvem der skal betale udgifterne ved syn og eventuelle omsyn, der er begæret af private. Er tilsyn begæret af en offentlig myndighed, afholder kommunen den del af udgifterne, som falder på rekvirenten, men beløbet refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

§ 87. Findes der ved syn over reguleringsarbejder ved offentlige vandløb, som kommunalbestyrelsen har krævet udført som naturalarbejde, eller over vedligeholdelsesarbejder pålagt i henhold til § 36, stk. 2, mangler med hensyn til udførelsen, lader kommunalbestyrelsen det manglende arbejde udføre på den forsømmeliges bekostning.

Stk. 2. Det samme gælder med hensyn til vedligeholdelsesarbejder ved private vandløb. Anser kommunalbestyrelsen det for tvivlsomt, om der foreligger mangler, henviser den klageren til først at forelægge vandløbsretten spørgsmålet herom.

Stk. 3. Findes der ved syn over et privat spildevandsanlæg mangler ved dettes drift eller vedligeholdelse, som ikke kræver sagens indbringelse for vandløbsretten, giver kommunalbestyrelsen anlæggets ejer en rimelig frist til at afhjælpe manglerne. Sker det ikke, lader kommunalbestyrelsen det manglende arbejde udføre på ejerens bekostning.

§ 88. Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af et vandløbs eller anlægs mangelfulde tilstand eller overordentlige nedbørsforhold m. v., kan vedkommende kommunalbestyrelse iværksætte foranstaltninger herimod og derefter om fornødent forelægge vandløbsretten spørgsmålet om, af hvem udgiften skal udredes.

§ 88 a. Landbrugsministeren kan pålægge et amtsråd eller et byråd inden udløbet af en vis frist at opfylde sin forpligtelse til at udføre anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder eller at afhjælpe forefundne mangler. Overskrides fristen, kan ministeren lade arbejdet udføre for kommunens regning.

Stk. 2. Tilsvarende beføjelser tilkommer amtsrådet, når et sogneråd undlader at træffe de foranstaltninger, som det påhviler det at udføre.

§ 88 b. Landbrugsministeren kan fastsætte yderligere regler om udøvelsen af kommunernes tilsyns- og kontrolvirksomhed.“

70. Efter § 91 indføjes som § 91 a:

„§ 91 a. Repræsentanter for en kommunalbestyrelse, som administrerer spildevandsanlæg, og repræsentanter for en tilsynsmyndighed har mod behørig legitimation adgang til enhver del af de ejendomme eller virksomheder, der har afløb til et af nærværende lov omfattet vandløb eller spildevandsanlæg. De er berettiget til at forlange enhver oplysning, som skønnes nødvendig for at konstaterer, om en overtrædelse af de for anlægget gældende bestemmelser har fundet sted, herunder om fornødent at få forelagt virksomhedens indkøbs- og lagerbøger, fabrikationsjournaler, fakturaer og lignende. De kan endvidere kræve adgang til at medtage prøver af materialer og stoffer, som anvendes eller behandles i virksomheden, for at gøre dem til genstand for nærmere analyse.

Stk. 2. Tilsynspersonalet må ikke benytte sin stilling til at skaffe sig andre oplysninger end sådanne, som er nødvendige for opfyldelsen af dets hverv. Personalet har tavshedspligt med hensyn til de modtagne oplysninger, der alene må anvendes i tjenstlige anliggender vedrørende den konkrete sag. Tavshedspligten gælder også, efter at tilsynspersonalets arbejde hos den tilsynsførende myndighed er ophørt.

Stk. 3. Ejeren, lederen eller brugeren af en ejendom eller virksomhed, som agtes undersøgt i henhold til stk. 1, kan overfor tilsynsmyndigheden fremsætte indsigelse over, at undersøgelsen udføres af den udpegede repræsentant, hvis der foreligger omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om hans fuldstændige upartiskhed. Afvises indsigelsen, kan spørgsmålet inden 8 dage indbringes for landbrugsministeren.“

71. § 92 affattes således:

„§ 92. Opmålinger, nivellementer og tekniske forarbejder og undersøgelser til

brug for vandløbsretterne ved behandlingen af sager angående offentlige vandløb og pumpelag samt alle spildevandsanlæg, der tjener til afledning af spildevand af den i § 5 a omhandlede art, skal udføres af personer, som dertil autoriseres af landbrugsministeriet. Autorisation kan kun meddeles personer, der godtgør at have fornøden praktisk erfaring og teoretisk indsigt.

Stk. 2. Autorisationen kan tidsbegrænses og meddeles på vilkår, at den pågældende på forsvarlig måde udfører et af ministeren fastsat antal prøvesager. Autorisationen kan begrænses til at angå sager af en vis art. Der kan endvidere meddeles autorisation til for vandløbsretterne at forelægge et af ansøgeren udarbejdet projekt, som af ministeren findes fyldestgørende oplyst.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan tilbagekalde en meddelt autorisation, såfremt den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse af sin virksomhed og de udviste forhold giver grund til at antage, at han ikke fremtidig vil udøve virksomheden på forsvarlig måde.

Stk. 4. En i henhold til stk. 3 truffen afgørelse kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Begæring i henhold til 1. pkt. skal fremsættes over for landbrugsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til at begære domstolsprøvelse, og om fristen herfor. Landbrugsministeren anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 5. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed som nævnt i stk. 1. Såfremt landbrugsministerens afgørelse findes lovlig ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.“

72. Efter § 92 indsættes som § 92 a:

„§ 92 a. Laboratorier, der foretager fysiske, kemiske og bakteriologiske undersøgelser af spildevand, kan efter ansøgning undergives tilsyn af landbrugsministeren.

Stk. 2. Laboratorier, der er undergivet landbrugsministerens tilsyn, skal benytte takster, metoder og arbejdsforskrifter, der

er fastsat af ministeren. Ministeren fastsætter nærmere regler om tilsynet.

Stk. 3. De nævnte laboratorier må benytte en af landbrugsministeren fastsat betegnelse, hvori ordet „statsanerkendt“ eller „statsautoriseret“ indgår. Andre laboratorier må ikke benytte denne betegnelse eller andre betegnelser, der er egnet til forveksling hermed, medmindre dette har hjemmel i den øvrige lovgivning.

73. I § 93 stk. 1, efter „vandløb“ indføjes „eller anlæg“.

74. I § 94, stk. 3, ændres „forordning af 5. marts 1845“ til „loven om fremgangs-måden ved ekspropriation af fast ejendom“.

75. § 95 affattes således:

„§ 95. Under „sognekommune“ eller „sogneråd“ indbefattes overalt i loven de i lovgivningen om landkommunernes og købstadkommunernes styrelse omhandlede landdistrikter og disses særlige bestyrelser. Samme regel gælder for Marstal, de sønderjyske flækker og de i henhold til § 52 a i loven om landkommunernes styrelse oprettede kommuner og disses kommunalbestyrelser, medmindre landbrugsministeren bestemmer andet.

Stk. 2. Under „købstadkommune“ og „byråd“ indbefattes overalt i loven Frederiksberg og Gentofte og disses kommunale bestyrelser. Det samme gælder Ballerup-Måløv, Birkerød, Brøndbyerne, Dragør, Farum, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Herstederne, Hvidovre, Høje Taastrup, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, St. Magleby, Søllerød, Taarnby, Vallensbæk og Værløse kommuner og disses kommunale bestyrelser, medmindre landbrugsministeren bestemmer andet.“

76. I § 97, stk. 1, indsættes som nyt 2. pkt.:

„Såfremt kommunalbestyrelsen til gennemførelse af anlæg efter denne lov optager bank- eller sparekasselån eller yder kommunegaranti for lån, som afdrages gennem bidrag fra de i foranstaltningen interesserede ejendomme, kan den overlade långiveren at foretage bidragsopkrævningen og at føre regnskabet herfor. I tilfælde af manglende rettidig betaling af lodsejerbidrag, som omfattes af den i forrige punktum omhandlede

ordning, udøver kommunalbestyrelsen efter at have fyldestgjort långiveren de kommunen tilkommende fortrins- og udpantningsrettigheder“.

77. § 97, stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Bidrag til regulering og vedligeholdelse af sognevandløb og til andre offentlige spildevandsanlæg opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter, dog kan spildevandsbidrag, der er fastsat på grundlag af vandforbrug, opkræves i forbindelse med kommunens krav vedrørende vandforsyningen til de pågældende ejendomme.“

78. I § 97, stk. 5, indsættes som nyt 2. pkt.:

„Om de i stk. 1, næstsidste punktum, og stk. 4, omhandlede, særlige betalingsordninger skal der påføres kvitteringsblanketterne for de kommunale ejendomsskatter en tydelig trykt eller påstemplet henvisning.“

79. I § 104 indsættes som nyt 2. pkt.:

„For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.“

80. I § 106 indsættes som nyt stk. 6:

„*Stk. 6.* Når ændringer i bestemmelser om anlæg, der er behandlet af statens vandløbsudvalg eller en afvandingskommission i medfør af lov nr. 49 af 17. februar 1942, jfr. lov nr. 457 af 1. oktober 1945 om behandling af visse sager angående rensning af vandløb m. v., er nødvendige, forelægger vedkommende kommunalbestyrelse sagen for landvæsenskommissionen efter reglerne i kap. XI.“

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. oktober 1968. Bestemmelsen i § 74 d om bidrag fra staten til anlægsudgifterne til spildevandsanlæg træder dog først i kraft den 1. april 1969.

Stk. 2. Lov nr. 49 af 17. februar 1942 og lov nr. 457 af 1. oktober 1945 om behandling af visse sager om rensning af vandløb m. v. ophæves. Dog kan statens vandløbsudvalg og afvandingskommissionerne afslutte behandlingen af de til dem henviste sager efter de hidtidige regler indtil et tidspunkt, der fastsættes af landbrugsministeren.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget indeholder forslag til ændringer i vandløbsloven, lov nr. 214 af 11. april 1949 (rigsdagstidende 1948-49: folketingstidende sp. 25, 38, 3191, 3400; landstingstidende sp. 907, 920, 940; tillæg A. sp. 2801, tillæg B. sp. 587, tillæg C. sp. 341, 475). Lovforslaget indeholder endvidere nogle ændringer i de bestemmelser, som indføjedes i vandløbsloven ved lov nr. 171 af 3. maj 1963 (folketingstidende 1962-63: 2895, 4260, 5025, 5096; A. 801, B. 601, 759; C. 349). Efter tillægslovens § 2, stk. 3, som ændret ved lov nr. 260 af 9. juni 1967, skal ændringerne forelægges folketinget til revision i folketingsåret 1967-68, jfr. nedenfor side 22 til kap. VII.

Regeringen har igennem længere tid arbejdet med en revision af de love, der vedrører udnyttelsen af jorden til bymæssige, landbrugsmæssige og rekreative formål, samtidig med at man som en videreførelse af kommunallovskommissionens arbejde har optaget landets regionale inddeling til revision og sideløbende hermed arbejder med en ændring af fordelingen af byrder og opgaver inden for den offentlige sektor.

Spørgsmålene om vandforsyning (som behandlet i forslag til lov om vandforsyning) og spildevandsafledning m. m. (som behandlet i forslaget til ændring af vandløbsloven) er af væsentlig betydning for den videre udbygning af landets bymæssige bebyggelser, og den endelige løsning af disse spørgsmål må derfor indgå som elementer i denne større reform.

I den tid, de gældende love vedrørende vandforsyning og vandløb har eksisteret, har der imidlertid rejst sig en række problemer af stor sundhedsmæssig betydning, der ikke er løst af den nuværende lovgivning på tilfredsstillende måde. Regeringen har på denne baggrund og med udgangspunkt i de herom afgivne kommissionsbetænkninger ønsket allerede nu at søge de tekniske bestemmelser ændret, således at de sundhedsmæssige hensyn sikres i videst mulig udstrækning. Samtidig er der foreslået ændringer i lovgivningen, der indebærer væsentlige forbedringer af den eksisterende administration. Derimod må den endelige fastsættelse af en række administrative og økonomiske spørgsmål afvente udformningen af

kommunestrukturen og byrdefordelingen og dermed placeringen af det planlægningsmæssige og administrative ansvar. De i forslagene forudsatte ændringer vil ikke præjudicere en kommende reform.

Nærværende forslag er udarbejdet på grundlag af forslag fra den af landbrugsministeriet i 1957 nedsatte spildevandskommission, hvis betænkning er afgivet i 1966 og forelagt folketingets medlemmer.

Forslaget vedrører navnlig en udbygning af reglerne om vandløbsretternes virksomhed til beskyttelse af vandløb og havet mod forurening med spildevand, om kontrol med spildevandsanlægs drift og vedligeholdelse, om fremskyndelse af spildevands-sagers behandling og om finansieringen af spildevandsanlæg og rensningsanlæg. Forslaget indeholder desuden en del ændringer af andre bestemmelser i loven, hvorved disse bringes i overensstemmelse med de foreslåede nye regler om nævnte fire hovedpunkter. Endelig foreslås visse ændringer af redaktionel karakter og ændringer, hvorved vandløbsloven bringes i overensstemmelse med den udvikling, der har fundet sted siden lovens ikrafttræden den 1. november 1949. Ved udformningen af disse har vandløbsrådet ydet ministeriet teknisk bistand.

En del af de af spildevandskommissionen foreslåede tekster er omredigeret for at bringe forslagene i overensstemmelse med sædvanlig lovteknisk udformning.

Det bemærkes, at regeringen under hensyn til de rådende økonomiske forhold ikke har ment for tiden at kunne gå ind for spildevandskommissionens forslag om en almindelig tilskudsordning (bet. side 79 ff).

Forslaget skønnes kun at medføre begrænsede konsekvenser for den statslige administration, idet det forøgede antal sager i centraladministrationen påregnes behandlet inden for de bestående rammer. Gennemføres statstilskud efter § 74 d bliver ingeniørmæssig bistand nødvendig. En ordning i forbindelse med Statens Landvindingsudvalgs ingeniørkontor er mulig, eventuelt i forbindelse med en begrænset personaleforøgelse.

Med hensyn til lovforslagets økonomiske konsekvenser henvises til den som bilag 1 optagne udtalelse af 14. november 1966 fra Amtsvandinspektørforeningen i Danmark.

F. t. l. om ændr. af vandløbsloven.

Det fremgår af denne, at kommunernes merudgifter til gennemførelse af det i §§ 82, 83, 84 og 86 foreslåede tilsyn kan forventes at blive ca. 1,2 mill. kr. årlig i de første år.

Omkostningerne ved den revision af gældende vandløbsregulativer og udarbejdelse af regulativer for eksisterende spildevandsanlæg, der vil blive nødvendig ved gennemførelse af forslagene til §§ 12a, 13 og 13a, antages at ville blive i alt 7-7,5 mill. kr. Da revisionen af de gældende vandløbsregulativer antages at ville strække sig over antagelig 10 år og udarbejdelsen af regulativer for bestående spildevandsanlæg over ca. 5 år vil disse omkostninger i de nærmeste år, som angivet i amtsvandinspektørforeningens skrivelse, blive ca. 900.000 kr. årlig. Når den nødvendige revision af de gældende vandløbsregulativer og udarbejdelse af regulativer for eksisterende spildevandsanlæg er gennemført, kan de årlige omkostninger til disse formål påregnes at blive ca. 250.000 kr.

I henhold til §§ 36a-36f i den gældende vandløbslov, således som denne blev ændret ved lov nr. 171 af 3. maj 1963, og forslagene til §§ 13, stk. 1, 14, stk. 3, 83, stk. 3, 84, stk. 3, og 86, stk. 5, refunderer statskassen kommunerne halvdelen af udgifterne til udfærdigelse af nye og revision af gældende vandløbsregulativer, og halvdelen af omkostningerne i forbindelse med tilsyn og kontrol med vandløb og spildevandsanlæg. Statens andel i tilsynsomkostningerne vil under hensyn til ovennævnte anslåede udgifter for kommunerne kunne forventes at blive ca. 600.000 kr. årlig og andelen i udgifterne til revision og udarbejdelse af vandløbsregulativer i de første 10 år ca. 300.000 kr. og derpå ca. 100.000 kr. årlig.

Statens udgifter til vandløbsvedligeholdelse m.v., der for tiden udgør ca. 10 mill. kr. årlig kan således forventes at stige med ca. 900.000 kr. årlig.

Der henvises endvidere til bemærkningerne til forslagene til § 13, § 14, § 83, § 84 og § 86.

Sammendrag af oplysningerne om lovforslagets økonomiske konsekvenser for staten og kommunerne.

	I alt årligt	Kommunernes nettoudgift	Statens refusion
Udvidet tilsyn, jfr. §§ 82-84 og 86	1,2 mill. kr. i de første år	600.000 kr. årlig	600.000 kr. årlig
Revision af vandløbsregulativer, §§ 13 og 14, jfr. § 36b	600.000 kr. årligt i 10 år, derefter 200.000 kr. årligt	300.000 kr. årligt i 10 år, derefter 100.000 kr. årligt	300.000 kr. årligt i 10 år, derefter 100.000 kr. årligt
Regulativer for spildevandsanlæg, §§ 12a og 13a	300.000 kr. årligt i 5 år, derefter 50.000 kr. årligt	300.000 kr. årligt i 5 år, derefter 50.000 kr. årligt	0

Statskassens udgifter til den særlige tilskudsordning i forslagets § 74d kan ikke på forhånd beregnes. Sagerne vil blive rejst enkeltvis overfor bevillingsmyndighederne. Man må nok regne med, at denne gruppe spildevandsforanstaltninger har befolkningens særlige interesse. Desuden må man sikkert regne med, at det er de særlig store og særlig dyre anlæg, som netop falder ind under denne gruppe spildevandsforanstaltninger.

Som bilag 2 er de enkelte forslag optrykt i forbindelse med de tilsvarende bestemmelser i den gældende vandløbslov, og som bilag 3 er ændringsforslagene nummerering sammenholdt med forslagene nummerering i spildevandskommissionens betænkning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til nr. 1 (§ 1).

Forslaget tilsigter allerede i lovens indledning at fremhæve, at spildevandsanlæg omfattes af lovens område. For så vidt der ved henvisningen i § 1 til §§ 5 og 71 er en begrænsning af vandløbsretternes kompetence til at behandle sager om spildevandsafløb til havet således, at disse anlæg kan iværksættes frit blot med den i § 71, stk. 2, angivne begrænsning, bør henvisningen udgå i forbindelse med den ny affattelse af lovens § 5 a og kap. XI.

Til nr. 2 (§ 2).

I den gældende formulering reguleres alene forholdet mellem afvandingsinteresser på den ene side

og alle andre til vandløb knyttede interesser på den anden. Forslaget tager stilling til forholdet mellem på den ene side de i afvanding interesserede lodsejere ved den øvre del af et vandløb og på den anden side lodsejere ved den nedre del. Mange naturlige vandløb har i tidens løb mistet deres karakter af naturlige vandløb, men herved bør stillingen for de i afvandingen interesserede ejendomme ikke forrykkes. Såfremt en regulering eller rørlægning af et tidligere naturligt vandløb ud fra en økonomisk afvejelse gennemføres eller er blevet gennemført med dimensioner, der efter forholdene på anlægstidspunktet er for små under hensyn til det naturlige opland, må dette ikke skade de ovenfor beliggende ejendommers afvanding.

Til nr. 3 (§ 3).

Forslaget til § 3, stk. 1, tilsigter at tydeliggøre bestemmelsen, der hidtil alene har vedrørt interessekonflikten mellem de lodsejere, der af hensyn til jordens dyrkning er interesserede i afvanding, og andre, som er interesserede i en høj grundvandstand af hensyn til vandforsyningsanlæg, jfr. også § 11, stk. 1, i lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg. Ved den foreslåede ændring afklares, at udpumpningsanlæg ikke omfattes af bestemmelsen, hvorom der har hersket tvivl i praksis.

Til nr. 4 (§ 3).

Ved den ændrede formulering af § 3, stk. 2, undgås overvejelse af, om vandet i drænrør er overfladevand eller grundvand. Den tilføjede omtale af rørlagte strækninger af tidligere åbne vandløb tilsigter at tydeliggøre bestemmelsen, jfr. bemærkningerne til ændringsforslaget til § 2, stk. 1.

Til nr. 5 (§ 3).

Forslaget til § 3, stk. 3, tilsigter at tydeliggøre, at den almindelige bestemmelse i § 3, stk. 3, ikke omfatter vanding af landbrugsarealer, dambrug og anden videregående benyttelse af vand, hvorom specielle bestemmelser findes i §§ 48, 49 og 50.

Til nr. 6 (§ 3).

Forslaget til § 3, stk. 5, tilsigter at tydeliggøre bestemmelsen og antages at stemme overens med den praksis, der er fulgt efter vandløbsloven af 1949.

Til nr. 7 og 8 (§ 5 og §§ 5 a-5 c).

Kommissionen, der udarbejdede forslaget til den gældende vandløbslov, havde i § 5, stk. 2, foreslået en bestemmelse, hvorefter vandløbsrettens godkendelse udkrævedes til udledning til vandløb eller havet af de i dette stk. omhandlede former for spildevand, som antages i almindelighed at være skadelige. Under rigsdagsforhandlingerne ændredes

bestemmelsen, idet der tilføjedes „på en sådan måde, at der sker en væsentlig forurening“. Denne ændring har i høj grad svækket bestemmelsen og vanskeliggjort lovens administration for de tilsynsførende myndigheder. Det må erkendes, at kommissionsforslaget, der ville medføre et meget stort antal sager for vandløbsretterne, var for vidtgående. På den anden side medførte ændringen, at ikke blot relativt ufarlige spildevandsafledninger fra f. eks. enkelte landbrugsejendomme, men også store spildevandsmængder fra bymæssige bebyggelser, mejerier og fabrikker kunne iværksættes uden godkendelse af vandløbsretten. Den spildevandsproducent, der på egen hånd afleder spildevand af den i den gældende lovs § 5, stk. 2, omhandlede art, løber imidlertid en risiko for at ifalde ansvar efter lovens § 72, stk. 3 og 4. Da den enkelte normalt vil savne sagkundskab til at bedømme, om der ved hans afledning sker en „væsentlig forurening“, vil en tydeliggørelse af bestemmelsen også sikre den enkelte mod, at hans fejlagtige skøn senere pådrager ham et betydeligt erstatningsansvar, som det er sket i en række tilfælde, hvor der er indtruffet skade på dambrug.

Forslagets § 5 svarer med en redaktionel ændring til nugældende § 5, stk. 1, som ændret ved lov nr. 171 af 3. maj 1963. Dog har man udeladet ordene „jfr. dog om spildevand stk. 2 og 3“ for, at forbudsbestemmelsen også kan anvendes i de tilfælde, hvor giftstoffer og lignende udledes gennem spildevandsanlæg eller som bestanddel af spildevand.

I forslag til § 5 a og § 5 b har man — efter at afløb fra ensilage- og ajlebeholdere i 1963 er henført til § 5, stk. 1 — desuden søgt at dele de øvrige former for spildevand i to grupper. Den ene (§ 5 a) omfatter spildevand fra samlede bebyggelser og erhvervsvirksomheder, som normalt vil medføre fare for „væsentlig forurening“. I disse tilfælde bør der altid forelægges sag for vandløbsretterne, inden afledningen iværksættes, og retterne vil ikke derved blive belastet med et uoverkommeligt antal sager. I denne første gruppe er endvidere medtaget afløb fra brunkulslejer, hvilket afløb kan være skadeligt for fisk, og afløb fra dambrug, fordi dette vand på grund af det meget store indhold af næringsstoffer som regel medfører en forøget grødevækst i recipienten til skade for dennes vedligeholdelse, som bør afhjælpes ved erlæggelse af et passende bidrag til vandløbets vedligeholdelse.

I den anden gruppe (§ 5 b) samles de resterende former for spildevand, som omfattes af den nugældende § 5, stk. 2 og 3. Disse er formentlig i almindelighed af mindre forurenende karakter og vil på

den anden side kunne give anledning til mange sager for vandløbsretterne; det findes derfor forsvareligt at opretholde den hidtidige ordning for disses vedkommende. Det forudses dog i § 5 a, stk. 2, at lokale forhold kan gøre det påkrævet i lokale bestemmelser som sundhedsvedtægter eller vandløbsregulativer samt vandløbsretternes kendelser om rensningsanlæg m. v. at fastsætte, at også de i § 5 b omhandlede former for spildevandsafledning kun må foretages efter indhentet godkendelse af vedkommende vandløbsret, svarende til den ordning, som gælder efter den nugældende lovs § 5, stk. 3.

Udtrykket „samlet bebyggelse“ foretrækkes frem for „sammenhængende bebyggelse“, idet sidstnævnte udtryk lader formode, at det kræves, at bebyggelsen skal have karakter af en gade med sammenbyggede huse, hvilket efter forholdene nu med omfattende parcelhusbebyggelser vil give § 5a for begrænset og § 5b for stort område.

I overensstemmelse med den tekniske udvikling, der har fundet sted siden vandløbslovens gennemførelse, foreslås det i § 5 b, stk. 2, slået fast, at w.c.- afløb følger samme regler som andet husspildevand.

I spildevandskommissionens betænkning side 99 ff. er optrykt en række forslag, der blev fremsat af fiskeriets repræsentanter i kommissionen. Et af disse ville medføre, at afløb fra møddinger til vandløb ubetinget forbydes. Landbrugets repræsentanter protesterede herimod under henvisning til de betydelige driftsmæssige vanskeligheder et sådant forbud ville medføre for landbrugs erhvervet.

Under hensyn til at afledning af møddingsvand vil medføre ansvar efter § 5 stk. 1, nr. 4, hvis afledningen forvolder skade, har man ikke fundet det nødvendigt at medtage møddinger i den ubetingede forbudsbestemmelse i § 5, stk. 1, nr. 3.

På den anden side har man næret betænkelighed ved at følge spildevandskommissionens forslag om i § 5 b, stk. 2, at medtage afløb fra møddinger sammen med andet afløb fra landbrugsbedrifter, som det i visse tilfælde er tilladt at aflede til vandløbene.

Bestemmelsen i § 5 c er en forenkling af den gældende lovs § 5, stk. 4, der indeholder to definitioner på, hvad loven forstår ved spildevand.

Til nr. 9 (§ 7).

Ved den nye formulering af § 7 tilstræbes en fordeling af kompetencen mellem landvæsenskommissioner og landvæsensnævn, svarende til den ordning, der efter retsplejelovens §§ 224 og 225 gælder for kompetencefordelingen mellem landsretter og underretter. Det har været overvejet, om der for vandløbslovens område er behov for tillige at have

en bestemmelse svarende til retsplejelovens § 234, hvorefter parterne i et vist omfang kan vedtage at lade en sag behandle ved underret, selv om den ifølge de almindelige regler ikke henhører under denne. Da vandløbsager ofte vedrører en stor, undertiden en på forhånd ubestemt, kreds af lods- ejere og muligt interesserede, har man ment, at praktiske grunde taler imod en sådan ordning.

§ 7, stk. 2, 2. pkt., svarer til den gældende ordning.

Bestemmelsen i § 7, stk. 2, sidste punktum om vandforsyningsinteresser svarer til § 13, stk. 1, i lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg. Ved revisionen af denne lov har man fundet det lovteknisk rigtigst at foreslå denne bestemmelse overført til vandløbsloven. Der henvises i denne forbindelse til bestemmelsen i § 26, stk. 3, i lov om landvæsensretter, der giver vejledning om den fortsatte behandling af hovedsagen for den ordinære landvæsenskommission.

Om de forhold og erstatningssager, der efter den foreslåede affattelse af § 7, stk. 3, ikke er henlagt til landvæsensnævnens kompetence, bemærkes:

Af de undtagne forhold er § 50 (vandforsyning), §§ 53-61 (offentlige pumpelag) samt §§ 74-76 og 78-79 (offentlige spildevandsanlæg) allerede efter de nugældende regler henlagt til landvæsenskommission som 1. instans; de i § 48 (vanding) og § 49 (dambrug) nævnte anlæg påvirker eller er afhængig af forholdene i vandløbene nedenfor eller ovenfor i en helt anden udstrækning, end det forekommer i afvandingssager. Der opstår derved interessekonflikter af anden beskaffenhed end i afvandingssager.

Efter dansk rets almindelige regler hører behandlingen af erstatningskrav under domstolene, medmindre deres påkendelse udtrykkelig i lovgivningen er henlagt til afgørelse af særlige sagkyndige instanser således som sket ved en række bestemmelser i vandløbsloven. De særlige erstatningsspørgsmål, som behandles i § 46 (erstatning for vandmasse, hvortil særlig adkomst haves), § 68 (erstatning for begrænsning eller nedlæggelse af opstemningsrettigheder) samt erstatninger under de særlige omstændigheder, som behandles i § 103, stk. 2, og § 105, stk. 1, findes — i modsætning til en række andre bestemmelser i vandløbsloven om erstatning for ekspropriationer og lignende — så beslægtede med de ellers af domstolene behandlede erstatningssager, at det anses for ønskeligt, at en juridisk skolet retsformand medvirker ved behandlingen. Sager, i hvilke sådanne særlige erstatningskrav foreligger, foreslås derfor behandlet af landvæsenskommissionen som 1. instans.

Det har været overvejet, om de særlige erstatningskrav, som omhandles i § 21, sidste pkt. (ud-

tørring af brønde), og § 72, stk. 2-4 (skader og ulemper, hidrørende fra spildevandsanlæg) bør helt undtages fra landvæsensnævnets kompetence. Da det efter § 21, sidste pkt. drejer sig om små krav, som hyppigt først vil fremkomme, når det af nævnet behandlede anlæg er gennemført, finder man, at praktiske grunde taler for, at disse erstatninger afgøres af nævnet ligesom f. eks. erstatning for ulemper. Erstatningskrav efter § 72, stk. 2-4, forelægges vandløbsretterne som selvstændige klagesager, men under hensyn til beskaffenheden af erstatningsgrundlaget og til det meget begrænsede spildevandsområde (private anlæg for husspildevand og spildevand fra landbrugsbedrifter uden for samlede bebyggelser), der kan behandles for landvæsensnævnet, har man kun fundet grundlag for at foreskrive de dertil knyttede erstatningssager behandlet for landvæsenskommission, såfremt der søges erstatning for allerede forvoldt skade.

De erstatningskrav, som kan rejses på grundlag af vandløbslovens §§ 46, 68 og 105, antages at blive fremført straks, når landvæsensnævnet tager en sag af den i stk. 3, nr. 1-5, omhandlede art under behandling, idet de forhold, som kan begrunde kravet, foreligger ved sagens begyndelse. Efter fremsættelse af indsigelse mod landvæsensnævnets behandling bør landvæsensnævnets formand afgive hele sagen til landvæsenskommissionen, medmindre rekvirenten udtrykkelig tilbagekalder rekvisitionen. Det findes ikke fornødent i sådanne tilfælde, at landvæsensnævnet afsiger kendelse om sagens afvisning, jfr. lov nr. 213 af 31. marts 1949 om landvæsensretter § 32, stk. 2.

Såfremt indsigelsen fremsættes på et senere tidspunkt under landvæsensnævnets behandling af sagen, må det tilkomme landvæsenskommissionen ved fordeling af sagens omkostninger for begge instanser at tage hensyn til, at det sene tidspunkt for indsigelsens fremsættelse har forvoldt rekvirenten unødige omkostninger.

Ved afgrænsningen af landvæsensnævnets sagområde, som foran angivet, er der taget hensyn til synspunkterne i Advokatrådets skrivelse af 28. september 1964, der er optrykt som bilag 13 til Spildevandskommissionens betænkning.

Om Advokatrådets øvrige bemærkninger vedrørende erstatningssagers behandling for landvæsensretter henvises til lovforslaget om ændring af lov om landvæsensretter.

Til nr. 12-16 (§ 8).

Medens klassifikationen af vandløb m. v. efter den gældende § 8 er afhængig af, om der er etableret offentligt tilsyn eller ikke, er der efter 1. april

1963 tillige en forskel med hensyn til, om vedligeholdelsen bekostes af det offentlige eller ej; forvaltningens beskaffenhed beskrives herefter bedst ved ordet „bestyrelse“ i § 8, stk. 2.

Det findes fornødent at have en udtrykkelig bestemmelse om, at også offentlige spildevandsanlæg bestyres af den lokale kommunalbestyrelse. Med hensyn til den samtidigt foreslåede udbygning af det overordnede tilsyn eller kontrol med driften af rensningsanlæg henvises til forslaget om ændret affattelse af kap. XII.

Til nr. 18 (§ 9, stk. 3).

Byrådene og sognerådene har selv truffet bestemmelse om, hvilke private vandløb der skulle optages som offentlige. Indtil gennemførelsen af lov nr. 171 af 3. maj 1963 medførte optagelsen ingen ændring i lodsejernes forpligtelse til at vedligeholde vandløbet. Efter 1963 overgår vedligeholdelsen af et vandløb, der optages som sognevandløb, til kommunen. Der har i nogle områder været en vis eftergivenhed over for lodsejernes ønsker om optagelse. For at opnå en vis ensartethed i behandlingen af ønsker om optagelse af private vandløb som offentlige foreslås det for fremtiden bestemt, at der til optagelse af nye sognevandløb udkræves henholdsvis landbrugsministerens og amtsrådets godkendelse. Ordningen svarer for sognekommunernes vedkommende til, hvad der gælder for optagelse af biveje efter § 14, stk. 2, og 4, i vejbestyrelsesloven (lovbekendtgørelse nr. 342 af 9. december 1964).

Til nr. 19-20 (§ 11).

Ved stads- og havneingeniørforeningens mellemkomst er der i tilslutning til landbrugsministeriets cirkulære af 18. oktober 1949 om vandløbsbøgers indretning og førelse udsendt en vejledning om, hvorledes kloakanlæg bør optages i vandløbsbøgerne. Ordningen foreslås lovfæstet i forbindelse med de øvrige forslag om udfærdigelse af regulativer for offentlige spildevandsanlæg, som anses for nødvendige som grundlag for de overordnede tilsynsmyndighedens virksomhed.

Til kap. V.

Kapitlets regler om vandløbsregulativers indhold og fremgangsmåden ved deres udarbejdelse foreslås suppleret med i princippet tilsvarende regler om regulativer for spildevandsanlæg. Disse anlæg får stadig større betydning for befolkningen. Landvæsenskommissionernes kendelser om spildevandsanlæg er ofte meget omfangsrige, og indholdet er på grund af sagens tekniske karakter vanskeligt tilgængeligt for borgerne. Et regulativ kan i hoved-

punkter sammenfatte de af henholdsvis landvæsenskommissionen og administrationen fastsatte bestemmelser og vil kunne give de interesserede en rimelig vejledning. Regulativer for spildevandsanlæg vil desuden få betydning som grundlag for det tilsyn med spildevandsrensningsanlæg, som foreslås indført ved ændringsforslagene til kap. XII.

Til nr. 23 (§ 12 a).

Det foreslås som § 12 a at indføje bestemmelser om hvilke oplysninger, der skal indeholdes i regulativer for offentlige spildevandsanlæg i lighed med, hvad der findes i § 12 om regulativer for offentlige vandløb. Derved tilvejebringes et klart skriftligt grundlag for tilsynets virksomhed. Disse regulativer udarbejdes mest praktisk i forbindelse med landvæsenskommissionens behandling af selve spildevandsanlægget. Som bilag til regulativet foreslås, at kommunen og den projekterende skal udarbejde en beskrivelse af anlæggets forskellige dele og en vejledning for disses rette drift og vedligeholdelse. Efter forslag nr. 54 til ny § 73 c, stk. 4, og nr. 55 til § 74, stk. 1, skal udkast til regulativ med bilag forelægges vandløbsretten til godkendelse. Oversigten i § 12 a angiver kun hovedpunkter, da den nærmere affattelse af regulativer må tilpasses de forskellige former for spildevandsanlæg, hvilket overlades til de kommunale myndigheder under iagttagelse af de bestemmelser, som det efter lovens §§ 73, 74 og 75 tilkommer landvæsenskommissionen at afgøre. Disse bestemmelser er samlet i punkterne a-e svarende til den såkaldte første del af vandløbsregulativer og kan ligesom for vandløbenes vedkommende kun ændres på grundlag af ny afgørelse fra en landvæsenskommission.

Desuden skal også spildevandsregulativer indeholde oplysninger om de for anlægget gældende administrative bestemmelser, som fastsættes af kommunalbestyrelsen.

Ændringer i de administrative bestemmelser kan foretages af de samme myndigheder, idet det vil være for usmidigt, hvis de her henhørende bestemmelser skulle fastsættes af landvæsenskommissionen og eventuelt kun kunne ændres af denne. Derimod skal sådanne ændringer for sognekommuners vedkommende stadfæstes af amtsrådet, jfr. § 17, stk. 1.

Til nr. 24-30 (§§ 13, 13 a, 14-16, 16 a og 17).

Ændringerne i §§ 13-17 er redaktionelle. Dog er det i § 13, stk. 1, foreslået, at udgiften ved affattelse af vandløbsregulativer kan medtages til refusion efter § 36 b for at fremskynde revisionen af disse dokumenter. Indtil 1963 afholdtes udgiften af kommunekassen, og efter forudsætningerne for det of-

fentliges overtagelse af lodsejernes forpligtelse til at vedligeholde offentlige vandløb er regulativudgifter ikke godkendt som refusionsberettigede, bortset fra udgiften til kant- og bundpæle efter § 14.

Tilsvarende ændring er med samme begrundelse foretaget i den ny affattelse af § 14, stk. 3.

Udgifterne til revision og udarbejdelse af vandløbsregulativer kan anslås til i alt ca. 5 a 6 mill. kr. Revisionen antages at ville strække sig over en periode på ca. 10 år, hvor de årlige omkostninger vil beløbe sig til ca. 600.000 kr. årlig, og derefter ca. 200.000 kr. årlig.

Kommunernes udgift til udarbejdelse af regulativer for offentlige spildevandsanlæg kan anslås til i alt ca. 1,5 mill. kr. for de eksisterende anlæg og i øvrigt ca. 50.000 kr. årlig.

I øvrigt henvises til amtsvandsinspektørforeningens skrivelse af 14. november 1966, der er optaget som bilag 1.

I den ændrede affattelse af § 13, stk. 4, er det forudset som en praktisk løsning, at der også i de tilfælde, hvor et vandløb gennemstrømmer flere kommuner, kan udarbejdes et fælles regulativ, ligesom hvor vandløbet danner grænse mellem kommuner.

I § 13, stk. 5, er ordet „pramfart“ udgået, da pramfart næppe har praktisk betydning og i hvert fald er omfattet af begrebet „sejlsads“.

Til beskyttelse af vandløb og søer findes det nødvendigt at have adgang til at regulere færdslen med motorbåde. For nogle søer i statens eje har landbrugsministeriet udstedt sejlsadsforskrifter.

Da det af kommunalbestyrelsen udarbejdede forslag til regulativ for offentlige spildevandsanlæg efter § 74, stk. 1, og § 75, stk. 4, skal forelægges landvæsenskommissionen til godkendelse i forbindelse med kommissionens behandling af selve anlægget, er det ikke i § 16 a foreslået, at disse regulativer tillige skal stadfæstes af amtsrådet. For så vidt udkastet indeholder administrativt fastsatte bestemmelser, forudsættes at landvæsenskommissionen i fornødent omfang optager kontakt med amtsrådet (det fremtidige tilsyn) om disse punkter inden regulativets godkendelse, jfr. bemærkningerne til § 74, stk. 1. Derimod foreskrives det i § 17, stk. 1, at senere ændringer i den administrative del af regulativer for offentlige spildevandsanlæg i sognekommuner skal stadfæstes af amtsrådet.

I den ny § 16 a, stk. 2 foreslås der givet kommunalbestyrelserne en rimelig frist til udarbejdelse af regulativer for offentlige spildevandsanlæg i overensstemmelse med de ny regler i forslaget til § 12 a.

I § 17, stk. 4, sikres der offentligheden adgang til at gøre sig bekendt med regulativer, der stedse skal

føres ajour. I afsnit D, stk. 2, i landbrugsministeriets cirkulære af 18. oktober 1949 til samtlige kommunalbestyrelser uden for København om vandløbsbøgers indretning og førelse er det foreskrevet, at regulativer skal opbevares som bilag til vandløbsbogen i vedkommende kommune, jfr. forslaget til § 11, stk. 3.

Til nr. 31 (§ 23).

Ved forslaget bringes værdigrænsen i denne bestemmelse i overensstemmelse med udstykningslovens § 16.

Til nr. 32 og 33 (§ 23 og § 31).

Af regnskabsmæssige årsager har matrikel-direktoratet i de senere år i videst muligt omfang forladt den praksis at udfærdige gebyrfri matrikelkortkopier til offentlige myndigheder. De årlige udgifter til gebyrer for udfærdigelse af matrikelkortkopier til det i nærværende bestemmelse omhandlede formål udgør i alt ca. 2.000 kr.

Til nr. 34 (§ 34).

Af hensyn til den forestående revision af naturfredningsloven har man valgt en neutral betegnelse for den fredningsmyndighed, der skal underrettes. Nærmere regler herom vil senere kunne fastlægges administrativt.

Om forslaget iøvrigt, der fortrinsvis tilsigter at beskytte de interesser for fremtidens vandforsyning, der knytter sig til søer, henvises til bemærkningerne side 97 i spildevandskommissionens betænkning.

Til kap. VII.

I § 2, stk. 3, i lov nr. 171 af 3. maj 1963 om ændringer i vandløbsloven, som ændret ved lov nr. 260 af 9. juni 1967 er det bestemt, at forslag til revision af loven skal fremsættes for folketinget i folketingsåret 1967-68.

Til opfyldelse heraf er der i nærværende forslag medtaget ændringsforslag til de bestemmelser, der ved fornævnte lov indføjedes i vandløbsloven. Der henvises i denne forbindelse tillige til forslag nr. 18, 24 og 26 med bemærkninger, der også har relation til refusionsordningen og til bemærkningerne nedenfor til forslag 37-38.

Til nr. 35 (§ 36, stk. 8).

Under visse kommuners arbejde med revision af vandløbsregulativer og rationalisering af vedligeholdelsen af offentlige vandløb ved anvendelse af maskiner har der vist sig behov for hjemmel til at skaffe maskinerne frem til vandløbet og til at fjerne varige hindringer for maskiners passage langs med vandløb.

I lovens § 101 er der fastsat en række rådighedsindskrænkninger for bredejernes brug af det til vandløbet grænsende areal, hvis bredde fastsættes administrativt i regulativet. Efter tidligere praksis drejede det sig i reglen om arealet inden for 1 m fra vandløbets øverste kant. Ved overgang til oprensning med maskine kan der være brug for at arbejde på et areal af 5 meters bredde eller mere. Det er muligt for kommunerne at skaffe den til vedligeholdelsesarbejder fornødne rådighed over bredarealer i henhold til § 101 og regulativbestemmelser med hjemmel i § 12, stk. 1, pkt. d; men hvor sådan udvidelse af rådigheden forudsætter fjernelse af f. eks. bygninger, skov- og havebevoksning, der er ældre end 1. november 1949 bør kommunens krav behandles efter vandløbslovens ekspropriationsbestemmelser.

Der haves ikke i kap. VII i dens nugældende formulering hjemmel til at indbringe sag for vandløbsretten angående gennemførelse af de for vedligeholdelsen fornødne arealafståelser eller rådighedsindskrænkninger, således som det er muligt ved reguleringsarbejder efter kap. VI a, jfr. § 89.

Forslaget tilsigter at give kommuner, der ikke forligsmæssigt kan opnå uhindret passage med vedligeholdelsesmaskiner, adgang til for vandløbsretten at indbringe sag om fastsættelse af de herfor fornødne bestemmelser efter reglerne i kap. VI a og § 89.

Da konflikten mellem hensynet til vedligeholdelsens fremme og bredejernes interesse i de foranævnte særlige tilfælde kan løses ved, at lodsejeren overtager vedligeholdelsen på den strækning, hvor maskiner ikke kan arbejde, foreslås det, at sådanne ordninger kan godkendes.

Til nr. 37 (§ 36 b).

Ved behandlingen af kommunernes indberetninger til refusion af de i 1963-64 og 1964-65 afholdte udgifter til vedligeholdelse af offentlige vandløb, har det under den gældende ordning været uforholdsmæssigt vanskeligt at kontrollere, at en kommunes udgiftsførte tilskud til en anden kommune var fradraget som indtægt i dennes indberetning vedrørende statsrefusionen.

Det foreslås derfor i § 36 b at tilføje, at bidrag fra andre kommuner ikke skal fradrages i indberetningerne fra den modtagende kommune mod, at til gengæld den betalende kommune heller ikke må medregne sit bidrag i refusionsopgørelsen. Ordningen vil derved komme til at svare til den for refusion af vejudgifter gældende ordning efter vejtilskudslovens § 2, stk. 5.

Til nr. 38 (§ 36 g).

Af den ved lov nr. 171 af 3. maj 1963 indføjede tekst er i forslaget kun medtaget, hvad der fortsat har betydning.

Såfremt regulativets tekniske bestemmelser ændres i overensstemmelse med den praksis, der hidtil har været for vandløbets vedligeholdelse, bør vandløbet også overføres til 1. klasse.

Til nr. 39 (§ 39).

Der henvises til bemærkningerne til forslag nr. 24—30 (§ 20, stk. 5) side 20, sp. 2 f. n. Ændringen er i øvrigt en følge af forslag nr. 34 til § 34, stk. 1, og nr. 53 til § 73.

Til nr. 40 (§ 40).

Ændringen er en følge af den i 1963 gennemførte ændring af reglerne om vedligeholdelse af offentlige vandløb.

Til nr. 41 (§ 45).

Om dette forslag henvises til kommissionsbetænkningen side 99, spalte 1.

Til kap. XI.

Forslagene til ændring af kapitel XI er udformet af spildevandskommissionen på grundlag af dennes undersøgelser og overvejelser af foranstaltninger til imødegåelse af vandområdernes forurening med spildevand. Vandløbsretternes opgave vedrørende recipientbeskyttelsen foreslås fremhævet som det primære, medens andre af retternes hidtidige opgaver i en vis udstrækning vil kunne overlades til de kommuner, som råder over den tilstrækkelige tekniske forvaltning. Med udgangspunkt i vandløbets forhold skal vandløbsretten tage stilling til, hvilken rensning der må kræves, jfr. § 73 c; og på dette grundlag må det indbragte projekt vurderes og vandløbsrettens krav til anlæggets rensningseffekt udformes. I forbindelse med vandløbsrettens behandling af sagen foreslås det endvidere i § 73 c, stk. 1, og § 74, stk. 1, bestemt, at der i samarbejde mellem kommunens projekterende og vandløbsretten skal udarbejdes det fornødne skriftlige grundlag for, dels det fremtidige tilsyns udøvelse, dels vejledning for det personale, der skal have ansvaret for rensningsanlæggets drift.

Spildevandskommissionen har endvidere foreslået vandløbslovens kap. XI revideret for at tilpasse bestemmelserne til den udvikling, der er sket på en række områder siden lovens gennemførelse, og for at skabe den bedst mulige ramme for det på spildevandsområdet nødvendige samarbejde mellem kommuner, sundheds-, planlægnings- samt tilsynsmyndigheder og vandløbsretterne.

Når recipientbeskyttelsen varetages af vandløbsretten ved behandling af de kommunale projekter til rensningsanlæg, har spildevandskommissionen fundet det ubetænkeligt at give landvæsenkommissionen, der behandler den konkrete sag, bemyndigelse til at tillade vedkommende kommune, der råder over den fornødne tekniske administration, adgang til selv at bestemme udformningen af de ledninger, gennem hvilke spildevandet skal samles til rensningsanlægget, jfr. betænkningen side 110, spalte 1 b, og lovforslagets § 73 c, stk. 1, der ikke gentager den gældende bestemmelse i § 73, stk. 4, om, at der i kendelsen fastsættes nøjagtige bestemmelser om ledningers beskaffenhed, størrelse, fald, dybde og retning.

Af betydning for kommunernes administration af spildevandsforholdene og vandløbene fremhæves endvidere forslagene i §§ 70 a og 74 a, hvorefter kommunalbestyrelsen kan få taget spørgsmålet om spildevandsafledning op allerede i forbindelse med kommunalbestyrelsens behandling af andragender om udstykning. Der gives kommunerne adgang til at indbringe skitseprojekt for vandløbsretten til behandling af kommunens planer for den fremtidige spildevandsafledning. I sådanne sager tager vandløbsretten stilling til den mest hensigtsmæssige placering af rensningsanlæg og det samlede kloakområdets ydre afgrænsning. I forbindelse hermed kan vandløbsretten træffe afgørelse af, hvor stor en del af udgifterne der skal påhvile de arealer, hvis udstykning overvejes.

Også med hensyn til finansieringen af spildevandsanlæg foreslås smidigere regler indført. Over for det nuværende system, hvorefter vandløbsretten efter § 74, stk. 5, skal fastsætte, hvorledes grundejerne skal betale efter nærmere angivne fordelingsprincipper, har der især fra de større kommuner været udtalt kritik. I stedet ønskedes udgiftsfordelingen varetaget af kommunerne, således som det praktiseres ved f. eks. kommunale vandværker eller el-, gas- og varmeværker. Der henvises herom til lovforslagets § 74 b.

Af betydning for kommunernes finansiering af spildevandsanlæg er spildevandskommissionens udtalelse side 108 om, at grundejernes bidrag til sådanne anlæg normalt bør forfalde straks til kontant betaling fra det tidspunkt, fra hvilket anlægget kan tages i brug; forslaget § 74 b gentager derfor *ikke* de detaljerede bidragsberegninger i § 74, stk. 5. Derved vil kommunerne kunne lettes for en del af de øjeblikkelige vanskeligheder ved at finansiere ved optagelse af lån til sådanne formål.

For at fremskynde den kommunale aktivitet med gennemførelse af nødvendige spildevands- og rens-

ningsanlæg og for i visse tilfælde at fordele udgifterne på større kredse af befolkningen foreslås, at statskassen i visse tilfælde kan yde tilskud til sådanne anlæg. Herom henvises til kommissionsbetænkningens kap. VIII og XII og bemærkningerne nedenfor til § 74 d.

Til nr. 45 (§ 70).

I forslaget præciseres, at de to røranlæg i „separatsystemer“ må betragtes som en enhed i teknisk henseende, jfr. spildevandskommissionens betænkning side 49, sp. 1 forneden.

Til nr. 47 (§ 70 a).

For at undgå fejlinvesteringer ved at private etablerer private spildevandsanlæg, der senere må nedlægges, når offentlige anlæg gennemføres og for at sikre rettidig planlægning af rationel spildevandsafledning og -rensning for naturligt sammenhørende områder, bør de kommunale myndigheder kunne gribe ind over for påtænkte private foretagender på så tidligt et tidspunkt som muligt.

Med hensyn til de kommunale myndigheders muligheder for at styre kommunens spildevandsforhold, må det erindres, at vandløbslovgivningen på dette område suppleres ved landsbyggelevens regler.

Den kommunale bygningsmyndighed — by- og sogneråd eller amtsråd — vil i henhold til lov nr. 246 af 10. juni 1960 om byggelev for købstæderne og landet med de reviderede lokale bygningsvedtægter og boligministeriets for hele landet gældende bygningsreglement for købstæderne og landet af 1. august 1966 med tilhørende afløbsregulativ få kendskab til alt byggeri bortset fra småhuse i områder uden bygningsvedtægt samt jordbrugerhvervenes bygninger. Bestemmelserne giver bygningsmyndigheden beføjelse til at stille krav om ordening af afløbsforholdene i overensstemmelse med reglerne i vandløbsloven, såvel ved nybygninger som ved eksisterende bygninger. Bygningsmyndigheden kan efter afløbsregulativernes bestemmelser i udgave A § 5 — udgave B § 4 — udgave C § 3 — rejse krav om foranstaltninger til beskyttelse af gadekloakker med tilsluttede anlæg. Landsbyggelev og de i henhold til samme udfærdigede bestemmelser indeholder imidlertid ikke direkte bestemmelser til beskyttelse af recipienten, og det påhviler derfor kommunalbestyrelsen i henhold til vandløbsloven at træffe de fornødne skridt til forelæggelse for vandløbsretter af disse forhold. Byggetilladelse kan eventuelt betinges af, at spildevandsanlægget fra f. eks. industrier forelægges vandløbsretten efter vandløbslovens § 5 a og § 77. Da de kommunale myndigheder i kraft af bygningslovgivningen får

kendskab til alt byggeri, bortset fra småhuse i områder uden bygningsvedtægt, samt jordbrugerhvervenes bygninger og dermed til projekter til ordening af bl. a. spildevandsafledning, har kommunalbestyrelserne fået et bedre grundlag for at varetage også deres opgaver som vandløbsmyndighed.

For byreguleringsområderne, der for tiden omfatter kommuner med en samlet befolkning på ca. 3 mill. indbyggere er det i § 6 i lovbekendtgørelse nr. 279 af 1. juli 1965 foreskrevet, at vedkommende kommunalbestyrelse, når et område er inddraget under inderzone, inden 1 år skal forelægge retningslinier for områdets tekniske hovedanlæg, f. eks. hovedkloaker, for byudviklingsudvalget, jfr. herved tillige bemærkningerne nedenfor til § 74 a.

Til supplerung af bestemmelser i anden lovgivning er det vigtigt, at de kommunale myndigheder på et så tidligt tidspunkt som muligt planlægger kommende bebyggelsers spildevandsafledning i tilslutning til kommunens øvrige planlægning. I denne forbindelse er det nødvendigt at kunne standse private projekter, som teknisk er u hensigtsmæssige, eller som af vandløbsretten måtte findes utilstrækkelige.

Det foreslås derfor som § 70 a at indføre bestemmelser om, at kommunalbestyrelsen kan kræve en udstykningssag stillet i bero indtil vandløbsretten har behandlet spildevandsafledningen, og det er sikret at de nødvendige anlæg udføres.

Det er endvidere af stor betydning for landinspektører og private, der forbereder en udstykningssag, at blive bekendt med den af kommunalbestyrelsen ønskede ordening af spildevandsforholdene i området på så tidligt et tidspunkt som muligt, og det foreslås derfor i § 70 a, stk. 1, foreskrevet, at kommunerne skal give oplysning om eventuelle planer om spildevandsafledningen, når private retter forespørgsler i forbindelse med udstykning eller parcellsalg.

Ifølge landsbyggelevens § 18, stk. 1, skal der, når bygninger opføres, tilvejebringes forsvarligt afløb for blandt andet spildevand. Som følge af reglen i udstykningslovens § 2 får bestemmelsen anteciperet virkning på udstykninger til bebyggelse. Bestemmelsen administreres i vidt omfang således, at ny bebyggelse og udstykninger til ny bebyggelse nægtes godkendt, indtil der foreligger en af en landvæsenret godkendt ordening af spildevandsforholdene. Det er i lovtæksten til § 74 a tilkendegivet, at de foreslåede bestemmelser i vandløbsloven ikke medfører nogen ændring i landsbyggelev og den på grundlag af loven dannede praksis.

De foreslåede bestemmelser i § 70 a vil senere blive søgt overført til landsbyggelev.

F. t. l. om ændr. af vandløbsloven.

I § 70 a, stk. 5, foreslås udførelsen af de nødvendige spildevandsanlæg, herunder de for recipientens beskyttelse nødvendige rensningsanlæg, sikret derved, at bygningsmyndigheden kan udsætte afgørelsen om byggetilladelse, godkendelse eller dispensation efter landsbyggeoven, indtil der er truffet afgørelse om bygningens spildevandsforhold efter vandløbsloven.

I § 70 a, stk. 6, er det fundet hensigtsmæssigt at foreslå, at klage over kommunale myndigheds dispositioner efter § 70 a følger klagerreglerne i landsbyggeoven.

Til nr. 49 (§ 71).

Det kriterium, som den gældende bestemmelse i § 71 lægger vægt på — om vandløbs naturlige tilstand er skadet — er afhængigt af biologiske forhold, som kun specialister kan tage stilling til. Kravet kan i hvert fald kun opretholdes for så vidt angår de mindre forureningskilder, som omfattes af forslaget § 5 b, og må forudsætte, at der til vejledning for de kommunale myndigheder og grundejere udfærdiges nærmere bestemmelser, jfr. § 5 b, stk. 4. De andre forureningskilder, som omfattes af § 5 a, skal efter den foreslåede ændrede affattelse altid forelægges en vandløbsret, og normen for, hvordan disse anlæg skal udføres, vedligeholdes og benyttes, fastlægges i vandløbsrettens kendelse. Ved vandløbsrettens afgørelse om disse krav til den rensning, som findes nødvendig til recipientens beskyttelse, skal retten tilstræbe, at vandløbs naturlige tilstand bevares eller genoprettes, jfr. nedenfor i bemærkningerne til § 73 c.

Når vandløbsretten har fastsat rensningskravene til et anlæg, har både brugerne af anlægget, personalet, der varetager driften, og de administrative myndigheder, som fører tilsyn, en klar bestemmelse at rette sig efter. Denne ordning må foretrækkes frem for et almindeligt krav i lovbestemmelsen om, at vandløbs naturlige tilstand ikke må skades. Ordningen indebærer ingen lempelse i forhold til den gældende § 71, stk. 1, jfr. betænkningen side 96, spalte 1 foroven.

Det findes hensigtsmæssigt, at der gives adgang til administrativt af fastsætte supplerende tekniske forskrifter på samme måde, som det er tilfældet efter byggeov nr. 246 af 10. juni 1960 for købstæderne og landet.

Til nr. 50 (§ 71 a).

Ændringsforslagene i § 71 a tilsigter at tydeliggøre bestemmelserne om spildevandsafledning til havet. Herom henvises til betænkningen side 96 og bemærkningerne foran til forslag nr. 1.

Til nr. 52 (§ 72).

Ændringsforslagene er redaktionelle, idet bestemmelserne bringes i overensstemmelse med forslagene til § 5 a, 5 b og § 71.

I stk. 1 er boligministeren på grund af spildevandsafledningens nøje sammenhæng med administrationen af bygnings- og planlægningslovgivningen tillagt samme beføjelse som landbrugsministeren, fiskeriministerens, inderingsministerens og ministerens for kulturelle anlæg.

Stk. 4 er ændret for at klargøre, at bestemmelsen ikke tilsigter en begrænsning af domstolens almindelige kompetence til at afgøre erstatnings spørgsmål.

Til nr. 53-54 (§ 73 og §§ 73 a-73 d).

Som følge af det nære samarbejde, der bør bestå i spildevandsager mellem sundhedskommissionen og vedkommende embedslæge, som i henhold til § 16 i normalsundhedsvedtægten bør have lejlighed til at udtale sig om anlæg og planer, før der sker en nyordning af afløbsforholdene, foreslås det bestemt i § 73, at embedslægen skal indkaldes til vandløbsrettens møder. I cirkulærskrivelse af 21. februar 1951 til landvæsenstretterne og afvandingskommissionerne har landbrugsministeriet i afsnit F. tidligere henstillet, at embedslægen indkaldes jævnsides med sundhedskommissionen. Amtsvandinspektøren foreslås indkaldt som repræsentant for den myndighed, der senere skal føre tilsyn med anlægget, se forslag 69 til § 82 og 83. Endvidere foreslås indkaldelse sendt til vedkommende amtsråd, hvor dette tillige er bygningsmyndighed, og byudviklingsudvalg, uden hvis tilladelse bl. a. kloakanlæg ikke må finde sted i yder- og mellemzoner, jfr. §§ 10-13 i lovebekendtgørelse nr. 279 af 1. juli 1965 om regulering af hymæssige bebyggelser. Til varetagelse af de særlige interesser som visse søer kan have for fremtidens vandforsyning og for befolkningens adgang til badning foreslås indenrigsministeriet indkaldt, hvis vandløbsretten skønner, at den indbragte sag berører sådanne særlige interesser. I områder af fredningsmæssig interesse vil det være rimeligt, at fredningsmyndighederne får lejlighed til at ytre sig under sagens behandling. Sager om spildevandsanlæg vil nok kun i et mindre antal tilfælde berøre sådanne områder, og det vil derfor være hensigtsmæssigt, at fredningsmyndighederne kun indvarsles, når der på forhånd er givet landvæsenretten meddelelse om, at der er fredningsmæssige interesser i området. Af landboorganisationerne (De samvirkende danske Landboforeninger og De samvirkende danske Husmandsforeninger) er det påpeget, at der blandt de af amtsrådene udpegede

landvæsenskommissærer findes et stadigt mindre antal landmænd og, at en landvæsenskommission kan komme til at bestå af en dommer, 2 andre ikke-landmænd, 1 teknisk sagkyndig, 1 fiskerisagkyndig og 1 naturfredningssagkyndig. I disse sager hvor så mange sagkyndige interesser er repræsenterede, og hvor sagerne i mange tilfælde vedrører områder, hvor landbrugsinteresserne er store, synes det rimeligt, at kommissionen også kan suppleres med en landbrugsfaglig sagkyndig.

I § 73 c, stk. 1, som i øvrigt svarer til den gældende § 73, stk. 4, 1. pkt. foreslås vandløbsretterne fritaget for i alle sager at skulle tage stilling til den tekniske udformning af spildevandsledninger, hvorved afløbet samles og føres til rensningsanlæg. Herved gives der adgang til, at vandløbsretten, hvor forholdene gør det forsvarligt, kan overlade denne opgave til vedkommende kommunale myndigheder, jfr. betænkningen side 58 ff. og side 98, spalte 2.

Endvidere er det foreslået at samle en række bestemmelser om de forhold vedrørende spildevandsanlægs fremtidig drift, pasning og kontrollen hermed, som vandløbsretten skal afgøre, og som skal indgå i den faste del af regulativet for vedkommende anlæg, jfr. herved forslaget til § 12 a, stk. 1, c, d og e. Tilsvarende bestemmelser træffes af vandløbsretten vedrørende private anlæg, såfremt anlægget skal være forsynet med rensningsanlæg. De nødvendige bestemmelser om private spildevandsanlæg foreslås derefter samlet i en af anlæggets ejer udarbejdet og af retten i henhold til § 77 c godkendt vedtægt, da der ikke for disse anlæg gives et regulativ, jfr. nedenfor ad forslag nr. 63 og § 77 c.

Til nr. 56 (§ 74, stk. 4).

Forslaget til bestemmelsen i § 74, stk. 4, 2. pkt. tilsigter at løse en situation, der forelå i en af overlandvæsenskommissionen for 4. område behandlet sag, jfr. den som bilag 4 optrykte kendelse afsagt den 21. december 1966 af overlandvæsenskommissionen for Haderslev, Åbenrå, Sønderborg, Tønder og Ribe amtsråds kredse. Den foreslåede ordning anses for nødvendig, for at landvæsenskommissionen skal kunne varetage sin opgave med beskyttelse af vandløbene mod forurening. Ændringen er en forudsætning for forslaget om statstilskud i § 74 d, stk. 1, nr. 2.

Medens man må gå ud fra, at kommuner, der samarbejder om en fælles spildevandssag efter reglerne i § 74, stk. 1, også er enige om den indbyrdes fordeling af de fælles anlægs finansiering, har man anset det for nødvendigt i de særlige tilfælde i § 74, stk. 4,

hvor landvæsenskommissionen tager initiativet til det kommunale samarbejde, at kommissionen træffer afgørelse om fordelingen af anlægsudgifterne mellem de samarbejdende kommuner, såfremt disse ikke kan blive enige.

Til nr. 55 og 57-58 (§ 74 og §§ 74 a-74 g).

En vigtig del af spildevandskommissionens arbejde har været at foreslå reglerne i § 74 tilpasset den stedfundne udvikling. Herom henvises til betænkningens kap. VII og VIII samt side 98.

Spørgsmålet om spildevandsafledning er af væsentlig betydning i forbindelse med den planlægning, regeringen gennem længere tid har arbejdet med for udnyttelsen af jorden til bymæssige, landbrugsmæssige og rekreative formål. Det vil derfor være af den største betydning, at der åbnes adgang for de pågældende myndigheder til at foranledige, at de spildevandsforanstaltninger, der bliver nødvendige som følge af en videregående regional planlægning, projekteres og udføres. En herpå sigtende tilføjelse er indføjet som 2. punktum i § 74, stk. 1.

Ændringerne i § 74, stk. 1, § 74 b samt § 74 c tilsigter at give adgang til en mere smidig tilpasning af reglerne om spildevandsanlægs finansiering efter den ordning, vedkommende kommune følger ved andre offentlige anlægsarbejder og offentlige værker.

§ 74 a vil endvidere gøre det muligt for kommuner og planlægningsmyndigheder at få skitseplaner for større områders spildevandsafledning behandlet af vandløbsretten i forbindelse med og på grundlag af den almindelige planlægning af områdets udbygning, jfr. også bemærkningerne foran til § 70 a. I andre tilfælde kan det være vigtigt at få spildevandsforhold behandlet af vandløbsretten allerede på tidspunktet for udstykningsplaners og andragenders behandling fremfor at udskyde spildevandssagens løsning til der rejses krav herom af vedkommende bygningsmyndighed efter landsbyggelovens § 18. Den på udstykningsarealer faldende andel af anlægsudgifter og sagsomkostninger kan anslås af vandløbsretten, og kommunen kan få sikkerhed for betalingen, således at også private jordsælgere om fornødent kan blive sat i stand til at indregne disse arealmodningsudgifter i salgsprisen. Derved spares kommunen for at stå i forskud for kloakudgiften vedrørende en gruppe ejendomme, hvor en række hensyn taler for at foreskrive kontant betaling.

Den i § 74 b, stk. 1, foreslåede ordning svarer til den, som gælder for regulering af offentlige vandløb, jfr. § 22, stk. 1, 3. pkt.

Efter § 74 b skal landvæsenskommissionen træffe afgørelse om beregningsreglerne for fordelingen

mellem grundejerne eller mellem forskellige grupper af grundejere. Det forudsættes, at kommunen fører særskilt regnskab for sine spildevandsanlæg. Hvis bidragene giver kommunen overskud er det rimeligt, at beløbet reserveres til senere anvendelse til anlæggets drift og supplerer. Udviser regnskabet underskud kan kommunen selv beslutte en ensartet forhøjelse af bidragene f. eks. ved forhøjelse af vandprisen. Ændringer af de af landvæsenskommissionen fastsatte fordelingsprincipper må derimod forelægges kommissionen til godkendelse.

Den gældende § 74 indeholder i stk. 5 angivelse af en række forhold herunder tidspunktet, fra hvilket anlægget kan tages i brug, som kan være af betydning for fordelingen af grundejernes bidrag. Også på dette punkt foreslås en smidigere ordning i § 74 a, stk. 1, § 74 b samt § 74 c i overensstemmelse med betænkningens kap. VII (side 69-71).

I § 74 d er foreslået bestemmelser om statstilskud til spildevandsanlæg, som er nødvendiggjorte af forskellige myndigheders varetagelse af vigtige almene interesser, og hvis finansiering overstiger den lokale befolknings og kommunes økonomiske formåen. Den foreslåede ordning svarer til de gældende bestemmelser i lovens § 22, stk. 4 og 5, og § 94, stk. 1.

§ 74 e, første led, svarer til gældende § 74, stk. 5, 5. pkt., medens andet led foreskriver, at landvæsenskommissionen i tilknytning til rensningskravene efter § 73 c skal træffe bestemmelse om, hvordan der skal forholdes, hvis kontrollen viser, at kravene ikke (længere) kan opfyldes. Dette stemmer overens med princippet i § 72, stk. 2, hvor efter lovlige anlæg kun opnår midlertidig godkendelse, fordi de altid kan stilles over for krav om udførelse af de supplerende anlæg, som vandløbsretten finder påkrævede. Vandløbsretten afslutter sagens behandling, når kendelse er afsagt. Kontrollen og evt. tvangsfuldbyrdelse påhviler de administrative myndigheder hvorom henvises til § 77 d, § 81, stk. 2, og § 86, stk. 2, (private anlæg) og § 81, stk. 2, § 82, stk. 3, og § 88 a (offentlige anlæg).

§ 74 f svarer i det væsentlige til den gældende § 74, stk. 7. Disse regler om etapevis udbygning af spildevands- og rensningsanlæg vil få stigende betydning, når spildevandsforholdene planlægges i tilknytning til andet kommunalt planlægningsarbejde vedrørende større områder som først efterhånden inddrages under bebyggelse.

I § 74 f, stk. 2, opretholdes den hidtidige bestemmelse i § 74, stk. 7, sidste punktum, om at der i kendelsen kan træffes bestemmelse om udførelse af senere etaper af f. eks. rensningsanlægget. Denne ordning findes særlig hensigtsmæssig i de tilfælde,

hvor det kan overlades til kommunen at tage bestemmelser om udbygning af det kommunale kloaknet efter forslaget § 74, stk. 1, og § 74 a, jfr. bemærkningerne foran side 25 til § 73 c, stk. 1.

Den ændrede affattelse i § 74 g tilsligter ingen ændring af den praksis, der er fulgt på grundlag af de gældende bestemmelser i § 74, stk. 5, næstsidste og sidste pkt. Bestemmelsen svarer til lov om landvæsensretter, § 34, stk. 1.

Til nr. 59-60 (§ 75).

Efter forslaget til § 74 b skal landvæsenskommissionen kun godkende beregningsreglerne for anlægsudgifternes fordeling. Det foreslås derfor også at overlade de økonomiske spørgsmål, der kan opstå under arbejdets udførelse, til kommunernes egen afgørelse, således at disse kun forelægges i tilfælde af tvistigheder.

Det foreslås endvidere, at det tekniske samarbejde, der nødvendigvis må bestå mellem vandløbsretten og de kommunale myndigheder, så længe spildevandsagen behandles, først afsluttes, når regulativ for anlægget er godkendt af landvæsenskommissionen, jfr. foran side 21 om forslaget til § 12 a og § 16 a, stk. 1.

Til nr. 62-63 (§ 77 og §§ 77 a-77 d).

Ved vandløbslovens gennemførelse har det næppe stået nogen klart, at reglerne i § 77 om private spildevandsanlæg kom til at gælde for endog meget store anlæg. Hvis den lokale kommune ikke ønsker at overtage sagen efter § 77, stk. 2, jfr. § 74, og afledningen ikke vedrører et amtsvandløb, skal f. eks. spildevandsanlæg for store kemiske industrivirksomheder eller store statslige anlæg, der ejer arealer, der grænser til vandløb eller havet, behandles for landvæsensnævnet som 1. instans. I overensstemmelse med det foran side 19 anførte, foreslås landvæsensnævnens kompetence begrænset til behandling af sager vedrørende afledning af husspildevand fra ejendomme uden for samlet bebyggelse, d. v. s. det i § 5 b omhandlede afløb fra nogle få beboelser eller landbrug uden for samlede byggelejer.

Sager om private anlæg til afledning af andet spildevand foreslås herefter behandlet af landvæsenskommissionen som første instans i overensstemmelse med hovedreglen i den foreslåede ændrede affattelse af § 7, stk. 2, men da der kun er en enkelt interesseret eller få interesserede ejendomme, vil behandlingen også for landvæsenskommissionen kunne ske efter reglerne i § 77 og §§ 77 a-77 d, der er mindre komplicerede end §§ 74-75 om offentlige anlæg. Det bemærkes, at de foreslåede nye regler i § 77 c om rensningskrav og kontrol

med driften af private rensningsanlæg giver tilsynsmyndigheder et arbejdsgrundlag svarende til regulativer ved offentlige anlæg.

Til spildevandskommissionens forslag til § 77 c er indføjet et nyt stk. 3, hvorefter vandløbsretten i kendelser om private spildevandsanlæg med rensningsanlæg kan fastsætte bestemmelser om, hvordan der skal forholdes, såfremt rensningsanlægget ikke længere opfylder de fastsatte rensningskrav eller vilkår, og såfremt manglerne ikke kan afhjælpes ved kommunens foranstaltning efter § 77 d.

Vandløbsrettens virksomhed til beskyttelse af recipienterne er den samme i begge tilfælde, da § 73 c er fælles for offentlige og private anlæg.

Til nr. 64 (§ 78).

Ved formuleringen af forslaget til § 78, stk. 1 og 2, har man lagt det synspunkt til grund, at de økonomiske spørgsmål i forbindelse med drift og vedligeholdelse af offentlige spildevandsanlæg kan overlades til kommunerne.

Det bemærkes, at reglen i vandløbslovens § 78, stk. 3, delvis er blevet overflødiggjort af bestemmelser i landsbyggelovent med tilhørende bygningsreglement og afløbsregulativ. Da § 78, stk. 3, imidlertid har en naturlig placering i sammenhæng med de øvrige bestemmelser om spildevandsanlæg i vandløbsloven, og har selvstændig betydning, hvor bygningsmyndigheden ikke udøves af den lokale kommunalbestyrelse, der administrerer det offentlige spildevandsanlæg, foreslås bestemmelsen opretholdt.

Til nr. 65 (§ 79).

De i § 79 omhandlede spildevandsanlæg er efter § 70 offentlige, men deres drift og vedligeholdelse er efter tidligere praksis overladt til private. Efter den siden 1949 stedfundne udvikling bør disse særordninger ikke opretholdes. Det foreslås derfor, at der skal udarbejdes regulativer også for disse anlæg efter de almindelige regler i forslaget §§ 12 a, 13 a og 16 a. Bestyrelsen af anlægget vil herefter overgå til kommunen inden den i § 16 a, stk. 2, anførte frist.

Til nr. 66-68 (§ 80).

Forslagene om ændring af § 80 er en følge af den foreslåede ændrede formulering af § 77 og §§ 77 a-77 d.

Til nr. 69 (kap. XII).

Ved den foreslåede revision af reglerne om tilsyn og kontrol tilgodeses to formål. Vigtigst er forslagene i §§ 81, stk. 2, 82, stk. 3, 86, stk. 2-5, 87, stk. 3, og 88 a, hvorved der på grundlag af bestående administrative organer opbygges en regelmæs-

sig kontrol med, at spildevandsrensningsanlæg drives og vedligeholdes, som foreskrevet af vandløbsretten, og at der opnås en rensningseffekt, som krævet eller forudsat ved anlæggets godkendelse. I øvrigt henvises herom til spildevandskommissionens betænkning kap. IX (side 85-89), kap. X (side 91-94) og kap. XII (side 111).

Samtidig er bestemmelserne i dette kapitel revideret for så vidt angår tilsynet med offentlige vandløb, som konsekvens af at vedligeholdelsen af disse efter lov nr. 171 af 3. maj 1963 varetages og bekostes af det offentlige, jfr. betænkningen side 91 og 111.

Til § 81.

I stk. 2 foreslås det almindelige tilsyn med spildevandsanlæg, som omhandles i de følgende paragrafer, suppleret med den virksomhed som varetages af andre myndigheder på en række beslægtede områder. Der gives dem hver på deres felt adgang til at påtale tilsidesættelse af bestemmelserne i vandløbslovens kap. XI. Men hvis påtalen ikke resulterer i afhjælpning eller indbringelse af sag for vandløbsretten inden den herfor givne frist, er det hensigtsmæssigt, at sagen indberettes til vedkommende ministerium. Der har siden 1961 bestået et samarbejde mellem en række ministerier som varetager vandløbsinteresser, og som om fornødent kan meddele pålæg i henhold til § 72, stk. 1.

Til §§ 82-83.

Bestemmelserne i disse §§ og de følgende har hidtil kun taget sigte på forholdene vedrørende vandløb. Da spildevandskommissionens undersøgelser taler for at antage, at en del af den i vandløbene konstaterede forurening skyldes mangelfuld vedligeholdelse og pasning af allerede etablerede rensningsanlæg, må det anses for et af hovedformålene med nærværende lovforslag, at offentlige spildevandsanlæg, og ganske særligt de dertil knyttede rensningsanlæg, stilles under vedvarende tilsyn for at sikre, at anlæggene vedligeholdes og benyttes i overensstemmelse med forudsætningerne for vandløbsrettens godkendelse og de af denne efter forslaget til § 73 c stillede krav.

Tilsynet bør varetages af amtsråd og byråd i overensstemmelse med det i regulativet for vedkommende anlæg efter forslaget til § 12 a fastsatte. Det findes ønskeligt for at opnå den bedst mulige udnyttelse af personale og materiel, at tilsynet med spildevandsanlæg i videst muligt omfang varetages af amtsrådet. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at byråd, hvis tekniske forvaltning ikke er tilstrækkeligt udbygget, træffer aftale med amtsrådet om tilsynets varetagelse af amtsvandsinspektøren.

Omkostningerne ved tilsyn og kontrol med spildevandsanlæg kan antages at blive ca. 1 mill. kr. årlig for de eksisterende anlæg. Efter den fornødne udbygning af eksisterende og kommende anlæg vil de årlige tilsyns- og kontroludgifter kunne stige til ca. 2 mill. kr. årlig, jfr. bilag 1.

Til §§ 84-86.

Kontrollen med spildevandsanlæg udøves som nævnt af lokale myndigheder under landbrugsministeriets overtilsyn efter § 81, stk. 1. Kontrollen varetages ikke mindst til beskyttelse af almene interesser f. eks. hygiejniske, rekreative og fredningsmæssige interesser for andre end myndighedsområdets beboere. Kontrollens effektivitet og ensartede administration bør trods den decentraliserede forvaltning sikres.

Det er ved en tilføjelse til § 84 præciseret, at byrådet har ansvaret for kontrollen med købstadens spildevandsanlæg. Blandt andre offentlige myndigheder kan også sundhedskommissioner begære syn foretaget såvel over private vandløb som over private spildevandsanlæg. De interesserede lodsejeres adgang til at begære tilsyn afholdt foreslås udvidet til at omfatte sådanne private spildevandsanlæg, for hvilke det vandløb, som de er interesseret i, er recipient.

Ved tilsynets udvidelse til at omfatte de talrige spildevandsanlæg vil der blive påført kommunerne, især amtsrådene, udgifter. Tilsynet med spildevandsanlæg anordnes efter forslaget i første række til sikring af almenhedens interesse i beskyttelse af vandløb og visse havområder mod forurening. Det foreslås derfor, at der gives kommunerne adgang til at opnå refusion af statskassen til delvis dækning af udgifterne, efter regler svarende til de ved lov nr. 171 af 3. maj 1963 gennemførte regler om udgifter til vedligeholdelse af offentlige vandløb.

Merudgifterne til kommunernes tilsyn i henhold til forslaget til § 84 og § 86 kan forventes at blive ca. 100.000 kr. årlig, jfr. bilag 1.

Til §§ 87-88.

Ved den foreslåede ændring bringes bestemmelserne i overensstemmelse med den foreslåede ændrede affattelse af de øvrige bestemmelser.

Til § 88 a.

Såfremt en kommunalbestyrelse undlader at udføre foranstaltninger, f. eks. et rensningsanlæg, hvorom vandløbsretten har truffet bestemmelse, er lovgivningens bestemmelser om tvangsfuldbyrdelse utilstrækkelige.

Efter lov om landvæsensretter § 35, stk. 1, fuldbyrdes landvæsensretternes kendelser efter de for domme gældende regler, men det må af praktiske grunde anses for udelukket at få de af en kommunalbestyrelse undladte anlægsarbejder udført ved fogdens bistand efter reglerne i retsplejelovens kap. 46 om fuldbyrdelse af domme, der ikke lyder på udredelse af penge.

I henhold til § 30 i lovbekendtgørelse nr. 362 af 22. sept. 1965 om købstadskommunernes styrelse og §§ 31, stk. 3, og 32, stk. 2, i lovbekendtgørelse nr. 363 af 22. sept. 1965 om landkommunernes styrelse kan de overordnede, administrative myndigheder gribe ind, når det findes, at et kommunalt råd har bl. a. nægtet at udrede udgifter, som det er pligtigt at afholde, eller undladt at udføre nogen anden foranstaltning, hvortil det er forpligtet. Den overordnede myndighed kan i sådanne tilfælde pålægge de ansvarlige medlemmer dagbøder og kan i fornødent fald ved domstolene gøre personligt ansvar gældende mod dem af rådets medlemmer, som har deltaget i de pågældende beslutninger.

Om erstatningsansvar for undladelser kan der i spildevandsforhold kun undtagelsesvis blive tale, og de retsmidler, der i øvrigt står til rådighed efter den kommunale lovgivning, findes lidet egnede til at hidføre en hurtig opfyldelse af de forpligtelser, som er pålagt en kommune ved kendelse, afsagt af en vandløbsret. Det samme gælder de tvangsmidler, som lov om landvæsensretter § 35, stk. 2, hjemler vandløbsretterne adgang til at bringe i anvendelse (dagbøder).

I vandløbslovens § 88 a, foreslås derfor indføjet en bestemmelse om, at landbrugsministeren kan gribe ind, såfremt byråd eller amtsråd undlader at træffe foranstaltninger, hvortil de er forpligtet efter vandløbsloven eller en af vandløbsretten afsagt kendelse, eventuelt således at arbejdet bringes til udførelse for kommunens regning. Tilsvarende beføjelser foreslås tillagt amtsrådet over for efterladende sogneråd. Forslaget svarer i det væsentlige til den ordning, der på vejvæsenets område gælder i henhold til § 17, stk. 2 og 4, i lov nr. 95 af 20. marts 1957 om bestyrelsen af de offentlige veje, jfr. lovbekendtgørelse nr. 342 af 9. december 1964.

Til kap. XIII.

Til nr. 70 (§ 91 a).

For at sikre de myndigheder, der administrerer eller fører tilsyn med spildevandsanlæg, mulighed for hurtigt at finde årsagerne til en konstateret driftsforstyrrelse eller skade, er det nødvendigt at foretage undersøgelser på private spildevandsprodu-

centers enemærker. Forslaget er udarbejdet efter § 53 i lov nr. 226 af 11. juni 1954 om arbejderbeskyttelse, § 16 i lov nr. 174 af 28. april 1950 om levnedsmidler m. m. og Normalsundhedsvedtægtens § 5, jfr. side 93 i spildevandskommissionens betænkning.

Til nr. 71 (§ 92).

Den foreslåede formulering bringer bestemmelserne i overensstemmelse med landbrugsministeriets praksis på dette område.

Til nr. 72 (§ 92 a).

Under hensyn til den store betydning korrekte og ensartede analyser af spildevandsprøver vil få for vandløbsretter, kommuner og tilsynsmyndigheder, foreslås der fastsat nærmere regler for laboratoriers virksomhed på dette område.

Til nr. 75 (§ 95).

Om dette forslag, der tilsigter at bringe vandløbsloven i overensstemmelse med de seneste ændringer i lovgivningen om kommuner, henvises til spildevandskommissionens betænkning side 92.

Til nr. 76-78 (§ 97).

Ændringsforslagene bringer reglerne om bidragsopkrævning i overensstemmelse med de foreslåede ændringer i kap. XI, hvorved der er taget hensyn til ønsker om en smidigere ordning om finansiering af spildevandsanlæg. Hvor anden opkrævning end i tilknytning til kommunens opkrævning af de kommunale ejendomsskatter anvendes, foreskrives det, at ejendomsskattebilletten skal forsynes med oplysning om de andre kravks eksistens. Derved sikres bl. a. ejendomskøberes kendskab til de betalingsforpligtelser, der hviler på ejendommen.

Til nr. 79 (§ 104).

I tilknytning til lovforslagets øvrige bestemmelser om energisk indskriden mod vandområdets forurening med spildevand foreslås i § 104 indføjet udtrykkelig hjemmel for aktieselskabers og andre juridiske personers strafansvar.

Til § 2.

Af budgethensyn er det ønskeligt, at bestemmelsen om bidrag fra staten til anlægsudgifter til spildevandsanlæg i forslaget § 74 d først træder i kraft ved et finansårs begyndelse.

AMTSVANDINSPEKTØRFORENINGEN

Bilag I.

I DANMARK

Vejle, den 14. november 1966

Til landbrugsministeriet, Slotholmsgade 10, København K.

Under henvisning til ministeriets skrivelse af 4. oktober d. å. (L. jour.nr. 1966 nr. 1251⁴⁴) fremsendes hoslagt de fra 21 amtsvandinspektorater indkomne besvarelser af de i nævnte skrivelse stillede spørgsmål til lige med en ekstraheret oversigt over de i svarene anførte udgiftsbeløb.

Efter at foreningens bestyrelse har gennemgået materialet, kan det herefter skønnes, at de økonomiske konsekvenser for landet som helhed ved lovforslagets gennemførelse vil andrage:

ad 1.

Merudgifter ved amtsrådenes tilsyn med de af sogneråd bestyrede offentlige spildevandsanlæg (§ 82, stk. 3 og § 83, stk. 3):

a. Med den nuværende bestand af mekaniske og biologiske renseanlæg anslås udgiften til lidt over 1 mill. kr. pr. år.

b. Med en skønnet udbygning af eksisterende og kommende spildevandsanlæg med en efter forholdene tilstrækkelig rensning anslås udgiften at ville stige til knap 2 mill. kr. pr. år.

ad 2.

Merudgifter ved kommunernes tilsyn med særlige indretninger i offentlige og private vandløb og kontrol med private spildevandsanlæg kan anslås at blive af størrelsesordenen 100.000 kr. pr. år. (§ 84, stk. 3, og § 86, stk. 5).

ad 3.

Skønnede merudgifter ved udarbejdelse af vandløbsregulativer. (§ 13, stk. 1, og § 14, stk. 3).

I besvarelserne er der hovedsagelig indregnet revision af eksisterende regulativer, hvoraf mange anses for forældede eller ufyldstgørende, ligesom der for nogle vandløb end ikke findes regulativer. Besvarelserne viser derfor stærkt varierende skøn over udgifterne afhængig af vandløbslængde og regulativernes kvalitet.

Desuden er i nogle tilfælde foruden samlet bekostning ved ajourføring anslået løbende udgift til udarbejdelse af regulativer til nyoptagelser i skønnet omfang.

Der synes herefter at kunne påføres amts-, by- og sognekommuner en samlet udgift til revision af vandløbsregulativer på 5 a 6 mill. kr., hvoraf udgiften for staten vil andrage halvdelen.

Imidlertid vil revisionen af praktiske grunde strække sig over en årrække, i gennemsnit antagelig 10 år.

De skønnede udgifter kan derfor konverteres til ca. 600.000 kr. pr. år i 10 år og derefter til ca. 200.000 kr. pr. år med en dertil svarende udgift for staten på 300.000 kr., resp. 100.000 kr., alt pr. år.

ad 4.

Kommunernes udgifter ved udarbejdelse af regulativer for offentlige spildevandsanlæg. (§ 13 a, stk. 1, og § 16 a, stk. 2).

De i besvarelserne anførte beløb er stærkt varierende og må i nogen grad anses at stå i relation til de foreliggende muligheder for udarbejdelse af regulativer på grundlag af eksisterende planer og beskrivelser.

Ældre anlæg vil ofte lide af mangel på sådant materiale, der langt fra kan anses at være ført ajour. For sådanne anlæg vil

rekonstruktion ofte blive særdeles bekostelig.

Oplysningerne beror derfor i høj grad på et skøn, men de synes at kunne sammenfattes således, at pligten til udarbejdelse af regulativer påfører kommunerne en udgift på ca. 1,5 mill. kr., der formodes at blive

fordelt over ca. 5 år, og som må påføres spildevandsanlæggene som driftsudgift.

Derudover synes løbende udgift for nye anlæg til udarbejdelse og mangfoldiggørelse af regulativer at kunne begrænses til 50.000 kr. pr. år (eller nogle hundrede kroner pr. anlæg).

H. Blichfeldt.

Bilag 2.

Forslag til ændring af vandløbsloven.

I dette bilag anføres i venstre spalte de i lovforslaget omhandlede bestemmelser i den gældende formulering, medens forslaget anføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 1. Nærværende lov angår samtlige vandløb — herunder grøfter, kanaler og rørledninger, søer, damme og andre lignende indvande samt vandings- og udpumpningsanlæg — med tilhørende diger, sluser, broer og andre indretninger, alt for så vidt flere end en enkelt har interesse af deres tilstedeværelse og vedligeholdelse, og i henhold til §§ 5 og 71 tillige udledning af spildevand i havet.

§ 2. 1. Benyttelsen af de i denne lov omhandlede naturlige vandløb til afledning af vand har fortrinsret for al anden benyttelse af vandløbene.

§ 3. 1. Det er tilladt enhver grundejer at sænke grundvandet på egen ejendom til den for dyrkningen nødvendige dybde ved almindelig udgrøftning og dræning med afløb til bestående vandløb.

§ 3. 2., 1. punktum. Det er tilladt ejerne af de tilstødende lodder fra egen grund at aflede overfladevand og vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbene.

§ 3. 3. Det er tilladt enhver at benytte vandet i vandløbene til brug i husholdning og almindeligt landbrug samt til næringsbrug af ringe omfang.

§ 3. 5. Den ved nærværende paragraf hjemlede benyttelse af vandløbene medfører i øvrigt ingen ret til at betræde eller benytte andres ejendom, til at udøve fiskeri i vandløbene eller til at foretage foranstaltninger af nogen art i vandløbet. Den kan ikke udøves med hensyn til vandløb, der er

Forslag.

1. I § 1 ændres „vandings- og udpumpningsanlæg“ til „vandings-, udpumpnings- og spildevandsanlæg“, og ordene: „i henhold til §§ 5 og 71“ udgår.

2. I § 2, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: „Dette gælder, selv om der er sket regulering eller rørlægning af vandløbet.“

3. I § 3, stk. 1, ændres ordene: „med afløb til bestående vandløb“ til „med afløb til bestående vandløb uden anvendelse af pumpeanlæg.“

4. § 3, stk. 2, 1. pkt. affattes således: „Det er tilladt ejerne af tilstødende lodder fra egen grund at aflede såvel overfladevand som vand fra almindelige drænings- og udgrøftningsanlæg til vandløbene, herunder rørlagte strækninger af tidligere åbne vandløb.“

5. I § 3, stk. 3, in fine, tilføjes „jfr. dog §§ 48, 49 og 50.“

6. I § 3, stk. 5, 2. pkt., efter ordene: „udøves med hensyn til vandløb, der“ indføjes: „udelukkende“.

Gældende formulering.

anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af lodsejere, eller hvor der i henhold til den hidtil gældende lovgivning er truffet anden bestemmelse, og skal fremtidig kunne udelukkes ved derom af vandløbsretten truffet beslutning.

§ 5. 1. Jord, sten, sand, gødning eller andre faste stoffer, slam, døde dyr eller affald må ikke tilføres vandløbene eller oplægges så nær ved disse, at der kan være fare for, at de skylles ud deri. Det samme gælder faste eller flydende midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr samt midler til regulering af plantevækst og endvidere afløb fra ensilagebeholdere og ajlebeholdere samt vædsker, der kan skade vandløbet eller forurene, herunder forgifte, dets vand, jfr. dog om spildevand stk. 2 og 3. Landbrugsministeren kan dog godkende kemiske midler til bekæmpelse af grøde i vandløbene, når anvendelsen kan ske uden skade for fisk og de dyr, som fisk lever af. Endvidere kan ministeren meddele institutioner eller bestemte personer tilladelse til i begrænset tid og i videnskabeligt øjemed at iværksætte forsøg med kemisk plantebekæmpelse i vandløb.

§ 5. 2. Spildevand fra sammenhængende bebyggelse samt fra anlæg, der er fælles for flere ejendomme, fra mejerier, sygehuse, vaskerier, gasværker, fabrikker, slagterier eller andre virksomheder eller fra stalde, møddinger, latriner, pissoirer og w. c.-anlæg må ikke uden vandløbsrettens godkendelse efter reglerne i kap. XI udledes i vandløbene eller havet på en sådan måde, at der sker en væsentlig forurening.

§ 5. 3. Uden for områder med sammenhængende bebyggelse er det tilladt de tilstødende lodsejere hver for sig med den af § 71 følgende begrænsning til vandløbene

Forslag.

7. § 5 affattes således:

„**§ 5.** Følgende genstande m. v. må ikke tilføres vandløbene eller oplægges så nær ved disse, at der kan være fare for, at de skylles ud deri:

1. Jord, sten, sand, gødning eller andre faste stoffer, slam, døde dyr eller affald,
2. Midler til bekæmpelse af plantesygdomme, ukrudt og skadedyr samt midler til regulering af plantevækst.
3. Afløb fra ensilagebeholdere og ajlebeholdere, samt
4. Vædsker, der kan skade vandløbet eller forurene, herunder forgifte, dets vand.

Stk. 2. Landbrugsministeren kan dog godkende kemiske midler til bekæmpelse af grøde i vandløbene, når anvendelsen kan ske uden skade for fisk og de dyr, som fisk lever af. Endvidere kan ministeren meddele institutioner eller bestemte personer tilladelse til i begrænset tid og i videnskabeligt øjemed at iværksætte forsøg med kemisk plantebekæmpelse i vandløb.“

3. Som §§ 5 a-5 c indsættes:

„**§ 5 a.** Spildevand fra bebyggelser, der ikke omfattes af § 5 b, og spildevand fra sygehuse, alderdomshjem, skoler, hoteller, pensionater, campingpladser og lignende og fra vaskerier, vandværker, gasværker, mejerier, slagterier, destruktionsanstalter, fabrikker eller lignende virksomheder samt afløb fra brunkulslejer og dambrug må ikke uden vandløbsrettens godkendelse efter reglerne i kapitel XI udledes i vandløbene eller havet.

Stk. 2. Godkendelse efter stk. 1 kræves endvidere, hvor dette følger af særlige love, lokale vedtægter, regulativer eller vandløbsrettens kendelse.

§ 5 b. Uden for samlede bebyggelser er det tilladt at aflede spildevand fra husholdninger og landbrugsbedrifter med de af stk. 3 og 4 samt §§ 71-72 følgende begræns-

Gældende formulering.

eller til havet at aflede det i egen husholdning eller landbrugsbedrift fremkommende spildevand, medmindre særlige love, lokale vedtægter og regulativer eller særlige for det pågældende vandløb eller havområde fastsatte bestemmelser er til hinder derfor.

§ 5. 4. Ved spildevand forstås det fra husholdning, bedrift, industri- eller anden næringsvirksomhed fremkommende afløb hvad enten dette opblandes med vand eller ikke, og i det hele taget alt afløb, som ikke er almindeligt overfladevand eller vand fra almindelige drænings-, udgrøftnings- eller vandingsanlæg eller fra kilder og borerer til grundvand.

III. Vandløbsretterne.

§ 7. 1. Sager angående de i denne lov omhandlede vandløb m. v. behandles af de i lov nr. 213 af 31. marts 1949 om landvæsensretter omhandlede landvæsensretter, nemlig:

landvæsensnævn,
landvæsenskommissioner og
overlandvæsenskommissioner.

2. Landvæsensnævnet er 1. instans i sager, der alene vedrører private vandløb og sognevandløb, jfr. dog stk. 3.

3. Landvæsenskommissionen er 1. instans i sager, der alene vedrører amtsvandløb

Forslag.

ninger, hvad enten afledningen sker gennem anlæg, der kun omfatter en enkelt ejendom, eller gennem anlæg, som er fælles for to eller nogle få beboelser og landbrug.

Stk. 2. Under husholdningsspildevand henregnes afløb fra toiletter, når vandet har passeret en effektiv bundfældningstank, og under afløb fra landbrugsbedrifter henregnes afløb fra stalde og gårdspladser, jfr. dog § 5, stk. 1, nr. 3.

Stk. 3. Den ved nærværende paragraf hjemlede benyttelse af vandløb eller havet giver ingen ret til at betræde eller benytte andres ejendom eller til at foretage foranstaltninger af nogen art i vandløbet eller på søterritoriet. Den kan ikke udøves med hensyn til vandløb, der er anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af lods ejere uden at træde i stedet for et tidligere naturligt vandløb.

Stk. 4. Landbrugsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om den efter nærværende paragraf tilladte mængde afløbsvand fra et enkelt anlæg og om mindsteafstanden mellem spildevandsudløb til samme vandløb eller havområde.

§ 5 c. Ved spildevand forstås i denne lov alt afløb, som ikke er almindeligt overfladevand eller vand fra almindelige drænings-, udgrøftnings- eller vandingsanlæg eller fra kilder og grundvandsboringer."

9. § 7, stk. 2 og 3, affattes således:

„Stk. 2. Landvæsenskommissionen er første instans i alle sager, der behandles efter denne lov, medmindre de er henlagt til landvæsensnævn. Såfremt en sag for landvæsenskommissionen tillige omfatter spørgsmål, der efter stk. 3 er henlagt til landvæsensnævnet, afgøres også disse spørgsmål af kommissionen. Frem sættes der under en sag efter vandløbsloven fra ejeren af et vandforsyningsanlæg, der omfattes af §§ 12, 13 eller 36 i lov om vandforsyning, fra en sundhedskommission, fra en kommunalbestyrel-

Gældende formulering.

eller anlæg under amtsrådets tilsyn eller samtidig vedrører sådanne vandløb eller anlæg og andre vandløb m. m. samt i alle sager vedrørende anden videregående benyttelse af vandet (§ 50), offentlige pumpe-læg (§§ 53-61) og offentlige spildevandsanlæg (§§ 74-76 og 78-79).

§ 7. 5. Afskrift af de for vandløbsretterne indgåede forlig og af de af vandløbsretterne afsagte kendelser skal i fornødent omfang, jfr. § 11, stk. 2 og 3, tilsendes vedkommende kommunalbestyrelser.

Forslag.

se, fra indenrigsministeren eller fra nogen i vandløbs sagen interesseret begæring om, at et spørgsmål om beskyttelse af en vandforsyningsinteresse behandles af en i lov om vandforsyning omhandlet landvæsensret, overgår spørgsmålet til behandling for en sådan ret.

Stk. 3. Til landvæsensnævnet henlægges:

1. Sager om sognevandløbs regulering, rør-lægning og vedligeholdelse (§§ 18-29, 35-36, 88 og 100).
2. Sager angående private vandløbs regu-lering, rørlægning og vedligeholdelse (§§ 30-32, 35, 37, 87, 88 og 100).
3. Sager om anlæg af nye sogne- eller private vandløb, herunder dræn (§§ 18-32 og 100).
4. Sager om vandingsanlæg ved opstem-ning og overrisling, hvis vandet indtages fra sognevandløb og private vandløb (§§ 38-45 og 87-88).
5. Sager om private udpumpningsanlæg (§§ 51-52 og 87-88), medmindre ud-pumpningen sker til amtsvandløb.
6. Sager om broanlæg over sognevandløb og private vandløb (§§ 24, 62, 87, 88 og 94), medmindre anlægget i medfør af § 9, stk. 3, er optaget i højere klasse.
7. Sager om opstemningsanlæg ved sogne-vandløb og private vandløb (§§ 4, 24, 63-67 og 87-88), medmindre anlægget i medfør af § 9, stk. 3, er optaget i højere klasse.
8. Sager om private spildevandsanlæg uden for samlet bebyggelse, som kun bortleder spildevand fra beboelsejendomme eller landbrugsbedrifter (§§ 5 b, 70-73, 77, 80 og 88).
9. Sager om medbenyttelse (§ 3, stk. 5, og § 93, stk. 2 og 3) og om uberettiget ud-nyttelse eller beskadigelse af sognevand-løb eller private vandløb (§§ 3, 4, 72, 102-103), medmindre der i sidstnævnte tilfælde tillige søges erstatning for alle-rede forvoldt skade."

10. § 7, stk. 5, udgår.

*Gældende formulering.**IV. Klassifikation af vandløbene.*

§ 3. 1. De i § 1 omhandlede vandløb inddeles i offentlige og private, eftersom de står under offentligt tilsyn eller ikke.

2. De offentlige vandløb inddeles i amtsvandløb, der står under tilsyn af vedkommende amtsråd, og sognevandløb, der står under tilsyn af vedkommende by- eller sogneråd.

§ 9. 1. De før lovens ikrafttræden som hovedvandløb optagne vandløb betegnes i fremtiden som amtsvandløb, medens de tidligere som mindre, offentlige vandløb optagne vandløb fremtidig betegnes som sognevandløb.

§ 9. 3. Hvilke vandløb, der i øvrigt skal optages som amtsvandløb, bestemmes af amtsrådet, også for de inden for amtsråds-kredsen liggende købstæders vedkommende. Hvilke vandløb, der skal optages som sognevandløb, bestemmes for købstadkommuner-nes vedkommende af byrådet, for sognekommuner-nes vedkommende af sognerådet. Under vandløbene indbefattes de ved samme beliggende opstemningsanlæg og andre byg-værker. Sådanne anlæg kan dog særskilt optages i en højere klasse end det vandløb, hvorved anlægget findes.

Forslag.

11. Foran *kap. IV* indsættes som overskrift: „Særlig del“.

12. I overskriften til *kap. IV* ændres „vandløbene“ til „vandløb og anlæg“.

13. § 8, *stk. 1*, affattes således:

„§ 8. De i § 1 omhandlede vandløb og anlæg inddeles i offentlige og private.“

14. § 8, *stk. 2*, affattes således:

„*Stk. 2*. De offentlige vandløb og anlæg inddeles i amtsvandløb, der bestyres af vedkommende amtsråd, og sognevandløb, der bestyres af vedkommende by- eller sogneråd.“

15. I § 8 indsættes som nyt *stk. 3*:

„*Stk. 3*. Vandløb og anlæg under pumpe-lag og landvindingslag bestyres af vedkom-mende lags bestyrelse i overensstemmelse med dets vedtægt.“

16. I § 8 indsættes som nyt *stk. 4*:

„*Stk. 4*. Offentlige spildevandsanlæg, jfr. § 70, bestyres af vedkommende by- eller sogneråd. Er et anlæg fælles for flere kom-muner, bestyres det enten af en af disse eller af et fælles udvalg. Uenighed om be-styrelsen afgøres af den overordnede ad-ministrative myndighed, jfr. § 9, *stk. 4*, medmindre spørgsmålet hører under land-væsenskommissionens afgørelse.“

17. I § 9, *stk. 1*, indsættes som nyt 2. pkt. „Om spildevandsanlæg henvises til § 70, *stk. 3*.“

18. I § 9, *stk. 3, 2. pkt.* indsættes efter „for sognekommuner-nes vedkommende af sognerådet“: „med henholdsvis landbrugs-ministerens og amtsrådets godkendelse.“

Gældende formulering.

§ 11. 1. For hver amtsrådskreds føres en vandløbsbog med register over samtlige amtsvandløb.

2. For enhver sognekommune og enhver købstad føres en vandløbsbog med register over kommunens sognevandløb og de private vandløb, for hvilke der ved vandløbsrettens kendelse eller ved et for vandløbsretten indgået forlig er truffet bestemmelser.

3. De i stk. 1 og 2 omhandlede vandløbsbøger skal for de offentlige vandløbs vedkommende indeholde oplysning om de for vandløbene gældende regulativer og for de private vandløbs vedkommende om de afsagte kendelser eller indgåede forlig. Eksemplarer af regulativer eller udskrift af kendelser og forlig skal som bilag vedlægges vandløbsbogen.

Særlig del.*V. Regulativer for offentlige vandløb.*

§ 12. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

Forslag.

19. I § 11, stk. 2, ændres „de private vandløb“ til „offentlige spildevandsanlæg samt de private vandløb og spildevandsanlæg“.

20. § 11, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. De i stk. 1 og 2 omhandlede vandløbsbøger skal for de offentlige vandløbs og spildevandsanlægs vedkommende indeholde oplysning om de for disse gældende kendelser, forlig og regulativer. For private vandløbs og spildevandsanlægs vedkommende skal vandløbsbogen indeholde oplysning om de afsagte kendelser eller indgåede forlig samt de gældende vedtægter for spildevandsanlæg. Eksemplarer af regulativer og vedtægter eller udskrift af kendelser og forlig skal som bilag vedlægges vandløbsbogen.“

21. Overskriften „Særlig del“ forud for kap. V udgår.

22. I overskriften til kap. V indsættes efter „vandløb“ ordene „og spildevandsanlæg“.

23. Efter § 12 indsættes som § 12 a:

„§ 12 a. For ethvert offentligt spildevandsanlæg, for hvilket vandløbsrettens regnskabskendelse afsiges efter 1. april 1969 skal forefindes regulativ, som skal indeholde:

- a. en tydelig betegnelse af anlægget, herunder om bestående vandløb er inddraget under det i medfør af § 73 c,
- b. bestemmelser om den skikkelse, anlægget skal have, således som vist på en regulativet vedhæftet, ajourført plan, hvorpå er angivet ledningers og åbne løbs beliggenhed, beskaffenhed, dimensioner, fald og bundkoter,
- c. bestemmelser om rensningsanlæg og andre bygværker, og hvilke krav der er stillet til disse anlægs dimensionering og tekniske udførelse og til den nødvendige rensning af spildevandet, herunder om særskilt behandling af spildevand fra industrielle virksomheder og lign.,

Gældende formulering.

§ 13. 1. Regulativerne for amtsvandløbene affattes af amtsrådet, for sognevandløbene af vedkommende by- og sogneråd, og udgifterne herved udredes af den tilsynsførende kommune.

§ 13. 2. For så vidt et amtsvandløb gennemløber eller berører en købstads grund, har amtsrådet at forhandle med vedkommende byråd angående affattelsen af regulativet for den pågældende vandløbsstrækning. Kan enighed i så henseende ikke opnås, indstilles sagen til afgørelse af landbrugsministeren.

3. Danner et amtsvandløb grænsen mellem flere amtsråds kredse eller et sognevandløb grænsen mellem flere by- eller sognekommuner, forhandler de vedkommende kommunale bestyrelser om affattelsen af et fælles regulativ for denne del af vandløbet. Gennemløber vandløbet derimod flere amtsråds kredse eller flere by- eller sognekommuner, udfærdiger hver kommunalbestyrelse et regulativ for den samme vedkommende del af vandløbet; for så vidt afvandingsforholdene i en kommune er afhængige af vandløbets tilstand i en anden kommune, har de pågældende bestyrelser imidlertid at søge tilvejebragt overensstemmelse. Kan enighed i de her omhandlede

Forslag.

- d. bestemmelser til sikring af rensningsanlæggets drift i overensstemmelse med projektets forudsætninger og bestemmelser til sikring af rensningsanlæggets uforstyrrede drift, såsom forbud mod afledning til anlægget af spildevand, der kan skade dette,
- e. bestemmelser om hele anlæggets pasning og vedligeholdelse, udgifternes betaling og om vilkår for fremtidig tilslutning.

Stk. 2. De omhandlede bestemmelser skal nøje følge de af vandløbsretten tidligere eller nu fastsatte bestemmelser og overenskomster vedrørende spildevandsanlægget. For angivelse af bundkoter gælder det i § 12, stk. 4, anførte.

Stk. 3. I regulativet skal endvidere optages de administrative bestemmelser, som kommunalbestyrelsen finder fornødne.

24. § 13 affattes således:

§ 13. Regulativer for amtsvandløb affattes af amtsrådet. Regulativer for sognevandløb affattes af vedkommende by- eller sogneråd. Udgifterne herved udredes af vedkommende kommune, men kan henregnes til vedligeholdelsesudgifter vedrørende offentlige vandløb, jfr. § 36 b.

Stk. 2. For så vidt et amtsvandløb gennemløber eller berører en købstads grund, skal amtsrådet forhandle med vedkommende byråd om affattelsen af regulativet for den pågældende vandløbsstrækning. Kan enighed ikke opnås, indstilles sagen til afgørelse af landbrugsministeren.

Stk. 3. Danner et amtsvandløb grænsen mellem flere amtsråds kredse eller et sognevandløb grænsen mellem flere by- eller sognekommuner, forhandler de vedkommende kommunalbestyrelser om affattelsen af et fælles regulativ for denne del af vandløbet. Kan enighed herom ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.

Stk. 4. Gennemløber et offentligt vandløb flere amtsråds kredse eller flere by- eller sognekommuner, udfærdiger hver kommunalbestyrelse et regulativ for den samme vedkommende del af vandløbet, medmindre der udfærdiges et fælles regulativ. For så vidt afvandingsforholdene i en kommune er

Gældende formulering.

tilfælde ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.

4. Finder der med den kommunale bestyrelses samtykke pramfart eller sejlads sted på et offentligt vandløb ud over den i § 3, stk. 4, tilladte, skal regulativet af den kommunale bestyrelse indsendes til landbrugsministeren, som fastsætter de forskrifter angående sejladsen og behandlingen af den pågældende del af vandløbet, som af hensyn hertil anses for nødvendige, hvilke forskrifter skal optages i regulativet. Efter den kommunale bestyrelses indstilling kan det herunder fastsættes, at sejlads eller pramfart med større eller motordrevne fartøjer er betinget af erlæggelse af en afgift til vandløbets vedligeholdelse.

§ 14. 1. Når et vandløbs optagelse som offentligt vandløb eller henførelse til anden vandløbsklasse er besluttet, undersøger vedkommende kommunale bestyrelse, hvorvidt der er anledning til at foretage ændringer i vandløbets skikkelse eller af vedligeholdelsespligten. Skønnes dette ikke at være tilfældet, udfærdiger bestyrelsen, efter at om fornødent opmåling, nivellering og anbringelse af bundpæle eller anden afmærkning er foretaget, udkast til regulativ i overensstemmelse med bestemmelserne i § 12. Udgifterne ved anbringelse af bundpæle og anden afmærkning afholdes på samme måde

Forslag.

afhængige af vandløbets tilstand i en anden kommune, kan enhver af bestyrelserne kræve et fælles regulativ. Kan enighed i de her omhandlede tilfælde ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.

Stk. 5. Finder der med den kommunale bestyrelses samtykke sejlads sted på et offentligt vandløb ud over den i § 3, stk. 4, tilladte, skal regulativet af den kommunale bestyrelse indsendes til landbrugsministeren, som fastsætter de forskrifter angående sejladsen og behandlingen af den pågældende del af vandløbet, som af hensyn hertil anses for nødvendige, hvilke forskrifter skal optages i regulativet. Efter den kommunale bestyrelses indstilling kan det herunder fastsættes, at sejlads med større eller motordrevne fartøjer er betinget af en afgift til vandløbets vedligeholdelse, ligesom sejlads med motorbåde kan begrænses eller helt forbydes på nærmere angivne strækninger.“

25. Efter § 13 indsættes som § 13 a:

„§ 13 a. Regulativer for offentlige spildevandsanlæg affattes af vedkommende kommunalbestyrelse. Udgifterne herved udredes forskudsvis af kommunen og henregnes ved nyanlæg til anlægsudgifterne, jfr. § 74 b, og ellers til anlæggets vedligeholdelsesudgifter, jfr. § 78, stk. 1.“

Stk. 2. Er et offentligt spildevandsanlæg fælles for områder i to eller flere kommuner, skal kommunalbestyrelserne forhandle om affattelsen af et fælles regulativ. Kan enighed herom ikke opnås, afgøres sagen på den i § 9, stk. 4, angivne måde.“

26. § 14 affattes således:

„§ 14. Når et vandløbs optagelse som offentligt vandløb er besluttet, undersøger vedkommende kommunalbestyrelse, hvorvidt der er grund til at foretage ændringer i vandløbet eller til at pålægge interesserede ejendomme bidragspligt efter § 36, stk. 1 eller 2. Det samme sker i tilfælde af et offentligt vandløbs overflytning til anden vandløbsklasse.

Stk. 2. Hvis den kommunale bestyrelse selv eller efter henvendelse fra interesserede grundejere skønner, at ændringer bør foretages, skal sagen indbringes for vandløbs-

Gældende formulering.

som vedligeholdelsesudgifterne, medens opmåling og nivellering sker på bestyrelsens bekostning.

2. Udkastet til regulativ, bilagt en fortegnelse over de i vandløbets vedligeholdelse interesserede ejendomme med angivelse af udgiftsfordelingen, fremlægges derefter til almindeligt eftersyn i 4 uger med opfordring til enhver vedkommende om inden den nævnte frist at fremsende mulige indsigelser skriftligt til bestyrelsen. Efter overvejelse af det i så henseende fremkomne affattes det endelige regulativ.

§ 15. 1. Skønner den kommunale bestyrelse, eventuelt efter henvendelse fra lods ejere, at der er grund til at søge hidført ændringer i vandløbets skikkelse eller af vedligeholdelsespligten, bliver sagen ved bestyrelsens foranstaltning at forelægge for vandløbsretterne, jfr. kap. VI og VII.

2. Udkast til regulativet udfærdiges og fremlægges da først, når endelig kendelse er afsagt, eller reguleringen er fuldført.

§ 16. 1. Regulativerne for amtsvandløbene bliver tillige med fortegnelser over de interesserede ejendomme med angivelse af det forhold, hvori de enkelte ejendomme skal bidrage til vedligeholdelsen, af amtsrådet at besørge trykt, og eksemplarer af samme at tilstille byrådet eller sognerådet i de kommuner, i hvilke der findes ejendomme, der skal deltage i vandløbets vedligeholdelse.

2. Regulativerne for sognevandløbene indsendes i 2 eksemplarer til stadfæstelse af amtsrådet. Samtidig indsendes ligeledes i 2 eksemplarer en fortegnelse som i stk. 1 nævnt. Når et regulativ er stadfæstet, tilbagesendes det ene eksemplar af regulativet og fortegnelsen til by- eller sognerådet, det andet eksemplar opbevares i amtsrådets arkiv.

3. Genpartier af regulativer skal af den tilsynsførende kommunalbestyrelse på begæring tilstilles enhver mod en af landbrugsministeren fastsat godtgørelse.

Forslag.

retten i overensstemmelse med reglerne i kap. VI eller VII.

Stk. 3. Skønnes det uforment at foretage ændringer, kan kommunalbestyrelsen lade foretage opmåling, nivellering og anbringelse af bundpæle eller anden afmærkning. Udgifterne herved henregnes til vedligeholdelsesudgifter vedrørende offentlige vandløb, jfr. § 36 b.“

27. § 15 affattes således:

„**§ 15.** Når vandløbets fremtidige skikkelse er fastlagt, udfærdiger kommunalbestyrelsen udkast til et regulativ, som opfylder bestemmelserne i § 12. Udkastet fremlægges til almindeligt eftersyn i 4 uger med opfordring til enhver interesseret om inden fristens udløb at fremsende mulige indsigelser skriftligt til kommunalbestyrelsen.

Stk. 2. Efter fristens udløb og efter overvejelse af eventuelle indsigelser affattes det endelige regulativ.“

28. § 16 affattes således:

„**§ 16.** Regulativer for amtsvandløb skal mangfoldiggøres, og eksemplarer af regulativet skal tilsendes de byråd og sogneråd, hvis område amtsvandløbene berører.

Stk. 2. Regulativer for sognevandløb indsendes i 2 eksemplarer til stadfæstelse af amtsrådet. Når et regulativ er stadfæstet, tilbagesendes det ene eksemplar af regulativet til by- eller sognerådet, medens det andet eksemplar opbevares i amtsrådets arkiv.

Stk. 3. Genpartier af regulativet skal af vedkommende kommunalbestyrelse på begæring tilstilles enhver, og der kan herfor opkræves en af landbrugsministeren fastsat betaling.“

Gældende formulering.

§ 17. 1. Forandringer i den administrative del af et regulativ foretages af de samme myndigheder, til hvem affattelsen er henlagt. Det påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for, at sådanne forandringer tilføres regulativet og, for så vidt angår sognevandløb, indsendes til stadfæstelse, og at anmeldte forandringer som følge af udstykninger indføres på fortegnelsen over de interesserede ejendomme. I tilfælde af ændringer af lodsejernes pligter fremlægges regulativet, jfr. § 14, stk. 2, eller der sendes skriftlig meddelelse til vedkommende lods ejere. Et eksemplar af regulativet og fortegnelsen med alle sådanne forandringer skal foreligge tilgængelig for alle interesserede.

2. Foregår der ellers forandringer i de forhold, om hvilke et regulativ skal indeholde oplysning, vil heraf følgende ændringer i eller tilføjelser til gældende regulativer snarest muligt være at foretage af kommunalbestyrelsen og, for så vidt angår sognevandløb, at indsende til stadfæstelse.

Forslag.

29. Efter § 16 indsættes som § 16 a:

„**§ 16 a.** Regulativer for offentlige spildevandsanlæg i overensstemmelse med § 12 a skal godkendes af landvæsenskommissionen, jfr. § 74, stk. 1, og § 75, stk. 4, sidste punktum.

Stk. 2. For de ved denne lovs ikrafttræden bestående offentlige spildevandsanlæg, herunder de i § 79 omhandlede anlæg, skal der inden 1. april 1973 udfærdiges regulativer, som opfylder bestemmelserne i § 12 a. Regulativer for de af sogneråd bestyrede spildevandsanlæg forelægges amtsrådet til stadfæstelse. Skønner kommunalbestyrelsen eller amtsrådet, at de foreliggende bestemmelser er ufyldstgørende og ikke kan suppleres i fornødent omfang ved administrative bestemmelser i medfør af § 12 a, stk. 3, indbringer kommunalbestyrelsen sagen for landvæsenskommissionen efter reglerne i § 76.“

30. § 17 affattes således:

„**§ 17.** Forandringer i den administrative del af et regulativ foretages af de samme myndigheder, til hvem affattelsen er henlagt. Det påhviler kommunalbestyrelsen at sørge for, at sådanne forandringer tilføres regulativet. For så vidt angår sognevandløb og offentlige spildevandsanlæg i sognekommuner skal forandringerne dog først stadfæstes af amtsrådet.

Stk. 2. Forandringer af grundejernes forpligtelser som følge af udstykninger, jfr. § 99, optages i et tillæg til regulativet. Ændres grundejernes forpligtelser i øvrigt, fremlægges regulativet i overensstemmelse med § 15, stk. 1, andet punktum, medmindre der sendes skriftlig meddelelse til vedkommende grundejere.

Stk. 3. Foregår der ellers forandringer i de forhold, om hvilke et regulativ skal indeholde oplysning, skal heraf følgende ændringer i eller tilføjelser til gældende regulativer snarest muligt foretages af kommunalbestyrelsen. For så vidt angår sognevandløb indsendes det ændrede regulativ til stadfæstelse af amtsrådet. For så vidt angår offentlige spildevandsanlæg forelægges det ændrede regulativ landvæsenskommissionen til godkendelse medmindre denne tidligere har bemyndiget kommunalbestyrelsen til uden forelæggelse at ændre ledningsanlægget jfr. § 74 e og § 74 f.

Gældende formulering.

§ 23. 1. Medfører reguleringen, at vandløbet gennemskærer en ejendom således, at et eller flere jordstykker derved lægges over til den modsatte bred, bliver der ved reguleringsforretningen at afgøre, om og på hvilke vilkår et således fraskåret jordstykke skal henlægges til anden ejendom. Vandløbsretten skal i så henseende søge tilvejebragt en hensigtsmæssig jordfordeling ved overdragelse mod vederlag i jord eller penge. Kan mindelig overenskomst ikke opnås, er vandløbsretten, hvor de stedlige forhold i væsentlig grad taler derfor, berettiget til at påbyde ejendomsovergang af ubebyggede jordstykker, eventuelt mod pengevederlag, såfremt forskellen i grundværdi mellem de arealer, som en ejendom modtager og afgiver, efter vandløbsrettens skøn ikke før reguleringen overstiger 300 kr.

5. Omkostningerne ved vandløbsreguleringens berigtigelse i matriklen udredes på samme måde som omkostningerne ved selve reguleringsarbejdernes udførelse. De dertil fornødne matrikelskortkopier udfærdiges uden gebyr.

§ 31. 3. Såfremt jordstykker ved regulering af private vandløb eller anlæg af nye vandløb fraskæres de ejendomme, hvorunder de henhører, har landvæsen snævnet at søge tilvejebragt mindelig overenskomst om en hensigtsmæssig jordfordeling. Såfremt overenskomst opnås, nyder ejendomsoverdragelsen den i § 23, stk. 5, og § 98, stk. 1, omhandlede begunstigingelse.

§ 34. 1. Forinden afgørelse træffes om ændring af bestående forhold, indhentes oplysninger om ejendomsforholdene såvel for de til søen grænsende lodder som for selve søen, derunder oplysninger om eventuelle særrettigheder, såsom ret til udnyttelse af søens vand, fiskeri, jagt og rørskær, om eventuelle forpagtninger og lejemål vedrørende søen samt om foranstaltningens betydning for bestående vandindvindingsanlæg, hvorhos fredningsnævnet underrettes

Forslag.

Stk. 4. Et eksemplar af regulativet med alle ændringer og med eventuelle tillæg angående udstykninger skal foreligge tilgængeligt for alle interesserede.“

31. I § 23, stk. 1, sidste pkt. ændres „300 kr.“ til „1.000 kr.“

32. I § 23, stk. 5, udgår sidste punktum.

33. I § 31, stk. 3, sidste pkt. udgår ordene: „§ 23, stk. 5, og“.

34. I § 34, stk. 1, ændres „fredningsnævnet“ til „fredningsmyndigheden“, og der indsættes efter 1. pkt.:

„Endvidere sendes indberetning til indenrigsministeriet, hvis søen anvendes til badning eller efter sin beliggenhed og størrelse må antages at have betydning for den fremtidige, almindelige forsyning med vand.“

Gældende formulering.

om den påtænkte foranstaltning. Enhver sæjer, bredejer eller andre, der har lovlig adkomst til særrettigheder eller brugsrettigheder vedrørende søen, har krav på fuld erstatning for det tab, der lides ved tørkægningen eller forandringen af vandstanden i søen.

§ 36. 7. Den kommunale bestyrelse kan påbyde, at der af bredejerne, hvor de til vandløbet grænsende arealer udnyttes til græsning for løsgående husdyr, anbringes og vedligeholdes forsvarligt hegn som regel 1 m fra vandløbets øverste kant (eller digefod), og at vandingssteder skal graves uden for vandløbets profil og frahegnes dette.

§ 36 b. Kommunale udgifter vedrørende vedligeholdelse af og tilsyn med offentlige vandløb, som berettiger vedkommende kommune til refusion efter § 36 a, er:

- a) Udgifter efter § 14.
- b) Udgifter til vedligeholdelse af offentlige vandløb, herunder til leje af materiel samt forrentning og afskrivning af materiel, som udelukkende anvendes til vedligeholdelse af vandløb, og endvidere til leje, eventuelt forrentning og afskrivning af arealer til oplægning af fyld og grøde m. v. Landbrugsministeren kan godkende, at udgifter til anskaffelse af materiel og arealer for beløb af ikke over 1.000 kr. pr. år opføres på vedkommende kommunes vedligeholdelsesregnskab for anskaffelsesåret.
- c) Amtskommunernes udgifter til administration af amtsvandløb og overtilsyn med sognevandløb. For andre kommuner med en fast teknisk forvaltning kan ministeren godkende, at administrationsudgiften sættes til 9 pct. af de til offentlige vandløbs vedligeholdelse afholdte udgifter.

Forslag.

35. I § 36 indsættes efter stk. 7:

„Stk. 8. Er det nødvendigt at etablere adgangsveje eller anlægge ramper eller lignende for at transportere vedligeholdelsesmaskiner fra offentlig vej til vandløbet, kan kommunalbestyrelsen indbringe spørgsmålet herom for vandløbsretten. Det samme gælder, hvor bygværker, beplantninger og varige hegn fra tiden før den 1. november 1949 er til hinder for brug af vedligeholdelsesmaskiner langs vandløb. Vandløbsretten kan i sidstnævnte tilfælde bestemme, at hindringerne skal fjernes inden en vis frist, eller at vedligeholdelsen af vedkommende vandløbsstrækning overgår til bredejeren, så længe hindringen består. I øvrigt finder bestemmelsen i Kap. VI a) tilsvarende anvendelse.“

36. § 36 b, stk. 1, pkt. a) ændres til:
„Udgifter efter § 13 og 14.“

Gældende formulering.

Stk. 2. I de i stk. 1 omhandlede udgifter skal fradrages indtægter, der tilfalder vedkommende kommune ved særbidrag fra virksomheder eller spildevandsproducenter og ved udleje eller salg af materiel eller ejendom, som omhandlet i stk. 1, pkt. b, samt ved teknisk bistand for andre kommuner eller private. Endvidere skal der i de omhandlede udgifter fradrages de beløb, på grundlag af hvilke der af eller igennem offentlige myndigheder ydes særlige tilskud til vandløbsforanstaltninger.

§ 36 g. Inden 1. oktober 1963 fremsendes til den myndighed, til hvilken regnskaberne efter § 36 c skal indsendes, en fortegnelse over de offentlige vandløb, der administreres og vedligeholdes af kommunalbestyrelsen. Ændringer i fortegnelsen fremsendes fremtidig hvert år samtidig med regnskabet over de afholdte udgifter til vedligeholdelsen.

Stk. 2. Hvor kommunalbestyrelsen i medfør af bestemmelserne i § 36, stk. 4, har vedtaget en begrænsning af vedligeholdelsen, vil der samtidig være at foretage en klassificering af vandløbene således, at der som

vandløb af 1. klasse opføres alle vandløb, hvor der ikke er vedtaget begrænsning, og som

vandløb af 2. klasse opføres alle andre offentlige vandløb. Vandløb af 2. klasse overføres til 1. klasse ved ændring af vedligeholdelsen.

Stk. 3. Fortegnelsen og klassificeringen, hvor sådan foretages, skal fremlægges inden indsendelsen efter stk. 1, og om fremlæggelsen skal bekendtgørelse udsendes som foreskrevet i § 10 med iagttagelse af den deri fastsatte klagefrist.

§ 39. Intet vandingsanlæg må iværksættes ved et vandløb, som benyttes til offentlig pramfart eller sejlads, eller som i henhold til en af landbrugsministeren udstedt bekendtgørelse er fundet egnet til sådan benyttelse, medmindre der foreligger samtykke fra landbrugsministeren.

Forslag.

37. I § 36 b indsættes efter *stk. 2:*

„*Stk. 3.* Bidrag fra en anden kommune til vedligeholdelse af vandløb fradrages ikke. Den bidragydende kommune kan ikke medregne bidraget til refusion efter stk. 1.“

38. § 36 g affattes således:

„**§ 36 g.** Kommunalbestyrelsen skal føre en fortegnelse over de offentlige vandløb. Ændringer i fortegnelsen fremsendes hvert år samtidig med regnskabet over de afholdte udgifter til vedligeholdelsen som fastsat i § 36 c.

Stk. 2. I vandløbsfortegnelsen opføres som *vandløb af 1. klasse* alle vandløb, for hvilke kommunalbestyrelsen ikke i medfør af bestemmelserne i § 36, stk. 4, inden 1. oktober 1963 har vedtaget en begrænsning af vedligeholdelsen, og som *vandløb af 2. klasse* alle vandløb, for hvis vedkommende kommunalbestyrelsen inden 1. oktober 1963 har vedtaget en begrænsning af vedligeholdelsen efter § 36, stk. 4. Vandløb af 2. klasse overføres til 1. klasse ved ændring af vedligeholdelsen eller af regulativets tekniske bestemmelser.

Stk. 3. § 9, stk. 3, og § 10 finder tilsvarende anvendelse ved ændringer i vandløbsfortegnelsen.“

39. § 39 affattes således:

„**§ 39.** Intet vandingsanlæg må iværksættes ved et vandløb, som benyttes til offentlig vandforsyning eller sejlads, eller som i henhold til en af vedkommende minister udstedt bekendtgørelse er fundet egnet til sådan benyttelse, medmindre der foreligger samtykke fra vedkommende minister.“

Gældende formulering.

§ 40. 2. Det vand, som ved et vandingsanlæg tages fra et vandløb, skal fortrinsvis tildeles de til vandløbets vedligeholdelse bidragspligtige jorder. Er den tilstedeværende vandmasse tilstrækkelig, kan vandløbsretten dog give ejerne af andre jorder adgang til at deltage i vandingen, i hvilken henseende særlig de jorder skal komme i betragtning, over hvilke de til vandingsanlægget fornødne kanaler og ledninger føres, jfr. § 44.

§ 45. Vandløbsretten har at påse, at vandingsanlægget så vidt muligt indrettes således, at anden mands jorder ikke udsættes for oversvømmelse eller andre skadelige følger af den opstemning, der er nødvendig for vandingsanlægget, og vandløbsretten kan i så henseende påbyde udførelsen af særlige anlæg, sigtende til at fjerne, formindske eller vederlægge skaden, eventuelt ved at give adgang til at deltage i benyttelsen af vandet. Enhver skadelidende har derhos krav på efter vandløbsrettens nærmere bestemmelse at erholde fuld erstatning hos deltagerne i vandingsanlægget.

§ 50. 1. Ønsker nogen i øvrigt at benytte vandet i vandløbene, udover hvad § 3, stk. 3, hjemler, skal sagen, medmindre særlig adkomst dertil haves, eller ret er erhvervet ved kendelse eller forlig for landvæsenskommissionen i henhold til tidligere lovgivning, indbringes for en landvæsenskommission til behandling efter de i lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg fastsatte regler.

§ 62. 4. Bestemmelserne i nærværende paragraf finder ikke anvendelse ved anlæg, til hvilke der sker ekspropriation efter reglerne i forordning af 5. marts 1845, jfr. § 94

XI. Afledning af spildevand.

§ 70. 1. Bestemmelserne i nærværende afsnit finder anvendelse overalt, hvor vandløbsrettens godkendelse af afledning af spildevand i medfør af § 5 er fornøden, uanset hvortil afledningen finder sted.

Forslag.

40. I § 40, stk. 2, 2. pkt., ændres „Er den“ til „Påhviler vedligeholdelsen det offentlige eller er den“, og ordet „dog“ udgår.

41. I § 45 indsættes som nyt stk. 2:

„Stk. 2. Landbrugsministeren kan fastsætte regler om, hvilke biologiske og hygiejniske oplysninger der skal forelægges vandløbsretten.“

42. I § 50, stk. 1, ændres „lov nr. 54 af 31. marts 1926 om vandforsyningsanlæg“ til „lovgivningen om vandforsyning“.

43. I § 62, stk. 4, ændres „forordning af 5. marts 1845“ til „loven om fremgangs-måden ved ekspropriation af fast ejendom“.

44. I § 70, stk. 1, ændres „afsnit“ til „kapitel“ og „§ 5“ til „§§ 5 a-5 c“.

Gældende formulering.

2. Ved spildevandsanlæg forstås ethvert anlæg og enhver ledning, åben eller lukket, der tjener til bortskaffelse, rensning eller anden behandling af spildevand.

3. Spildevandsanlæg inddeles i offentlige og private. Til offentlige spildevandsanlæg henregnes:

- 1) Spildevandsanlæg, som udføres eller overtages af en kommunal bestyrelse i medfør af nærværende lovs § 74,
- 2) de ved denne lovs ikrafttræden bestående spildevandsanlæg, som er gennemført med en kommunal bestyrelse som rekvirent, jfr. dog § 79.

Forslag.

45. I § 70, stk. 2, indsættes efter 1. pkt.: „Ordnes et områdes vandafledning med særskilte rørledninger for henholdsvis spildevand og andet overflødig vand, behandles også sidstnævnte ledningssystem efter reglerne i dette kapitel.“

46. I § 70, stk. 3, udgår første punktum.

47. Efter § 70 indsættes som § 70 a:

„§ 70 a. I erklæringer, kommunalbestyrelsen afgiver om en udstykningsplan til en landinspektør, der i henhold til udstykningsloven forbereder en ansøgning om udstykning til bebyggelse, skal det oplyses, om afledning af spildevand skal ske til et privat eller et offentligt spildevandsanlæg. Såfremt kommunalbestyrelsen vil kræve udstykningen stillet i bero i medfør af stk. 2 eller 3, er den endvidere pligtig at meddele landinspektøren dette. Udøves bygningsmyndigheden i området af amtsrådet, er også amtsrådet, når en landinspektør retter forespørgsel om udstykning, pligtig at meddele oplysning om, hvorvidt det vil stille krav i medfør af stk. 2 eller 3, jfr. stk. 4.

Stk. 2. Forudsætter afledning af spildevand fra parceller, der fremkommer ved udstykning, at et nyt offentligt spildevandsanlæg tilvejebringes, eller at et bestående offentligt anlæg ændres, skal udstykningen på kommunalbestyrelsens begæring stilles i bero, indtil spørgsmålet om spildevandets afledning har været behandlet efter reglerne i § 74 a.

Stk. 3. Skal afledningen ske gennem et privat spildevandsanlæg, skal udstykningen på kommunalbestyrelsens begæring stilles i bero, indtil vandløbsrettens godkendelse af afledningen foreligger, og indtil der er stillet en efter vandløbsrettens skøn betryggende sikkerhed for udførelsen af de nødvendige arbejder. Dette gælder dog ikke, hvis spildevandsanlægget er omfattet af § 5 b.

Stk. 4. Når en udstykningsansøgning i henhold til § 5, stk. 5, i byggelov for købstæderne og landet forelægges for amtsrådet, kan også dette i de tilfælde, der nævnes i stk. 2 og 3, kræve, at udstykningen stilles i bero.

Gældende formulering.

[a) Fællesbestemmelser for offentlige og private anlæg.

§ 71. 1. Et spildevandsanlæg med afløb til et åbent vandløb, som ikke i medfør af bestemmelserne i § 73, stk. 4, er inddraget under dette eller et andet spildevandsanlæg, skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke skader vandløbets naturlige tilstand. De bestemmelser, der i anledning af afledningen træffes vedrørende vandløbet, skal, for så vidt angår et offentligt vandløb, optages i regulativet, og, for så vidt angår et privat vandløb, noteres i vandløbsbogen.

2. Et spildevandsanlæg med afløb til havet skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke volder almene ulemper. For fjorde og afgrænsede havområder kan landbrugsministeren efter forhandling med fiskeriministeren og indenrigsministeren forbyde tilledning af urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand.

Forslag.

Stk. 5. Bygningsmyndigheden kan udsette afgørelsen om meddelelse af byggetilladelse, godkendelse eller dispensation i medfør af byggeloven for købstæderne og landet, indtil der med hensyn til bygnings spildevandsforhold er truffet afgørelse efter reglerne i denne lov.

Stk. 6. Kommunalbestyrelsen eller amtsrådets beslutninger i medfør af foranstående bestemmelser kan påklages efter de nærmere regler om klage i byggelovgivningen.

48. Overskriften forud for § 71: „a) Fællesbestemmelser for offentlige og private anlæg“ udgår.

49. § 71 affattes således:

„§ 71. De i § 5 b omtalte spildevandsanlæg, som har afløb til et åbent vandløb, der ikke i medfør af bestemmelserne i § 73 c, stk. 1, er inddraget under dette eller et andet spildevandsanlæg, skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke skader vandløbets naturlige tilstand.

Stk. 2. Anlæg til bortskaffelse af de i § 5 a omhandlede former for spildevand skal udføres, vedligeholdes og benyttes således, at de overholder vandløbsrettens krav med hensyn til beskyttelse af det vandløb, hvortil afledningen sker. Det samme gælder anlæg til bortskaffelse af de i § 5 b omhandlede former for spildevand, såfremt rettens godkendelse er indhentet.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan give nærmere bestemmelser om spildevandsanlægs udførelse, vedligeholdelse og drift.“

50. Efter § 71 indsættes som § 71 a:

„§ 71 a. Et spildevandsanlæg med afløb til havet skal, uanset om afledningen sker direkte eller gennem et vandløb, udføres, vedligeholdes og benyttes således, at afledningen ikke volder almene ulemper. For fjorde og afgrænsede havområder kan landbrugsministeren forbyde tilledning af urensset eller utilstrækkeligt rensset spildevand i almindelighed eller fra enkelte af de i § 5 a omhandlede anlæg.“

51. Som overskrift indsættes forud for § 72:

„a) Fællesbestemmelser for offentlige og private anlæg.“

Gældende formulering.

§ 72. 1. Medfører benyttelsen af et spildevandsanlæg forhold, der strider mod bestemmelserne i § 5, stk. 1, eller i § 71, kan enhver kommunal bestyrelse, der mener sig interesseret, rejse sag for vandløbsretten. Den kommunale bestyrelse, i hvis område spildevandsanlægget er beliggende, skal rejse sag, når det begæres af 1) landbrugsministeren, 2) fiskeriministeren, 3) indenrigsministeren på sundhedsautoriteternes vegne eller 4) statsministeren på fredningsautoriteternes vegne. Desuden kan sag angående overtrædelse af § 5, stk. 1, og § 71, stk. 1, rejses for vandløbsretten af enhver skadelidende.

2. Et i henhold til § 5, stk. 3, eller ifølge kendelse eller forlig for vandløbsretten udført spildevandsanlæg kan ikke påbydes afbrudt; mens dets ejer er uanset tidligere godkendelse af anlægget pligtig inden for en passende, af vandløbsretten fastsat frist at lade udføre de foranstaltninger, som vandløbsretten skønner nødvendige for, at bestemmelserne i § 5, stk. 1, og § 71 kan ske fyldest. Er de nødvendige foranstaltninger uigennemførlige eller urimelig kostbare i forhold til den skade og ulempe, anlægget forvolder, bliver der hos anlæggets ejer at tillægge de skadelidende godtgørelse for fremtidig skade og ulempe. For tidligere forvoldt skade kan der kun tillægges de skadelidende godtgørelse i tilfælde af mangelfuld vedligeholdelse eller pasning af anlægget, overbelastning eller benyttelse af dette på væsentlig anden måde eller til andet formål end godkendt af vandløbsretten.

3. Andre bestående anlæg kan forlanges fjernet eller ombygget efter vandløbsrettens nærmere bestemmelse og indenfor en af denne fastsat frist. Anlæggets ejer er desuden erstatningspligtig for enhver skade, som et ulovligt anlægs tilstedeværelse eller benyttelse efter vandløbsrettens skøn måtte forvolde.

4. Erstatning for skade fastsættes af vandløbsretten. Hidrører skaden fra flere ejendomme eller anlæg, skal vandløbsretten fastsætte det forhold, i hvilket de enkelte ejere hæfter for skaden. Ejeren af et fællesanlæg har regres over for brugere af an-

Forslag.

52. § 72 affattes således:

„**§ 72.** Udføres eller benyttes et spildevandsanlæg i strid med bestemmelserne i §§ 5 a-5 c eller i §§ 71 og 71 a, kan enhver kommunalbestyrelse, der mener sig interesseret, rejse sag for vandløbsretten. Den kommunalbestyrelse, i hvis område spildevandsanlægget er beliggende, skal rejse sag, når det kræves af 1) landbrugsministeren, 2) fiskeriministeren, 3) boligministeren, 4) indenrigsministeren på sundhedsautoriteternes vegne eller 5) ministeren for kulturelle anliggender på fredningsautoriteternes vegne. Desuden kan sag angående overtrædelse af § 5 a, § 5 b og § 71 rejses for vandløbsretten af enhver skadelidende.

Stk. 2. Et i henhold til § 5 b eller ifølge kendelse eller forlig for vandløbsretten udført spildevandsanlæg kan ikke påbydes afbrudt; men dets ejer er uanset tidligere godkendelse af anlægget pligtig inden for en passende af vandløbsretten fastsat frist at lade udføre de foranstaltninger, som vandløbsretten skønner nødvendige for, at bestemmelserne i §§ 71 og 71 a kan ske fyldest. Er de nødvendige foranstaltninger uigennemførlige eller urimelig kostbare i forhold til den skade og ulempe, anlægget forvolder, bliver der hos anlæggets ejer at tillægge de skadelidende godtgørelse for fremtidig skade og ulempe. For tidligere forvoldt skade kan der kun tillægges de skadelidende godtgørelse i tilfælde af mangelfuld vedligeholdelse eller pasning af anlægget, overbelastning eller benyttelse af dette på væsentlig anden måde eller til andet formål end godkendt af vandløbsretten.

Stk. 3. Andre bestående anlæg kan forlanges fjernet eller ombygget efter vandløbsrettens nærmere bestemmelse og inden for en af denne fastsat frist. Anlæggets ejer, er desuden erstatningspligtig for enhver skade, som et ulovligt anlægs tilstedeværelse eller benyttelse efter vandløbsrettens skøn måtte forvolde.

Stk. 4. Erstatning for skade fastsættes af vandløbsretten, jfr. herved § 7, stk. 3, nr. 9., såfremt parterne er enige herom. Hidrører skaden fra flere ejendomme eller anlæg, skal vandløbsretten i så fald fastsætte det forhold, i hvilket de enkelte ejere hæfter

Gældende formulering.

lægget, som ved deres benyttelse har pådraget ejeren erstatningsansvar.

§ 73. 1. Ved indbringelse for vandløbsretten af en sag angående et spildevandsanlæg har rekvirenten foruden at meddele de fornødne oplysninger om sagens genstand tillige at angive, hvilke ejendomme der anses interesserede i anlægget eller berøres af dette. I øvrigt har vandløbsretten særlig at indvarsle fiskeriministeriet, bred-ejerne ved vandløbet, søen eller havområdet på det sted, hvor spildevandsledningen tænkes udledet, indehavere af særlige fiskerirettigheder, vedkommende kommunale bestyrelse og sundhedskommissionen og for en søs vedkommende søejeren. For så vidt der skønnes at være fare for forurening af fiskevande, udpeger fiskeriministeriet en fiskerisagkyndig, der deltager i sagens behandling, men ikke deltager i afsigelsen af kendelsen. Den sagkyndiges honorar fastsættes af vandløbsretten og udredes af statskassen.

2. Når en sag angående et spildevandsanlæg er indbragt for vandløbsretten, har denne at forlange sig forelagt alle til sagens fuldstændige bedømmelse nødvendige tekniske, biologiske og hygiejniske oplysninger

Forslag.

for skaden. Ejeren af et fællesanlæg har regres over for brugere af anlægget, som ved deres benyttelse har pådraget ejeren erstatningsansvar.“

53. § 73 affattes således:

„**§ 73.** Når en sag om iværksættelse af et spildevandsanlæg indbringes for vandløbsretten, skal rekvirenten meddele de nødvendige oplysninger om sagens genstand og angive, hvilke ejendomme der må anses interesserede i sagen.

Stk. 2. Til møde i sagen indvarsles bred-ejerne ved vandløbet, søen eller havområdet på det sted, hvor spildevandsledningen tænkes udledet, indehavere af særlige fiskerirettigheder og for en søs vedkommende søejeren. Endvidere indvarsles fiskeriministeriet, kommunalbestyrelsen, sundhedskommissionen, embedslægen og amtsvandinspektøren. Berører sagen et område, hvor amtsrådet er bygningsmyndighed, indvarsles amtsrådet, og i et byudviklingsområde indvarsles tillige byudviklingsudvalget. Angår sagen en sø med tilløb, indvarsles endvidere indenrigsministeriet, hvis søen anvendes til badning eller efter sin beliggenhed og størrelse må antages at have betydning for den fremtidige, almindelige forsyning med vand. Berører sagen et område, der af vedkommende fredningsmyndigheder er erklæret at være af fredningsmæssig interesse, indvarsles fredningsmyndigheden og i sådanne tilfælde kan tillige indvarsles en landbrugskyndig.

54. Som §§ 73 a-73 d indsættes:

„**§ 73 a.** Vandløbsretten skal tilkalde en teknisk sagkyndig efter reglerne i § 31 i loven om landvæsensretter.

Stk. 2. Skønnes der at være fare for forurening af fiskevande, udpeger fiskeriministeriet en fiskerisagkyndig, der deltager i sagens behandling, men ikke deltager i dennes afgørelse. Den sagkyndiges honorar fastsættes af vandløbsretten og udredes af statskassen.

§ 73 b. I sager om spildevandsanlæg skal vandløbsretten drage omsorg for, at tekniske, biologiske og hygiejniske oplysninger forelægges for retten i det omfang, det er nødvendigt for sagens afgørelse.

Gældende formulering.

og derefter at afgøre, om sagen bør fremmes eller ikke.

3. Såfremt sagen drejer sig om omdannelse af et bestående anlæg, fastsætter vandløbsretten det bestående anlægs værdi til brug ved beregningen af den godtgørelse, der vil være at yde de oprindelige deltagere.

4. Findes det, at sagen bør nyde fremme, fastsættes i kendelsen nøjagtige bestemmelser om de nye ledningers beskaffenhed, størrelse, fald, dybde og retning, hvorved der bliver at tage hensyn til, ad hvilken vej spildevandet på den mest hensigtsmæssige måde kan føres til et vandløb, som er egnet til at modtage det, til havet eller til et terræn, hvor spildevandet uden skade for sundheden eller ulempe for de omliggende ejendomme kan optages eller anvendes til overrisling, jfr. dog lov nr. 54 af 31. marts 1926, om ledningerne skal udføres som rørledninger eller som åbne grøfter, og om bestående vandløb skal inddrages under anlægget eller reguleres. Det bestemmes derhos i kendelsen, hvilke servitutpålæg og jordafståelser, blivende eller midlertidige, der skal finde sted som fornødne for anlæggets gennemførelse, hvilke erstatninger der som følge heraf og i øvrigt som følge af anlægget vil være at udrede, hvilke krav der skal stilles til anlæggets tekniske udførelse og til den nødvendige rensning af spildevandet, herunder også om spildevand fra industrielle virksomheder o. lign. skal underkastes særskilt behandling og i så fald hvilken, samt hvornår anlægget skal være færdigt. Ledninger og rensningsanlæg kan om fornødent anlægges på anden mands grund mod fuld erstatning efter bestemmelserne i § 89. Erstatningen fastsættes af vandløbsretten.

5. Sagsomkostninger og erstatninger, som bliver at udrede i anledning af spildevandsanlægget, udredes forskudsvis af rekvirenten.

Forslag.

Stk. 2. Angår sagen ændring af et bestående anlæg, fastsætter vandløbsretten dets værdi til brug for beregningen af den godtgørelse, der skal ydes de oprindelige deltagere.

§ 73 c. Finder vandløbsretten, at sagen skal fremmes, træffes i kendelsen bestemmelse om

1. ad hvilken vej spildevandet skal føres til et vandløb, til havet eller til et område, hvor spildevandet uden skade for sundheden eller ulempe for de omliggende ejendomme kan optages eller anvendes til overrisling, jfr. dog lovgivningen om vandforsyning,
2. hvorvidt ledningerne skal udføres som rørledninger eller som åbne grøfter, og hvorvidt bestående vandløb skal inddrages under anlægget eller reguleres
3. i hvilket omfang der skal pålægges servitutter eller ske jordafståelser, og hvilke erstatninger der skal betales som følge heraf og i øvrigt som følge af anlægget.
4. anlæggets tekniske udførelse,
5. hvilke krav, der skal stilles til rensningen af spildevandet, herunder også, om spildevand fra industrielle virksomheder o. lign. skal underkastes særskilt behandling.
6. hvornår anlægget skal være færdigt,
7. anlæggets fremtidige bestyrelse, herunder om dets drift, renholdelse og vedligeholdelse.

Stk. 2. Vandløbets naturlige tilstand skal så vidt muligt bevares eller genoprettes.

Stk. 3. Vandløbsretten fastsætter endvidere, på hvilke tidspunkter spildevandsprøver skal udtages, og hvorledes de skal analyseres. Endvidere udarbejder den projekterende en beskrivelse af anlæggets forskellige dele og deres pasning.

§ 73 d. Sagsomkostninger og erstatninger, som følge af spildevandsanlægget, udredes forskudsvis af rekvirenten.“

Gældende formulering.

b) Udførelse af offentlige anlæg.

§ 74. 1. Når en kommunal bestyrelse — amtsråd eller by- eller sogneråd — skønner, at spildevand fra flere ejendomme bør samles til et fælles spildevandsanlæg, at private anlæg bør overtages af kommunen, eller at der bør tilvejebringes et samlet fælles spildevandsanlæg for større arealer, har bestyrelsen at forelægge sagen for landvæsenskommissionen med de fornødne oplysninger, herunder også forslag om udgifternes fordeling, forfaldsterminer og afdrags- tid for lodsejernes bidrag samt oplysning om, hvorledes et eventuelt rentetab vil være at dække. Landvæsenskommissionen skal tilkalde en teknisk sagkyndig efter reglerne i § 31 i lov nr. 213 af 31. marts 1949 om landvæsensretter.

Stk. 2 og 3. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

4. Inddrager landvæsenskommissionen i henhold til stk. 3 under anlæget ejendomme eller områder i en kommune, hvis bestyrelse ikke er rekvirent, kan den pålægge vedkommende kommunale bestyrelse at indtræde som medrekvirent og fastsætter da de forpligtelser og bidrag, der skal pålægges vedkommende ejendomme og eventuelt kommunen.

Stk. 5, 1. og 2. pkt. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

Stk. 5, 3.-7. pkt.: Det bestemmes derhos, hvorledes de grundejere, der inddrages under oplandet, skal bidrage til de med anlægget forbundne omkostninger, og bidragene vil være at afpasse efter den fordel, som hver enkelt ejendom opnår ved anlægget. Der bliver herved at tage hensyn til ejendommens areal, værdi og bebyggelse (bestående eller forventet), mængden og beskaffenheden af det afløb, der påregnes afgivet til ledningen, samt til de fordele, som det nye anlæg medfører, og det tids-

*Forslag.***55. § 74, stk. 1,** affattes således:

„Når en eller flere kommunalbestyrelser — amtsråd eller by- eller sogneråd — skønner, at spildevand fra flere ejendomme bør samles til et fælles spildevandsanlæg, at private spildevandsanlæg bør overtages af kommunen, eller at der bør tilvejebringes et samlet fælles spildevandsanlæg for større arealer, skal sagen forelægges for landvæsenskommissionen. De i § 72, stk. 1, nævnte ministre kan kræve, at en sådan sag rejstes. Ved sagens indbringelse i overensstemmelse med § 73, fremlægges en finansieringsplan indeholdende overslag over anlægsudgifterne og oversigt over, hvorledes udgifterne dækkes. Endvidere forelægges udkast til regulativ for anlægget, jfr. § 12 a.“

56. § 74, stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Inddrager landvæsenskommissionen under anlægget ejendomme eller områder i en kommune, hvis kommunalbestyrelse ikke er rekvirent, kan den pålægge vedkommende kommunalbestyrelse at indtræde som medrekvirent. Det samme gælder når landvæsenskommissionen skønner, at en hensigtsmæssig løsning af områdets spildevandsafledning nødvendigvis, at spildevandet ledes til et rensningsanlæg i en anden kommune i stedet for til det af rekvirenten påtænkte anlæg. Landvæsenskommissionen påser, at der inden sagens afslutning foreligger aftale mellem de samarbejdende kommuner om, hvorledes fællesanlæggets finansiering fordeles imellem kommunerne. Kan enighed herom ikke opnås, træffer landvæsenskommissionen afgørelse.“

57. I § 74 ophæves *stk. 5, 3.-7. pkt., samt stk. 6 og 7.*

58. Efter § 74 indsættes som §§ 74 a-74 g:

„**§ 74 a.** En kommunalbestyrelse kan i forbindelse med behandling af planer for eller ansøgninger om udstykning eller bebyggelse af arealer i kommunen indbringe sag for landvæsenskommissionen til godkendelse af retningslinier for den spildevandsafledning, der er nødvendig for områdets bebyggelse. Kommissionen træffer

Gældende formulering.

punkt, fra hvilket disse kan udnyttes. Endvidere træffes der bestemmelser for anlæggets fremtidige vedligeholdelse, renholdelse og drift, om hvem der skal yde bidrag dertil, i hvilket forhold og fra hvilket tidspunkt det skal ske, samt om, hvorledes der skal forholdes, såfremt hel eller delvis fornyelse af anlægget senere bliver nødvendig. Endelig bliver at træffe bestemmelse om fordelingen af omkostningerne ved sagens behandling og de derved foranledigede tekniske undersøgelser, om disse skal bæres af vedkommende kommunale kasser eller af vedkommende grundejere eller udredes for en del af de kommunale kasser og for en del af grundejerne eller helt eller delvis skal henregnes til anlægsgudgifterne. Såfremt landvæsenskommissionen ikke finder, at sagen bør fremmes, vil omkostningerne normalt være at pålægge rekvirenten.

6. Findes anlægget at have almen offentlig interesse, kan landvæsenskommissionen bestemme, at den pågældende kommune skal yde et tilskud til de dermed forbundne

Forslag.

foreløbig afgørelse om, hvorledes anlægsgudgiften og omkostningerne ved sagens forberedelse og behandling skal fordeles mellem de arealer, hvis udstykning eller bebyggelse forberedes, og eventuelle andre arealer, og kan efter kommunalbestyrelsens anmodning fastsætte, hvilken sikkerhed for anlægsgudgifter og sagsomkostninger der skal stilles af de i udstykningen eller bebyggelsen interesserede.

Stk. 2. Såfremt hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig byudvikling ikke taler imod arealets udstykning til bebyggelse på det pågældende tidspunkt, skal kommunalbestyrelsen indbringe sagen for landvæsenskommissionen inden 3 måneder, efter at udstykningen er krævet stillet i bero i henhold til § 70 a, stk. 2 eller stk. 4. Kommunalbestyrelsen kan kræve, at de for sagens behandling nødvendige forarbejder tilvejebringes af andrageren eller for hans regning, jfr. § 76.

Stk. 3. Landvæsenskommissionen drager på rekvirentens ansvar omsorg for, at en foreløbig kendelse om sagens indbringelse for kommissionen tinglyses på alle ejendomme, hvis udstykning eller bebyggelse forberedes. Såfremt anlægget senere kommer til udførelse, sørger landvæsenskommissionen for aflysning efter regnskabsmødets afholdelse.

§ 74 b. Udgifterne til anlæggets fællesledninger afholdes med den kommunale tilsynsmyndigheds samtykke helt eller delvis af kommunen efter regler fastsat i en af kommunalbestyrelsen oprettet vedtægt. Grundejernes bidragspligt kan midlertidigt eller endeligt nedsættes eller bortfalde. Den kommunale vedtægts beregningsregler skal godkendes af kommissionen, herunder bestemmelser om, at der skal betales særbidrag for ejendomme, hvis spildevand er af særlig beskaffenhed, og for ejendomme der har eget vandindvindingsanlæg. I områder med kommunal vandforsyning kan bidragene afpasses efter vandleverancen til eller vandafgiften for ejendommene.

Stk. 2. Har ledningerne almen offentlig interesse, kan den kommunale tilsynsmyndighed eller landvæsenskommissionen pålægge kommunen at yde tilskud til anlæg-

Gældende formulering.

anlægs- og vedligeholdelsesudgifter. Tilskuddet kan efter forhandling med den kommunale bestyrelse fastsættes som en vis part af disse udgifter eller i form af en særlig henstand med betalingen af de på visse grupper af ejendomme lignede bidrag.

Forslag.

udgifterne. Tilskuddet kan være midlertidigt, således at der gives grundejerne henstand med betalingen.

Stk. 3. Landbrugsministeriet kan udfærdige standardvedtægter for udgifternes fordeling.

Stk. 4. Tvistigheder mellem en spildevandsproducent og kommunen om bidrag efter stk. 1 og 2 afgøres af landvæsenskommissionen.

§ 74 c. Anlægsudgifter til afskærende ledninger, som til beskyttelse af vandløb, søer og kyster optager spildevand fra flere kloakudløb og leder det til et af kommissionen godkendt rensningsanlæg, samt anlægsudgifterne til rensningsanlæg afholdes foreløbigt af vedkommende kommune. Beløbene kan forlanges tilbagebetalt fra de bidragspligtige ejendomme efter regler fastsat i henhold til § 74 b.

Stk. 2. Særbidrag, beregnet efter spildevandets mængde og indhold af forurenende stoffer, kan nedsættes eller bortfalde efter landvæsenskommissionens bestemmelse, såfremt virksomheden indretter egne anlæg til rensning af sit spildevand.

§ 74 d. Landvæsenskommissionen kan ved foreløbig kendelse indstille, at staten yder bidrag til anlægsudgifterne til spildevandsanlæg, såfremt udgifterne forøges som følge af

1. statslige myndigheders indgriben i henhold til § 72, i henhold til lovgivningen om by- og egnsplanlægning og byudvikling eller om fredning af områder, herunder vandløb, søer og strande, som er af betydning for almenheden som rekreative områder.
2. at et for flere kommuner fælles spildevandsanlæg udføres i stedet for et planlagt lokalt anlæg.
3. at søer og vandløb, der berøres af spildevandsanlægget, af indenrigsministeriet er betegnet som værende af sandsynlig betydning for befolkningens fremtidige almindelige forsyning med vand.

Stk. 2. Indstilling i henhold til stk. 1 kan kun fremsættes, såfremt anlægsudgifterne ikke kan dækkes af rimelige bidrag fra grundejerne efter §§ 74 a-74 c og § 100.

Gældende formulering.

7 Finder landvæsenskommissionen, at et spildevandsanlæg bliver uforholdsmæssig kostbart efter den brug deraf, som kan forventes i den nærmeste årrække, kan den bestemme, dels at visse dele af anlægget udføres med formindskede dimensioner, dels at udførelsen af andre dele af anlægget udsættes; men den skal da i kendelsen fastsætte de rettigheder, som betalingen af det grundejerne pålagte bidrag medfører, samt hvilke forpligtelser grundejerne får med hensyn til udgifterne til de senere nødvendige supplerende anlæg. Samtidig skal det i kendelsen bestemmes, om sagen, når anlægget ønskes videre udbygget, på ny af rekvirenten skal forelægges for en landvæsenskommission, og bestemmes dette, er rekvirenten pligtig at genoptage sagen, hvis det begæres af en sundhedskommission eller en kommunal bestyrelse, hvis område berøres af anlægget, eller af en interesseret lodsejer, der stiller fornøden sikkerhed for udgifterne til forretningen og til de nødvendige tekniske forarbejder. Findes en fornyet forelæggelse af sagen nødvendig, skal der i kendelsen fastsættes nøjagtige bestemmelser for anlæggets supplerende eller fuldførelse.

Forslag.

Stk. 3. Den foreløbige kendelse fremsendes til landbrugsministeren, der afgør, hvorvidt staten skal yde bidrag. Ydes der ikke et bidrag af samme størrelse som forudsat i den foreløbige kendelse, genoptager vandløbsretten sagen til afgørelse af, hvorledes anlægget skal fremmes.

§ 74 e. Landvæsenskommissionen bestemmer, hvorledes der skal forholdes såfremt hel eller delvis fornyelse af ledninger og rensningsanlæg senere bliver nødvendig, og såfremt den foreskrevne kontrol viser, at anlægget ikke længere opfylder de stillede betingelser, jfr. § 73 c, stk. 1, nr. 5, eller de forudsætninger, hvorunder godkendelse er meddelt, ikke længere er til stede.

§ 74 f. Finder landvæsenskommissionen, at et spildevandsanlæg bliver uforholdsmæssigt kostbart efter den brug deraf, som kan forventes i den nærmeste årrække, kan den bestemme, dels at visse dele af anlægget udføres med formindskede dimensioner, dels at udførelsen af andre dele af anlægget udsættes. Den skal da i kendelsen fastsætte de rettigheder, som betalingen af det grundejerne pålagte bidrag medfører, samt hvilke forpligtelser grundejerne får med hensyn til udgifterne til de senere nødvendige supplerende anlæg.

Stk. 2. I kendelsen fastsættes endvidere bestemmelser om anlæggets udbygning eller fuldførelse. Det kan om fornødent bestemmes, at rekvirenten skal indbringe sagen for vandløbsretten, når anlægget ønskes udbygget. I så fald skal rekvirenten tillige indbringe sagen, hvis det begæres af en sundhedskommission eller en kommunalbestyrelse, hvis område berøres af anlægget, eller af en interesseret grundejer, i sidst nævnte tilfælde dog kun hvis der af grundejeren stilles betryggende sikkerhed for udgifterne til forretningen og til de nødvendige tekniske forarbejder.

§ 74 g. Vandløbsretten træffer bestemmelse om fordelingen af omkostningerne ved sagens behandling, herunder udgifterne til de tekniske undersøgelser.

Stk. 2. Finder vandløbsretten, at sagen ikke bør fremmes, pålægges det i alminde-

Gældende formulering.

§ 75. 1. Udførelsen af anlægget påhviler den eller de kommunale bestyrelser, der er rekvirenter, eller som ifølge kendelse indtræder som medrekvirenter, og hver af dem kan kræve at udføre de dele af anlægget, som er beliggende inden for deres egen kommunes grænser. Anlægsomkostningerne udredes forskudsvis af rekvirenterne hver for sin kommunes vedkommende efter landvæsenskommissionens nærmere bestemmelse. Når arbejdet er fuldført, foretages en kontant udligning mellem kommunerne, således at hver kommune kommer til at stå i forskud med et beløb svarende til den grundejerne i kommunen pålagte andel i de samlede udgifter, hvilke forskud tilbagebetales efter de i § 27 fastsatte regler.

2. Udførelsen skal i almindelighed ske ved licitation, men kan dog for enkelte leverancens vedkommende, eller hvis intet antageligt tilbud fremkommer, ske ved akkord underhånden eller timelønsarbejde. Med landvæsenskommissionens samtykke kan den kommunale bestyrelse udføre arbejdet ved egen foranstaltning uden entreprenør. Hvis den kommunale bestyrelse til lettelse af arbejdet stiller materiel til rådighed til hjælp for entreprenører og kræver leje af sådant materiel, kan spørgsmålet om lejens størrelse indankes for landvæsenskommissionen.

3. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

4. Når arbejdet er fuldført, forelægger rekvirenterne landvæsenskommissionen til godkendelse et samlet anlægsregnskab samt et overslag over de fremtidige drifts- og vedligeholdelsesudgifter med beregning af de andele, der herefter påhviler hver af de interesserede i henhold til de betalingsregler, som forud er fastsat i kendelsen om anlæggets gennemførelse. På det møde, som landvæsenskommissionen i denne anledning afholder, afgør den tillige opståede spørgsmål vedrørende arbejds udførelse, ændringer i de bidragspligtige arealer og ændringer i udgiftsfordelingen.

Forslag.

lighed rekvirenten at betale omkostningerne.“

59. § 75, stk. 1 og 2, affattes således:

„Udførelsen af anlægget påhviler den eller de kommunale bestyrelser, der er rekvirenter, eller som ifølge kendelse indtræder som medrekvirenter, og hver af dem kan kræve at udføre de dele af anlægget, som er beliggende inden for deres egen kommunes grænser.

Stk. 2. Udførelsen skal i almindelighed ske ved licitation, men kan dog for enkelte leverancens vedkommende, eller hvis intet antageligt tilbud fremkommer, ske ved akkord underhånden eller ved kommunens egen foranstaltning uden entreprenør.“

60. § 75, stk. 4 affattes således:

„*Stk. 4.* Indsigelser mod det af kommunen aflagte anlægsregnskab forelægges af denne for landvæsenskommissionen. Landvæsenskommissionen afgør i øvrigt opståede spørgsmål vedrørende arbejds udførelse, herunder om den af kommunen beregnede leje af materiel, som er stillet til rådighed for en entreprenør, og vedrørende ændringer i de bidragspligtige arealer. Såfremt et regulativ ikke foreligger til regnskabsmødet, indrømmes der rekvirenten en passende udsættelse til regulativets forelæggelse.“

Gældende formulering.

§ 76. Efter bestemmelserne i §§ 74 og 75 behandles tillige sager om udvidelse eller forandring af et bestående offentligt anlæg. Fremsætter en interesseret grundejer for den kommunale bestyrelse begæring om at få en sådan sag rejst, er bestyrelsen pligtig dertil, såfremt andrageren stiller betryggende sikkerhed for omkostningerne ved forretningen og de fornødne tekniske forarbejder.

c) Udførelse af private anlæg.

§ 77. 1. Ønsker nogen at aflede spildevand til eller over anden mands grund gennem åbne eller lukkede ledninger eller at aflede spildevand til et vandløb eller et havområde, ud over hvad der er tilladt i medfør af bestemmelserne i § 5, stk. 3, eller ønsker en parthaver i et bestående privat spildevandsanlæg foretaget forandringer i anlægget eller i bestemmelserne for dets benyttelse, vil han have at indbringe sagen for landvæsensnævnet.

2. Efter at landvæsensnævnets formand har modtaget begæringen, skal han indhente vedkommende kommunale bestyrelses erklæring om, hvorvidt den ønsker at søge anlægget fremmet som offentligt anlæg. Hertil er den kommunale bestyrelse forpligtet, når sagen angår et anlæg, som den gældende sundhedsvedtægt eller sundhedskommissionens beslutning pålægger grundejeren at udføre, og som også kan komme andre grundejere til gode. Såfremt sagen herefter overgår til behandling efter de for offentlige anlæg gældende regler, har den kommunale bestyrelse snarest muligt at indbringe sagen for landvæsenskommissionen.

3. Såfremt sagen ikke overtages af den kommunale bestyrelse, indkalder landvæsensnævnets formand til møde. Fremsættes der under sagens behandling krav om medbenyttelsesret til anlægget, eller krav om, at

Forslag.

61. I § 76 ændres „bestemmelserne i §§ 74 og 75 ...“ til „bestemmelserne i §§ 74-75 ...“.

62. § 77 affattes således:

„**§ 77.** Ønsker nogen at udføre et privat anlæg til afledning af spildevand som nævnt i § 5 a til eller over anden mands grund eller til et vandløb eller et havområde, indbringes sagen for landvæsenskommissionen.

Stk. 2. Kan et privat anlæg til afledning af spildevand som nævnt i § 5 b på grund af reglerne i § 5 b, stk. 3, § 71 eller de i medfør af § 5 b, stk. 4, fastsatte bestemmelser ikke udføres uden tilladelse, indbringes sagen for landvæsensnævnet.

Stk. 3. Det samme gælder, hvis en parthaver i et bestående privat spildevandsanlæg ønsker foretaget ændringer i anlægget eller i bestemmelserne for dets benyttelse.“

63. Som §§ 77 a-77 d indsættes:

„**§ 77 a.** Når vandløbsretten har modtaget en begæring efter § 77, forelægger rettens formand sagen for kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om, hvorvidt anlægget bør søges udført efter reglerne om udførelse af offentlige anlæg. I så fald skal kommunalbestyrelsen snarest muligt indbringe sagen for vandløbsretten. Angår sagen et anlæg, som det efter sundhedsvedtægten eller sundhedskommissionens beslutning påhviler grundejeren at udføre, og som også kan komme andre end denne til gode, er kommunalbestyrelsen forpligtet til at søge anlægget udført som offentligt anlæg.

Stk. 2. Overgår sagen ikke til behandling efter reglerne i afsnit b, indkalder vandløbsrettens formand til møde.

Stk. 3. Opstår der under sagens behandling spørgsmål om, hvorvidt der bør ind-

Gældende formulering.

anlægget ændres, således at det også kan komme andre til gode, afgør landvæsensnævnet, om et sådant forlangende bør tages til følge.

4. Hvis landvæsensnævnet finder, at anlægget bør fremmes, bestemmes det, hvem arbejdets udførelse skal påhvile, og hvorledes anlægsudgiften, herunder erstatninger og omkostningerne ved sagens behandling, skal fordeles, samt hvorvidt den, der skal udføre en del af arbejdet, kan kræve stillet sikkerhed for medinteressenters bidrag. Anlægsudgiften og udførelsen af arbejdet påhviler de lodsejere, der ønsker anlægget udført, samt de lodsejere, der ønsker at medbenytte anlægget, i forhold til hver enkelts nytte og interesse.

5. For så vidt arbejdet eller dele deraf findes egnet til udførelse ved naturalarbejde, fordeler landvæsensnævnet på hensigtsmæssig måde udførelsen imellem de pågældende lodsejere, således at hver overtager en vis strækning eller del af arbejdet i forhold til vedkommendes interesse i udførelsen.

6. Findes arbejdet eller dele deraf ikke egnet til udførelse ved naturalarbejde, kan landvæsensnævnet pålægge rekvirenten at forelægge forslag om udførelsesmåden og anlægskapitalens tilvejebringelse. Fremsætter rekvirenten et dertil egnet forslag, fremmes sagen, medens den i modsat fald afvises, medmindre kommunalbestyrelsen efter anbefaling af landvæsensnævnet indgår på at foranstalte arbejdet udført og forskudsvis at afholde udgifterne derved efter de for offentlige anlæg gældende regler.

7. Endvidere træffer landvæsensnævnet bestemmelse om den fremtidige drift, renholdelse og vedligeholdelse af anlægget og om fordelingen af arbejdet eller udgiften derved.

(Stk. 8: Se nedenfor).

9. Såfremt landvæsensnævnet ikke finder, at sagen bør fremmes, vil dennes omkostninger som regel være at pålægge rekvirenten.

Forslag.

rømmes andre medbenyttelsesret til anlægget eller om ændring af anlægget, således at det også kommer andre til gode, træffer vandløbsretten afgørelse herom.

§ 77 b. Finder vandløbsretten, at anlægget bør udføres, bestemmes det, hvem der skal udføre arbejdet, hvorledes anlægsudgifterne, herunder erstatninger og omkostningerne ved sagens behandling, skal fordeles mellem de interesserede grundejere, samt hvorvidt den, der skal udføre en del af arbejdet kan kræve, at der stilles sikkerhed for medinteressenternes bidrag. Anlægsudgifterne fordeles mellem grundejerne i forhold til hver enkelts nytte af anlægget.

Stk. 2. Er arbejdet eller en del deraf egnet til udførelse som naturalarbejde, træffer vandløbsretten bestemmelse om, hvorledes arbejdet skal fordeles mellem grundejerne.

Stk. 3. Kan arbejdet ikke fuldtud udføres ved naturalarbejde, kan vandløbsretten pålægge rekvirenten at fremlægge et forslag om udførelsesmåden og om tilvejebringelse af anlægskapitalen. Fremsætter rekvirenten ikke et egnet forslag, afvises sagen, medmindre kommunalbestyrelsen efter vandløbsrettens anbefaling indgår på at lade arbejdet udføre og forskudsvis at afholde udgifterne dertil efter de for offentlige anlæg gældende regler.

Stk. 4. Vandløbsretten træffer bestemmelse om fordelingen af arbejdet eller udgiften ved den fremtidige drift, renholdelse og vedligeholdelse af anlægget.

Stk. 5. Finder vandløbsretten, at sagen ikke bør fremmes, pålægges omkostningerne ved sagens behandling i almindelighed rekvirenten.

§ 77 c. Godkendes et privat spildevandsanlæg, der efter vandløbsrettens bestemmelse skal være forsynet med rensningsanlæg, påhviler det rekvirenten at frem-

Gældende formulering.

8. Bliver foranstaltninger, som fastsættes ved forlig eller kendelse, ikke rettidig udført, kan klage over en sådan forsømmelse af enhver interesseret indgives til kommunalbestyrelsen, som, hvis klagen skønnes berettiget, er forpligtet til at foranstalte de manglende arbejder udført på den forsømeliges bekostning. Finder kommunalbestyrelsen det tvivlsomt, om forsømmelse foreligger, skal den, inden arbejdet igangsættes, henvise klageren til at forelægge spørgsmålet herom til endelig afgørelse af den vandløbsret, til hvilken beretning om arbejdets udførelse skal indsendes.

d) Drift og vedligeholdelse af offentlige anlæg.

§ 78. 1. Driften og vedligeholdelsen af offentlige spildevandsanlæg påhviler de kommunale bestyrelser, men de dermed forbundne udgifter — bortset fra hvad der eventuelt ved kendelse måtte være pålagt kommunen — kan kræves refunderet af de interesserede lodsejere efter de af landvæsenskommissionen fastsatte regler.

2. Mener den kommunale bestyrelse eller en i anlæget interesseret grundejer, at bestemmelserne om anlægets drift og vedligeholdelse er ufyldstgørende, eller at den gældende fordeling af udgifterne ved driften og vedligeholdelsen ikke mere står i rigtig forhold til den nytte, som de forskellige ejendomme har af anlæget, kan bestyrelsen eller vedkommende grundejer indbringe spørgsmålet for landvæsenskommissionen. jfr. § 76.

Forslag.

komme med forslag til en vedtægt for rensningsanlæggets drift og benyttelse. Vedtægten udarbejdes i overensstemmelse med reglerne i § 12 a, stk. 1 og 2, og godkendes af vandløbsretten.

Stk. 2. Vandløbsretten kan bestemme, at anlægget skal undergives regelmæssig tilsyn af en teknisk sagkyndig, der udpeges af vandløbsretten. Udgifterne ved tilsynet afholdes af anlægget.

Stk. 3. Kan konstaterede mangler som nævnt i § 74 e ikke afhjælpes ved kommunens foranstaltning efter § 77 d, § 87, stk. 3, eller § 88, indbringes sagen for vandløbsretten.

§ 77 d. Enhver interesseret kan indgive klage til kommunalbestyrelsen, dersom en grundejer ikke rettidigt udfører de foranstaltninger, det ved forlig eller kendelse er pålagt ham at udføre. Skønnes klagen berettiget, er kommunen forpligtet til at lade de manglende arbejder udføre på grundejerens bekostning. I tvivlstilfælde skal kommunalbestyrelsen dog, forinden arbejdet sættes i værk, henvise klageren til at forelægge spørgsmålet for den vandløbsret, der skal behandle sagen om selve anlægget efter § 77. Afgørelsen kan ikke påankes.“

64. § 78, stk. 1 og 2 affattes således:

„Driften og vedligeholdelsen af offentlige spildevandsanlæg påhviler kommunen. Udgifterne hertil kan pålignes de ejendomme, som er tilsluttet anlægget. Vedrører anlægget flere kommuner, og kan der ikke opnås enighed mellem kommunerne, finder reglerne i § 9, stk. 4, tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Mener kommunalbestyrelsen eller en i anlægget interesseret grundejer, at bestemmelserne om anlæggets drift og vedligeholdelse er ufyldstgørende, kan kommunalbestyrelsen eller vedkommende grundejer indbringe spørgsmålet for landvæsenskommissionen, jfr. § 76.“

3. Finder den kommunale bestyrelse, at en anlæget tilsluttet privat installation vedligeholdes eller renholdes så mangelfuldt, at den kan medføre ulemper for det offentlige anlæg eller sundhedsfare, kan bestyrelsen lade det fornødne foretage for vedkommende grundejers regning.

4. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

§ 79. Hvor driften og vedligeholdelsen af et spildevandsanlæg, der i henhold til § 70, stk. 3, skal henregnes til offentlige spildevandsanlæg, efter de hidtil gældende regler ikke er overtaget af dem kommunale bestyrelse, kan det have sit forblivende ved de bestående vedligeholdelsesregler, indtil der foretages forandringer eller udvidelse af anlægget, eller den kommunale bestyrelse kræver sig driften eller vedligeholdelsen overdraget. Landvæsenskommissionen bestemmer i så fald på kommunalbestyrelsens begæring, hvilke ændringer, fornyelser m. v. der skal foretages ved anlægget, og fastsætter fordelingen af udgifterne herved og ved den fremtidige drift og vedligeholdelse.

e) Drift og vedligeholdelse af private anlæg.

§ 80. 1. Driften og vedligeholdelsen af et privat anlæg påhviler parthaverne i det af landvæsensnævnet fastsatte forhold, dog kan vedligeholdelsen af en åben rende mod en passende, årlig godtgørelse pålægges grundens bruger.

2. Mener nogen, at bestemmelserne om anlæggets vedligeholdelse af ufyldestgørende eller at den gældende fordeling af udgifter ved driften og vedligeholdelsen ikke mere står i rigtigt forhold til den nytte, som de forskellige ejendomme har af anlægget, eller at anlægget ikke vedligeholdes tilbørligt, kan sagen, derunder spørgsmålet om erstatning for mulig forvoldt skade, jfr. § 72, indbringes for landvæsensnævnet.

3. Bliver foranstaltninger, som fastsættes ved forlig eller kendelse, ikke rettidig udført, skal den kommunale bestyrelse lade arbejdet udføre på den forsømmeliges bekostning i overensstemmelse med reglerne i § 77, stk. 8.

65. § 79 affattes således:

„**§ 79.** Hvor driften og vedligeholdelsen af spildevandsanlæg, der i henhold til § 70, stk. 3, skal henregnes til offentlige spildevandsanlæg, efter de hidtil gældende regler ikke er overtaget af den kommunale bestyrelse, gælder de bestående vedligeholdelsesregler, indtil der i medfør af § 16 a er udfærdiget regulativ for anlægget.“

66. I § 80, stk. 1, ændres „landvæsensnævnet“ til „vandløbsretten efter § 77“.

67. I § 80, stk. 2, i slutningen, ændres „landvæsensnævnet“ til „vandløbsretten“

68. I § 80, stk. 3, ændres „§ 77, stk. 8“ til „§ 77 d“.

*Gældende formulering.***XII. Tilsyn.**

§ 81. 1. Landbrugsministeriet fører det overordnede tilsyn med vandløbene.

2. Tilsynet med overholdelsen af bestemmelserne i kap. XI påhviler særligt politiet og fiskerikontrollen.

§ 82. 1. Amtsrådet fører tilsyn med amtsvandløb og offentlige pumpelag og overtilsyn med sognevandløbene.

2. I enhver amtsrådsreds ansættes en amtsvandinspektør til at bistå amtmanden og amtsrådet i vandløbssager. Han skal opfylde de i § 92 anførte betingelser for opnåelse af autorisation.

3. Syn over amtsvandløb og offentlige pumpelag foretages af amtsvandinspektøren eller på dennes vegne og ansvar af hans af amtsrådet ansatte assistenter eller lokale tilsynsmænd.

§ 86. 1. Tilsynets forretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af vedkommende kommunale bestyrelse.

2. Udgifterne ved de regulativmæssige syn over offentlige vandløb m. m. og ved amtsrådets tilsyn med de offentlige pumpelag m. v. afholdes af vedkommende kommunale kasse.

Forslag.

69. Kap. XII affattes således:

„**XII. Tilsyn og kontrol.**

§ 81. Landbrugsministeriet fører det overordnede tilsyn med de i denne lov omhandlede vandløb og anlæg.

Stk. 2. Sundhedskommissionen, embedslægen, politiet og fiskerikontrollen fører, hver inden for sit stedlige og saglige område, kontrol med overholdelsen af bestemmelserne i kap. XI. Såfremt påtalte forhold ikke bringes i orden af den ansvarlige inden den herfor fastsatte frist, eller såfremt den ansvarlige undlader at indbringe sag for vandløbsretten om afhjælpning af påtalte forhold, indberettes sagen til vedkommende ministerium.

§ 82. Amtsrådet fører overtilsyn med sognevandløbene.

Stk. 2. Amtsrådet fører tilsyn med offentlige pumpelag, med de ved amtsvandløb liggende opstemningsanlæg, diger, sluser, broer og andre bygværker og de ved sognevandløb og private vandløb liggende tilsvarende anlæg, som er optaget i amtsvandløbenes klasse.

Stk. 3. Amtsrådene fører derhos tilsyn med de af sogneråd bestyrede offentlige spildevandsanlæg.

§ 83. I enhver amtsrådsreds ansætter amtsrådet en amtsvandinspektør, som skal opfylde de i § 92 anførte betingelser for at opnå autorisation.

Stk. 2. Amtsrådets tilsynsvirksomhed udføres af amtsvandinspektøren eller på dens vegne og ansvar af hans under amtsrådet ansatte assistenter eller lokale tilsynsførende.

Stk. 3. Synsforretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af amtsrådet. For hvert spildevandsanlæg føres en særlig protokol. Udgifterne ved tilsyn og kontrol afholdes af amtsfonden, men refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

Gældende formulering.

§ 85. Med de ved vandløbene beliggende opstemningsanlæg, diger, private udpumpningsanlæg, sluser, broer og andre bygværker føres tilsyn efter de for det pågældende vandløb gældende regler, såfremt der ikke er truffet anden bestemmelse, jfr. § 9, stk. 3, og § 64, stk. 3.

§ 83. Tilsynet med sognevandløbene føres af by- eller sognerådet ved dertil valgte medlemmer af rådet eller ved dertil af rådet antagne tilsynsmænd, der kan være fælles for flere kommuner. Med amtsrådets billigelse kan tilsynet også overdrages amtsvandinspektøren.

§ 86. 1. Tilsynets forretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af vedkommende kommunale bestyrelse.

2. Udgifterne ved de regulativmæssige syn over offentlige vandløb m. m. og ved amtsrådets tilsyn med de offentlige pumpe-lag m. v. afholdes af vedkommende kommunale kasse.

§ 83, stk. 2.

2. Om de syn, der er afholdt over de under by- og sognerådernes tilsyn stående vandløb m. m., indsendes til amtsrådet en årlig beretning med forklaring om, hvad der er foretaget i anledning af de skete ud-sættelser.

§ 84. Med de private vandløb føres ikke regelmæssigt tilsyn; men enhver i vandløbet interesseret kan til enhver tid rette henvendelse til vedkommende kommunale bestyrelse om foretagelse af syn angående vandløbets overensstemmelse med de for vandløbsretten indgæede forlig eller afsagte kendelser og med dets tilbørlige vedligeholdelse.

Forslag.

§ 84. Byråd og sogneråd fører tilsyn med de ved sognevandløb liggende opstemningsanlæg, diger, sluser, broer og andre bygværker, som ikke står under amtsrådets tilsyn, og med de ved private vandløb liggende tilsvarende anlæg, som er optaget i sognevandløbenes klasse. Byråd fører endvidere tilsyn med købstadens offentlige spildevandsanlæg.

Stk. 2. Tilsynet foretages af dertil valgte medlemmer af rådet eller af dertil af rådet valgte tilsynsmænd, der kan være fælles for flere kommuner. Med amtsrådets billigelse kan tilsynet også overdrages amtsvandinspektøren.

Stk. 3. Synsforretninger indføres i en protokol, der anskaffes og autoriseres af kommunalbestyrelsen. Udgifterne ved tilsyn afholdes af kommunen, men refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

§ 85. Byråd og sogneråd indsender hvert år til amtsrådet en beretning om sognevandløbene, indeholdende de oplysninger, der findes ønskelige som supplement til vedkommende kommunes indberetningsskema efter § 36 c.

§ 86. Med de private vandløb føres ikke regelmæssigt tilsyn, men enhver i vandløbet interesseret kan til enhver tid rette henvendelse til vedkommende kommunalbestyrelse om foretagelse af syn angående vandløbets overensstemmelse med de for vandløbsretten indgæede forlig eller afsagte kendelser eller angende dets tilbørlige vedligeholdelse.

Stk. 2. Med private spildevandsanlæg føres kontrol i overensstemmelse med de af vandløbsretten trufne bestemmelser og den for anlægget gældende vedtægt. Enhver, der er interesseret i anlægget eller i det vandløb, hvortil afledning sker, kan begære tilsyn foretaget efter reglen i stk. 1.

Gældende formulering.

§ 86, stk. 3. Udgifterne ved andre syn afholdes af klageren, såfremt der ikke ved synet forefindes mangler ved vandløbet. Findes der mangler, træffer den kommunale bestyrelse bestemmelse om, af hvem udgifterne ved syn og omsyn skal afholdes.

§ 87. 1. Forefindes der ved syn over vedligeholdelsesarbejder eller reguleringsarbejder, der udføres som naturalarbejde eller ved privat foranstaltning, mangler med hensyn til udførelsen, lader bestyrelsen de manglende arbejder udføre på den forsømmeliges bekostning. Ved syn uden for de i regulativet bestemte tider giver tilsynet dog vedkommende en passende frist til selv at afhjælpe manglerne.

(2. stk.: Se nedenfor).

3. Finder kommunalbestyrelsen ved sager angående private vandløb m. m., at det er tvivlsomt, om noget af de ovenfor omhandlede forhold foreligger, kan den henvisse klageren til først at forelægge spørgsmålet herom til afgørelse af landvæsensnævnet.

2. Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af et vandløbs eller anlægs mangelfulde tilstand eller overordentlige nedbørsforhold m. v., kan kommunalbestyrelsen iværksætte foranstaltninger herimod og derefter om fornødent forelægge vand-

Forslag.

Stk. 3. Afgår den af vandløbsretten udmeldte kontrollør for et privat spildevandsanlæg, udpeger kommunalbestyrelsen en anden. Viser en kontrollør sig forsømmelig, kan kommunalbestyrelsen afsætte ham og udpege en anden.

Stk. 4. Synsforretninger indføres i den i § 84, stk. 3, omhandlede protokol.

Stk. 5. Udgifterne ved tilsyn afholdes af klageren, såfremt der ikke forefindes mangler. I modsat fald bestemmer kommunalbestyrelsen, hvem der skal betale udgifterne ved syn og eventuelle omsyn, der er begæret af private. Er tilsyn begæret af en offentlig myndighed, afholder kommunen, den del af udgifterne, som falder på rekvirenten, men beløbet refunderes efter reglerne i §§ 36 a og 36 b.

§ 87. Findes der ved syn over reguleringsarbejder ved offentlige vandløb, som kommunalbestyrelsen har krævet udført som naturalarbejde, eller over vedligeholdelsesarbejder pålagt i henhold til § 36, stk. 2, mangler med hensyn til udførelsen, lader kommunalbestyrelsen det manglende arbejde udføre på den forsømmeliges bekostning.

Stk. 2. Det samme gælder med hensyn til vedligeholdelsesarbejder ved private vandløb. Anser kommunalbestyrelsen det for tvivlsomt, om der foreligger mangler, henviser den klageren til først at forelægge vandløbsretten spørgsmålet herom.

Stk. 3. Findes der ved syn over et privat spildevandsanlæg mangler ved dettes drift eller vedligeholdelse, som ikke kræver sagens indbringelse for vandløbsretten, giver kommunalbestyrelsen anlæggets ejer en rimelig frist til at afhjælpe manglerne. Sker det ikke, lader kommunalbestyrelsen det manglende arbejde udføre på ejerens bekostning.

§ 88. Er der fare for, at betydelig skade kan ske på grund af et vandløbs eller anlægs mangelfulde tilstand eller overordentlige nedbørsforhold m. v., kan vedkommende kommunalbestyrelse iværksætte foranstaltninger herimod og derefter om fornødent

Gældende formulering.

løbsretten spørgsmålet om, af hvem udgiften skal udredes.

§ 91. Vandløbsretten, de tilsynsførende myndigheder og de ved udførelse af arbejder ved vandløbene beskæftigede personer har ret til færdsel til fods langs vandløbene. Anden færdsel, herunder navnlig kørsel med maskiner og materialer, er, bortset fra vedligeholdelsesarbejder efter § 35, stk. 2, kun tilladt mod erstatning efter reglerne i § 90, stk. 2, 2. punktum.

Forslag.

forelægge vandløbsretten spørgsmålet om, af hvem udgiften skal udredes.

§ 88 a. Landbrugsministeren kan pålægge et amtsråd eller et byråd inden udløbet af en vis frist at opfylde sin forpligtelse til at udføre anlægs- eller vedligeholdelsesarbejder eller at afhjælpe forefundne mangler. Overskrides fristen, kan ministeren lade arbejdet udføre for kommunens regning.

Stk. 2. Tilsvarende beføjelser tilkommer amtsrådet, når et sogneråd undlader at træffe de foranstaltninger, som det påhviler det at udføre.

§ 88 b. Landbrugsministeren kan fastsætte yderligere regler om udøvelsen af kommunernes tilsyns- og kontrolvirksomhed.“

70. Efter § 91 indføjes som § 91 a:

„**§ 91 a.** Repræsentanter for en kommunalbestyrelse, som administrerer spildevandsanlæg, og repræsentanter for en tilsynsmyndighed har mod behørig legitimation adgang til enhver del af de ejendomme eller virksomheder, der har afløb til et af nærværende lov omfattet vandløb eller spildevandsanlæg. De er berettiget til at forlange enhver oplysning, som skønnes nødvendig for at konstatere, om en overtrædelse af de for anlægget gældende bestemmelser har fundet sted, herunder om fornødent at få forelagt virksomhedens indkøbs- og lagerbøger, fabrikationsjournaler, fakturaer og lignende. De kan endvidere kræve adgang til at medtage prøver af materialer og stoffer, som anvendes eller behandles i virksomheden, for at gøre dem til genstand for nærmere analyse.

Stk. 2. Tilsynspersonalet må ikke benytte sin stilling til at skaffe sig andre oplysninger end sådanne, som er nødvendige for opfyldelsen af dets hverv. Personalet har tavshedspligt med hensyn til de modtagne oplysninger, der alene må anvendes i tjenstlige anliggender vedrørende den konkrete sag. Tavshedspligten gælder også, efter at tilsynspersonalets arbejde hos den tilsynsførende myndighed er ophørt.

Gældende formulering.

§ 92. 1. Opmålinger, nivellementer og tekniske undersøgelser til brug for vandløbsretterne ved behandlingen af sager angående offentlige vandløb og pumpelag skal udføres af personer, som dertil autoriseres af landbrugsministeriet. Autorisation kan kun meddeles personer, der godtgør at have fornøden praktisk erfaring og teoretisk indsigt.

2. En meddelt autorisation kan af landbrugsministeriet tilbagekaldes, når den pågældende efter ministeriets skøn ikke mere opfylder betingelserne for at bevare den.

Forslag.

Stk. 3. Ejeren, lederen eller brugeren af en ejendom eller virksomhed, som agtes undersøgt i henhold til stk. 1, kan overfor tilsynsmyndigheden fremsætte indsigelse over, at undersøgelsen udføres af den udpegede repræsentant, hvis der foreligger omstændigheder, der er egnede til at vække tvivl om hans fuldstændige upartiskhed. Afvises indsigelsen, kan spørgsmålet inden 8 dage indbringes for landbrugsministeren.“

71. § 92 affattes således:

„§ 92. Opmålinger, nivellementer og tekniske forarbejder og undersøgelser til brug for vandløbsretterne ved behandlingen af sager angående offentlige vandløb og pumpelag samt alle spildevandsanlæg, der tjener til afledning af spildevand af den i § 5 a omhandlede art, skal udføres af personer, som dertil autoriseres af landbrugsministeriet. Autorisation kan kun meddeles personer, der godtgør at have fornøden praktisk erfaring og teoretisk indsigt.

Stk. 2. Autorisationen kan tidsbegrænses og meddeles på vilkår, at den pågældende på forsvarlig måde udfører et af ministeren fastsat antal prøvesager. Autorisationen kan begrænses til at angå sager af en vis art. Der kan endvidere meddeles autorisation til for vandløbsretterne at forelægge et af ansøgeren udarbejdet projekt, som af ministeren findes fyldestgørende oplyst.

Stk. 3. Landbrugsministeren kan tilbagekalde en meddelt autorisation såfremt den pågældende har gjort sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse af sin virksomhed og de udviste forhold giver grund til at antage, at han ikke fremtidig vil udøve virksomheden på forsvarlig måde.

Stk. 4. En i henhold til stk. 3 truffen afgørelse kan af den, afgørelsen vedrører, forlanges indbragt for domstolene. Begæring i henhold til 1. pkt. skal fremsættes over for landbrugsministeren inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende. Afgørelsen skal indeholde oplysning om adgangen til at begære domstolsprøvelse, og om fristen herfor. Landbrugsministeren anlægger sag mod den pågældende i den borgerlige retsplejes former.

Stk. 5. Begæring om sagsanlæg har opsættende virkning, men retten kan ved

Gældende formulering.

§ 93. 1. Den omstændighed, at forholdene ved et vandløb tidligere er blevet ordnet enten ved overenskomst eller kendelse, skal ikke være til hinder for, at der angående de samme forhold foreskrives nye og afvigende regler, når enten de faktiske forhold, der danner grundlaget for den ældre afgørelse, senere er undergået forandring, eller den ved den ældre ordning truffene afgørelse har vist sig ufyldstgørende.

§ 94. 3. Når anlæg, hvorom bestemmelse træffes af en i henhold til forordning af 5. marts 1845 nedsat besigtigelses- og ekspropriationskommission, berører bestående afvandingsforhold eller mulighederne for en fremtidig ordning af sådanne forhold, bliver der af vedkommende anlægsmyndighed at optage forhandlinger med den eller de pågældende kommunalbestyrelser om, hvilke foranstaltninger der af hensyn til afvandingsforholdene må gennemføres i forbindelse med arbejdets udførelse. Opnås der under disse forhandlinger enighed mellem anlægsbestyrelsen og kommunalbestyrelsen (resp. kommunalbestyrelserne), og den ind-

Forslag.

kendelse bestemme, at den pågældende under sagens behandling ikke må udøve virksomhed som nævnt i stk. 1. Såfremt landbrugsministerens afgørelse findes lovlig ved dommen, kan det i denne bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.“

72. Efter § 92 indsættes som § 92 a:

„§ 92 a. Laboratorier, der foretager fysiske, kemiske og bakteriologiske undersøgelser af spildevand, kan efter ansøgning undergives tilsyn af landbrugsministeren.

Stk. 2. Laboratorier, der er undergivet landbrugsministerens tilsyn, skal benytte takster, metoder og arbejdsforskrifter, der er fastsat af ministeren. Ministeren fastsætter nærmere regler om tilsynet.

Stk. 3. De nævnte laboratorier må benytte en af landbrugsministeren fastsat betegnelse, hvori ordet „statsanerkendt“ eller „statsautoriseret“ indgår. Andre laboratorier må ikke benytte denne betegnelse eller andre betegnelser, der er egnet til forveklings hermed, medmindre dette har hjemmel i den øvrige lovgivning.“

73. I § 93, stk. 1, efter „vandløb“ indføjes „eller anlæg“.

74. I § 94, stk. 3, ændres „forordning af 5. marts 1845“ til „loven om fremgangsmåden ved ekspropriation af fast ejendom“.

Gældende formulering.

gælde overenskomst derefter godkendes af den nedsatte besigtigelses- og ekspropriationskommission, er vedtagelsen endelig. Opnås sådan enighed derimod ikke, træffer besigtigelses- og ekspropriationskommissionen bestemmelse om, hvilke foranstaltninger det må pålægges anlægsmyndigheden at bringe til udførelse af hensyn til afvandringsforholdene, medmindre kommunalbestyrelsen senest ved besigtigelsesforretningen kræver, at dette spørgsmål ved anlægsbestyrelsens foranstaltning forelægges vandløbsretten til endelig afgørelse.

§ 95. 1. Under „sognekommune“ eller „sogneråd“ indbefattes overalt i loven de i lov om landkommunernes styrelse nr. 88 af 25. marts 1933 § 3 og de i § 17 i lov om købstadkommunernes styrelse nr. 87 af samme dato omhandlede landdistrikter og disses særlige bestyrelser.

2. Under „købstadkommuner“ og „byråd“ indbefattes overalt i loven Frederiksberg, Gentofte, Marstal, de sønderjyske flækker og disses kommunale bestyrelser.

Detsamme gælder Ballerup-Maaløv, Birkerød, Brøndbyvester-Brøndbyøster, Dragør, Farum, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Herstedøster-Herstedvester, Hvidovre, Høje Taastrup, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, St. Magleby, Søllerød, Taarnby, Vallensbæk og Værløse kommuner og disses kommunale bestyrelser fra det tidspunkt da bestemmelsen i § 34, stk. 3, i lov om købstadkommunernes styrelse bringes til anvendelse i forhold til den enkelte kommune.

§ 97. 1. De af en kommunal bestyrelse i henhold til denne lov forskudsvis afholdte udgifter har samme fortrinsret som de på faste ejendomme hvilende kommunale skatter og kan i mangel af godvillig betaling inddrives ved udpantning i den bidragspligtige ejendom i overensstemmelse med de for disses inddrivelse gældende regler, uden hensyn til om ejendommen senere måtte have skiftet ejer.

Forslag.

75. § 95 affattes således:

„**§ 95.** Under „sognekommune“ eller „sogneråd“ indbefattes overalt i loven de i lovgivningen om landkommunernes og købstadkommunernes styrelse omhandlede landdistrikter og disses særlige bestyrelser. Samme regel gælder for Marstal, de sønderjyske flækker og de i henhold til § 52 a i loven om landkommunernes styrelse oprettede kommuner og disses kommunalbestyrelser, medmindre landbrugsministeren bestemmer andet.

Stk. 2. Under „købstadskommune“ og „byråd“ indbefattes overalt i loven Frederiksberg og Gentofte og disses kommunale bestyrelser. Det samme gælder Ballerup-Måløv, Birkerød, Brøndbyerne, Dragør, Farum, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Herstederne, Hvidovre, Høje Taastrup, Hørsholm, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, St. Magleby, Søllerød, Taarnby, Vallensbæk og Værløse kommuner og disses kommunale bestyrelser, medmindre landbrugsministeren bestemmer andet.“

76. I § 97, stk. 1, indsættes som ny 2. pkt.:

„Såfremt kommunalbestyrelsen til gennemførelse af anlæg efter denne lov optager bank- eller sparekasselån eller yder kommunegaranti for lån, som afdrages gennem bidrag fra de i foranstaltningen interesserede ejendomme, kan den overlade långiveren at foretage bidragsopkrævningen og at føre regnskabet herfor. I tilfælde af manglende rettidig betaling af lodsejerbidrag, som om-

Gældende formulering.

Stk. 2 og 3. (Se spildevandskommissionens betænkning, bilag 1).

4. Bidrag til regulering og vedligeholdelse af sognevandløb og til andre offentlige spildevandsanlæg opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter.

5. De i stk. 3 og 4 omhandlede bidrag skal opføres som en særlig post på skattekvitteringerne, således at vandløbsbidrag, pumpebidrag og spildevandsbidrag opføres hver for sig.

§ 104. Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af samme af en kommunal bestyrelse eller en vandløbsret givne bestemmelser eller pålæg straffes med bøder, for så vidt forholdet ikke efter sin natur medfører højere straf.

Forslag.

fattes af den i forrige punktum omhandlede ordning, udøver kommunalbestyrelsen efter at have fyldestgjort långiveren de kommunen tilkommende fortrins- og udpantningsrettigheder“.

77. § 97, stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Bidrag til regulering og vedligeholdelse af sognevandløb og til andre offentlige spildevandsanlæg, opkræves sammen med de kommunale ejendomsskatter, dog kan spildevandsbidrag, der er fastsat på grundlag af vandforbrug, opkræves i forbindelse med kommunens krav vedrørende vandforsyningen til de pågældende ejendomme.“

78. I § 97, stk. 5, tilføjes:

„Om de i stk. 1, næstsidste punktum, og stk. 4, omhandlede særlige betalingsordninger skal der påføres kvitteringsblanketterne for de kommunale ejendomsskatter en tydelig trykt eller påstemplet henvisning.“

79. I § 104 indsættes:

„For overtrædelser, der begås af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.“

80. I § 106 indsættes som nyt *stk. 6*:

„*Stk. 6.* Når ændringer i bestemmelser om anlæg, der er behandlet af statens vandløbsudvalg eller en afvandingskommission i medfør af lov nr. 49 af 17. februar 1942, jfr. lov nr. 457 af 1. oktober 1945 om behandling af visse sager angående rensning af vandløb m. v., er nødvendige, forelægger vedkommende kommunalbestyrelse sagen for landvæsenskommissionen efter reglerne i kap. XI.“

Bilag 3.

Oversigt over forslagenes nummering i lovforslaget og i spildevandskommissionens betænkning.

Lovforslaget		Spildevandskommissionens betænkning	
Ændringsforslag nr.	Forslag nr.	Ændringsforslag nr.	Forslag nr.
1	1	49 og 50	29
7	2	51	30
8	3	52	31
9	4	53	32
10	5	54	33
11	6	55	34
12	7	57	35
13	8	58	36
14	9	59	37
15	10	60	38
16	11	61	39
17	12	62	40
19	13	63	41
20	14	64	42
21	15	65	43
22	16	66	44
23	17	67	45
24	18	68	46
25	19	69	47
26	20	70	48
27	21	71	49 og 50
28	22	72	33 (§ 73 c, stk. 5)
29	23		
30	24	73	51
34	25	75	52
44 og 46	26	76	53
47	27	77	54
48	28	78	55

Udskrift af overlandvæsenskommissionens kendelse af 21. december 1966.

År 1966, den 21. december 1966, afsagde overlandvæsenskommissionen for Haderslev, Åbenrå-Sønderborg, Tønder og Ribe i ankesagen vedrørende en af landvæsenskommissionen for Tønder amtsrådsreds m. v. den 17. marts 1966 afsagt kendelse angående kloakering af Lendemark og Bylderup byer i Bylderup kommune sålydende

Kendelse:

Bylderup sogneråd har for landvæsenskommissionen indbragt et forslag til kloakering af Lendemark og Bylderup byer i Bylderup kommune. Efter forslaget ledes spildevandet til et rensningsanlæg (mekanisk) og derfra ud i Slogs å. Under landvæsenskommissionens forberedende behandling af sagen er såvel kommissionens tekniske og sagkyndige som dens fiskerisagkyndige medhjælper gået ind for en ændring af det forelagte projekt, således at spildevandet fra Lendemark og Bylderup byer ledes til et tidligere etableret rensningsanlæg i Bylderup Bov i Burkal kommune, hvilket rensningsanlæg formenes at være utilstrækkeligt, således at en udbygning af det alligevel er påkrævet.

Landvæsenskommissionen har, under hensyn til de fordele, der må antages at være forbundet med fælles rensningsanlæg for på den ene side Bylderup og Lendemark og på den anden side Bylderup Bov, og under hensyn til, at de eksisterende rensningsforhold i Bylderup Bov angives ikke at være fyldestgørende, ved den indankede kendelse pålagt Burkal sogneråd i dets egenskab af vedkommende kommunalbestyrelse for så vidt angår Bylderup Bov at indtræde som medrekurrent under sagen. Landvæsenskommissionen har som hjemmel for dette pålæg anført vandløbslovens § 74, stk. 3 og 4, eller princippet heri.

Landvæsenskommissionens kendelse er af Burkal sogneråd ved skrivelse af 29. april 1966 og af Bylderup sogneråd ved skrivelse af 3. maj 1966 indanket for overlandvæsenskommissionen med påstand om, at

kendelsen ophæves, idet det gøres gældende, dels at der ikke i vandløbsloven er hjemmel til at pålægge Burkal kommune at indtræde som medrekurrent i den foreliggende sag, dels at en inddragelse af kloakanlægget i Bylderup Bov under sagen vil betyde en fordyrelse af kloakeringen af Bylderup og Lendemark byer og en forhaling af dennes gennemførelse.

Sagens behandling og påkendelse er ved landbrugsministeriets skrivelse af 27. maj 1966 henvist til nærværende overlandvæsenskommission, der foruden af formanden, amtmand, dr. jur. T. Haarløv, Tønder, består af landvæsenskommissærerne Knud Nielsen, Visby, Hans Andersen, Engbo, Kr. Danielsen, Gærup, og som teknisk sagkyndig stads- og havneingeniør, cand. polyt. S. E. Gundestrup, Åbenrå.

Fiskeriministeren har i skrivelse af 22. september 1966 udpeget statsbiolog Knud Larsen til som fiskerisagkyndig at deltage i sagens behandling.

Overlandvæsenskommissionen har i et møde den 3. oktober 1966 forhandlet sagen med appellanterne m. fl. og optaget spørgsmålet, om der er hjemmel til at pålægge Burkal kommune at indtræde som medrekurrent, til kendelse.

De sagkyndiges opfattelse, at det vil indebære fordele at etablere et fælles rensningsanlæg for de to kloakeringsområder Lendemark og Bylderup byer og Bylderup Bov, deles af sundhedsstyrelsen, der i en i overlandvæsenskommissionen forelagt skrivelse af 20. juni 1966 til amtslægen i Tønder har udtalt sig for en sådan løsning.

Appellanterne har til støtte for deres påstand henvist til, at der efter deres opfattelse ikke i vandløbsloven er hjemmel til at pålægge Burkal sogneråd at indtræde som medrekurrent.

Et flertal af overlandvæsenskommissionen, bestående af formanden og de 3 landvæsenskommissærer har følgende opfattelse af sagen: Men er enig med landvæsenskommissionen i, at vandløbslovens § 74 giver hjemmel for, at en landvæsenskommission i

visse tilfælde kan pålægge en kommunalbestyrelse at indtræde som medrekvisit med hensyn til et for kommissionen forelagt projekt til et spildevandsanlæg.

Det er i vandløbslovens § 74, stk. 4, bestemt, at en landvæsenskommission kan give et sådant pålæg, når kommissionen i henhold til paragraffens stk. 3 under anlægget inddrager ejendomme eller områder i en kommune, hvis bestyrelse ikke er rekvisit.

Denne bestemmelse må som anført ses på baggrund af vandløbslovens § 74, stk. 3, hvorefter en landvæsenskommission under et spildevandsanlæg kan inddrage dels ejendomme, hvis spildevand efter rekvisitens eller landvæsenskommissionens skøn hensigtsmæssigt kan ledes til det påtænkte anlæg, dels ejendomme, hvis ejere selv ønsker ejendomme medtaget under planen, såfremt landvæsenskommissionen skønner det hensigtsmæssigt.

Der ses imidlertid i den foreliggende sag ikke fra nogen side at være rejst spørgsmål om at lede spildevand fra nogen ejendom eller noget område i Burkal kommune til det påtænkte spildevandsanlæg i Bylderup kommune.

Da der hverken efter ordlyd eller mening er lighed mellem de i vandløbslovens § 74, stk. 3 og 4, beskrevne forhold og det forhold, der ligger til grund for det i den indankede kendelse givne pålæg, må flertallet af overlandvæsenskommissionen være af den opfattelse, at bestemmelsen i vandløbslovens § 74, stk. 3 og 4, ikke giver hjemmel for at pålægge Burkal sogneråd at indtræde som medrekvisit i den foreliggende sag.

Et medlem af overlandvæsenskommissionen, stads- og havneingeniør S. E. Gundestrup, har som sin opfattelse ønsket anført følgende:

„Det vil normalt være en fordel — bl. a. med hensyn til beskyttelse af recipienten og driftsmæssigt — at etablere et stort rensningsanlæg fremfor 2 mindre anlæg. Sundhedsstyrelsen har i skrivelse af 20. juni 1966 tilsluttet sig dette synspunkt.

Kloakoplandet bør således omfatte de områder, som mest hensigtsmæssigt kan kloakeres under ét.

En kommunegrænse bør ikke være afgørende for kloakoplandets udstrækning.

Efter de udtalelser, som fiskerisagkyndige

fremkom med på mødet i overlandvæsenskommissionen den 3. oktober 1966, må man forvente, at det pålægges Burkal sogneråd at udvide rensningsanlægget i Bylderup Bov, såfremt landvæsenskommissionens kendelse ikke opretholdes.

Da afstanden mellem bebyggelserne i Lendemærk-Bylderup og Bylderup Bov kun er ca. 5-600 m, finder jeg, at det er sagligt rigtigt, at kendelsen pålægger Burkal sogneråd at indtræde som medrekvisit under sagen, thi kun herved får man mulighed for at tilvejebringe det samlede materiale, som er nødvendigt til belysning af de tekniske og økonomiske fordele og mangler ved etablering af ét stort eller 2 små rensningsanlæg.

Med hensyn til spørgsmålet om hjemlen til at meddele Burkal sogneråd pålæg om at være medrekvisit skal bemærkes, at de bestemmelser, der er anført i §§ 71-73 i vandløbsloven må betragtes som hovedbestemmelser vedrørende krav til spildevandsanlæg. Bestemmelserne i § 74 må forstås efter hovedbestemmelsernes formål.

I henhold til § 73, stk. 4, påhviler det landvæsenskommissionen at afgøre, ad hvilken vej spildevandet på den mest hensigtsmæssige måde kan føres til et vandløb, som er egnet til at modtage det. Det bestemmes derhos i kendelsen, hvilke krav der skal stilles til anlæggets tekniske udførelse og til den nødvendige rensning af spildevandet.

For at give bestemmelserne i § 73 og § 74, stk. 4, deres naturlige område og gøre det muligt for landvæsenskommissionen at varetage opgaven med beskyttelse af recipienten, må det være sådan, at landvæsenskommissionen i alle tilfælde må kunne fastsætte bestemmelser om fælles kloakering og rensning for et naturligt kloakopland.

På dette grundlag finder jeg, at landvæsenskommissionen har beføjelse til at nægte fremme af Bylderup kommunes projekt og henvise kommunen til at søge en ordning gennemført, hvorved spildevandet underkastes den nødvendige rensning på det eksisterende anlæg i Burkal kommune, som må påregnes udbygget.

Ved anvendelse af bestemmelserne i § 74, stk. 2 og 3, om inddragelse af arealer under det kloakanlæg, der er til behandling, må det være uden betydning, om de arealer, der inddrages, allerede er kloakeret. Det er

kun tekniske forhold, der bør afgøre, hvor rensningsanlægget skal lægges i forhold til det samlede opland og recipienten.

I denne forbindelse kan jeg ikke tillægge reglerne om indkaldelse i § 74, stk. 3, en så vidtrækkende betydning, som flertallets opfattelse giver udtryk for.

Indkaldelsesbestemmelserne kan ikke være eneafgørende, og begrænsende for, hvad der kan gives pålæg om i henhold til § 73 og § 74, stk. 4.

Ud fra det ovenfor anførte finder jeg, at det er med rette, at landvæsenskommissionen har pålagt Burkal kommune at indtræde som medrekurrent i sagen, der ikke længere alene vedrører en kloakering af byerne Lendemark og Bylderup, men den mest hensigtsmæssige kloakering af et samlet opland, der er beliggende såvel i Bylderup som i Burkal kommune.“

Kendelse afsiges i overensstemmelse med

flertallets opfattelse, hvorfor den indankede kendelse vil være at ophæve.

Der er herefter ikke grund for overlandvæsenskommissionen til at tage stilling til spørgsmålet, om reale grunde taler for den af landvæsenskommissionens tekniske sagskyndige m. fl. ønskede løsning af kloakspørgsmålet.

Med hensyn til omkostningerne ved overlandvæsenskommissionens behandling af sagen forholdes som nedenfor anført.

Thi eragtes:

Den indankede kendelse ophæves.

Udgifterne ved overlandvæsenskommissionens behandling af sagen afholdes af Burkal kommune og Bylderup kommune med halvdelen hver, at betale senest 15 dage efter modtagen opgørelse fra overlandvæsenskommissionens formand.

Afskriftens rigtighed bekræftes.

*Overlandvæsenskommissionen for Haderslev, Åbenrå-Sønderborg, Tønder og Ribe amter.
Amtshuset, Tønder, den 21. december 1966.*

T. Haarløv.

Kjeller.